

Verksamhetsberättelse 2018

Östermalms stadsdelsnämnd

stockholm.se

Stockholms
stad

Handläggare
Carolina Bjurling &
Roger Mellroth
Telefon: 08-508 10 052

Till
Östermalms stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse VB 2018 för Östermalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner verksamhetsberättelse och bokslut 2018, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunfullmäktige.
2. Nämnden godkänner att resultatenheternas nettoresultat inom förskola, parklek och äldreomsorg avsätts i resultatfond under eget kapital i balansräkningen.
3. Nämnden hemställer hos kommunstyrelsen om ombudgetering av klimatinvesteringsmedel om 0,2 mnkr.
4. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Christina Klang
Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	7
1. Ett Stockholm som håller samman	7
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	8
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	16
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	23
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	29
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	30
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	33
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	36
2. Ett klimatsmart Stockholm	43
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	43
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	45
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	46
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	48
2.5 Stockholms miljö är giftfri	50
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	52
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	53
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	54
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	54
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	56
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	59
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	61
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	62
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	63
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	65
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	70
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	75
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	77
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	79

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	82
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	86
Uppföljning av ekonomi.....	88
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	88
Resultatenheter	99
Investeringar.....	99
Ombudgeteringar.....	100
Medel för lokaländamål.....	100
Analys av balansräkning	100
Kvalitetsarbete.....	102

Bilagor

Bilaga 1: ekonomibilaga 1

Bilaga 2: ekonomibilaga 2 Sdn10

Bilaga 3: Slutrapport klimatinvesteringsmedel - torkskåp

Bilaga 4: Slutrapport klimatinvesteringsmedel - LED belysning

Bilaga 5: Slutrapport klimatinvesteringsmedel - elcyklar

Bilaga 6: Uppföljning klimatinvesteringsprojekt - skräpkorgar

Bilaga 7: Plan för upphandling

Bilaga 8: Uppföljningsrapport för internkontrollplanen

Bilaga 9: Kvalitetsredovisning kommunal förskola Östermalms stadsdelsnämnd 2018

Bilaga 10: Utvärdering av rådens inflytande och delaktighet

Sammanfattande analys

I verksamhetsberättelsen redovisas hur och i vilken mån nämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål, 26 mål för verksamhetsområdena och nämndens egna mål. Bedömning av måluppfyllelsen samt en kortfattad analys återfinns under respektive mål. Indikatorer där årsmålen inte uppfylls helt analyseras och kommenteras. I det fall det finns resultat uppdelat på kön redovisas detta. Anledningen till att det inte alltid finns ett utfall kan vara att antalet svarande har varit för få eller att resultaten inte presenterats uppdelat på kön. Resultat för indikatorerna inhämtas främst från kvalitetsuppföljningar och olika undersökningar, bland annat Stockholmsenkäten som vänder sig till ungdomar i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet. I medborgarundersökningen, som genomförs varje år, tillfrågas ett mindre antal medborgare framförallt om trygghet och utemiljö. Staden genomför brukarundersökningar inom förskola, socialpsykiatri, verksamhet för personer med funktionsnedsättning och dagverksamhet för äldre. Socialstyrelsen genomför tillsammans med staden en brukarundersökning för äldre som har hemtjänst eller bor på särskilt boende.

Nedan följer en sammanfattande redogörelse och analys av det ekonomiska utfallet och uppfyllelsen av kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål för 2018.

Ett Stockholm som håller samman

Till inriktningsmålet har fullmäktige fastställt sju mål för verksamhetsområdet, tre bedöms uppfyllas helt och fyra delvis. Andelen barn som lever i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd fortsatt ligger på en låg nivå, det är det lägsta antalet sedan mätningen infördes. Den höga inskrivningsgraden för barn 2-5 år i förskoleverksamheten bibehålls och barnomsorgsgarantin har hållits under året. Förskolorna fick fortsatt goda resultat i årets brukarundersökning. Östermalm hade bäst resultat av alla stadsdelsnämnder genom att tillhöra topp tre avseende 22 påståenden av totalt 23, men når trots det bara delvis upp till årsmålen.

Uppföljningen visar på mycket goda resultat gällande biståndsbedömda insatser inom socialtjänstens kärnverksamhet. Andelen barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen, och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats, har ökat jämfört med föregående års resultat. Detsamma gäller för andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri samt andelen insatser inom vuxna missbruk som har avslutats enligt plan. Brukarnas synpunkter tas tillvara och möjligheterna till delaktighet har förbättrats ytterligare under året. Antalet hemlösa inom stadsdelen har minskat betydligt, vilket indikerar att nämndens arbetssätt för att motverka hemlöshet haft effekt.

Även det förebyggande ungdoms- och fritidsarbetet har vidareutvecklats under året, men årsmålen för indikatorerna uppnås inte. Andelen ungdomar som uppger att de inte använder alkohol, narkotika och tobak har dock antingen ökat eller ligger på samma nivå som föregående mätning. Östermalm upplevs fortsatt som en jämförelsevis trygg stadsdel med välskötta parker och grönområden, även om resultaten har försämrats något jämfört med föregående år. I juni antog nämnden den nya parkplanen för Östermalm, som anger strategier och mål för utveckling av stadsdelens parker och gröna gaturum.

Norra Djurgårdsstaden fortsätter att växa och utvecklas. Nämnden är en aktiv part i stadsutvecklingen och invånarnas behov av nämndens verksamheter beaktas tidigt i stadsplaneringen. Invånare, besökare och brukare erbjuds ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter.

Uppföljningen visar fortsatt på en hög andel nöjda och trygga omsorgstagare inom äldreomsorgen. Arbetet med måltider och möjligheter till utevistelse inom vård- och omsorgsboende behöver emellertid förbättras. Personalkontinuiteten inom hemtjänsten har ökat, men är fortsatt ett utvecklingsområde. Under året har stora verksamhetsförändringar genomförts inom äldreomsorgen, vilket förklarar varför utvecklingsarbetet tappat lite fart.

Ett klimatsmart Stockholm

Till inriktningsmålet har fullmäktige fastställt sex mål för verksamhetsområdet, samtliga bedöms vara uppfyllda. Klimatinvesteringsmedel har använts till att genomföra energibesparande åtgärder i verksamheterna. Uppföljningen visar att åtgärderna haft effekt då energiförbrukningen har minskat. Medarbetarna använder sig i möjligaste mån av kollektivtrafik, gång eller cykel som transportmedel i tjänsten. Elcyklar, elbilar samt gashybridbil har införskaffats för att underlätta klimatsmartresande. Klimatinvesteringsmedel har även använts för inköp av solcellsdrivna skräpkorgar och skräpkorgar med källsorteringsinsamling. Dessa komprimerar skräpet och har potential att minska transportererna med upp till 70 procent.

Östermalms parker anpassas till nya klimatförutsättningar och åtgärder som bidrar biologisk mångfald har vidtagits under året. Nämnden har även minskat användningen och exponeringen av skadliga kemikalier och andelen ekologisk mat är fortsatt hög. Arbetet med inomhusmiljön i nämndens lokaler har fortgått under året, med särskilt fokus på ljudmiljön i förskolorna.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Till inriktningsmålet har fullmäktige fastställt fem mål för verksamhetsområdet, samtliga bedöms vara uppfyllda. Fler Östermalmsbor har blivit självförsörjande under året. Såväl andelen personer som uppbär ekonomiskt bistånd som andelen med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat. Under året har ett lokalt näringslivsråd inrättats. Satsningen på feriejobb till ungdomar resulterade i att totalt 252 ungdomar under året fick möjlighet att prova på ett arbete.

Nämndens resultat för driftsbudgeten för året uppgår till ett överskott om 29,3 mnkr. Med hänsyn till resultatenheternas resultat uppgår överskottet till 30,0 mnkr. Nettokostnaderna har ökat med 72,7 mnkr sedan 2017, medan budgeten mellan åren ökat med 52,6 mnkr. Överskottet efter resultatdisposition uppgick 2017 till 52,6 mnkr.

Nämnden redovisar överskott inom äldreomsorg, socialtjänst, nämnd- och förvaltningsadministration samt stadsmiljö, men underskott inom förskola och parklek. Den största avvikelser återfinns inom äldreomsorgen där överskottet uppgår till 21,8 mnkr. Budgeten 2018 ökade med 14 mnkr vilket bland annat baserades på en prognostiserad ökning av den äldre befolkningen. Antalet platser inom stadsdelens vård- och omsorgsboenden har i snitt ökat med 26 platser under året, medan antal utförda hemtjänsttimmar har minskat. Nettokostnaderna för äldreomsorgen har ökat med 32,4 mnkr. Överskottet 2017 uppgick till 41,6 mnkr.

Överskottet inom socialtjänsten förklaras av att antalet bidragshushåll fortsatt att minska samt lägre vårdkostnader än budgeterat. Förskola och parkleks underskott beror huvudsakligen på höga hyreskostnader och underskott för förskolor i Norra Djurgårdsstaden och Stadions förskolor.

Prognoserna har under året varit budget i balans eller ett mindre överskott. Utfallet är högre än prognos och avvikelse finns framförallt under programområde äldreomsorg. Kostnads- och

intäktsprofilen för december månad avvek väsentligt från år 2017, varför entreprenadkostnaderna överskattades och intäkter för försäljning av platser underskattades, i prognoserna. Stadsdelen har under året övertagit två vård- och omsorgsboenden och avvecklat ett. Det senaste, Rio vård- och omsorgsboende övertogs i november. I samband med tertialrapport 2 söktes medel för avvecklingskostnader av Dianagårdens vård- och omsorgsboende som beviljades av kommunstyrelsen i december. Antal platser på vård- och omsorgsboende och antal utförda hemtjänsttimmar sjönk under årets sista månader.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Till inriktningsmålet har fullmäktige fastställt åtta mål för verksamhetsområdet, tre bedöms uppfyllas helt och fem delvis. Arbetet med jämställdhetsanalyser har förbättrats under året men bedöms fortsatt vara ett utvecklingsområde. Verksamheterna har att fördjupat sina kunskaper om antirasism, genus, normkritik och hbtq-personers livsvillkor. Nämnden har fastställt höga mål avseende andel brukare som inte känner sig diskriminerade. Trots mycket goda och förbättrade resultat, uppnås inte årsmålen helt. Arbetet mot diskriminering innefattar både brukar- och medarbetarperspektivet. Under året har en lokal rutin mot kränkande särbehandling implementerats.

Resultatet av medarbetarundersökningen, som genomfördes i början av året, visar att aktivt medskapandeindex minskat sedan föregående år. Även andelen medarbetare som kunde rekommendera sin arbetsplats hade minskat. Resultaten har analyserats tillsammans med medarbetarna och samtliga verksamheter har därefter arbetat fram handlingsplaner för sina respektive prioriterade utvecklingsområden. Den totala sjukfrånvaron har utvecklats positivt, sett över tid och i jämförelse med övriga stadsdelar.

Arbetet med barnets rättigheter och inflytande har kommit långt. Under året har en rad utvecklingsinsatser genomförts som stärker det ytterligare. Nämnden arbetar för att andelen personer med funktionsnedsättning som är nöjda med den insats de beviljats, och som upplever att de kan påverka utformningen av insatsen, ska öka. Det är emellertid svårt att dra slutsatser om utvecklingen inom området eftersom så pass få har besvarat brukarundersökningen. En rad tillgänglighetsinsatser i utemiljön har genomförts under året. Trots stärkt kommunikation och utökade kontaktytor mellan invånare och nämnd tycks andelen invånare som vet hur de kan komma i kontakt med Östermalms stadsdelsnämnd och som har kännedom om hur de kan påverka sin närmiljö inte öka, enligt medborgarundersökningen. Utvecklingen är emellertid inte entydig då antalet medborgarförslag till nämnden ökat markant under året.

Verksamheterna har erbjudits utbildning och kunskapen om inköp via e-handel har ökat. Nämnden har fortsatt en hög andel e-handel.

Sammanfattningsvis kan 2018 på många sätt beskrivas som ett förändringarnas år. Framförallt verksamhetsförändringarna inom äldreomsorgen, men även mer interna frågor som projektet Nya förvaltningslokaler, se aktivitet under mål 2.6, och stadens pågående men försenade projekt gemensam it-service, har slukat mycket tid och resurser. Inom förvaltningen finns många nya personer på nyckelfunktioner, och i slutet av året – efter valet - kan detsamma förstås även sägas gälla för nämnden.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Uppföljningen visar att nämnden uppfyller tre mål för verksamhetsområdet helt och fyra delvis. Andelen barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd ligger fortsatt på en låg nivå och är det lägsta antalet sedan mätningarna började. Förskolorna fick fortsatt gott resultat i årets förskoleundersökning. Trots en nedgång inom flera indexområden, ligger Östermalm även detta år över snittet för kommunala förskolor i staden totalt, inom alla indexområden.

Barn och unga som är i behov av stöd får individuellt anpassade insatser som ger ett långsiktigt resultat, och behovet av återaktualisering har minskat. Andelen insatser inom vuxna missbruk som avslutas enligt plan har ökat. Personer som har beviljats stöd inom socialpsykiatri är nöjda med utredningen och insatserna leder till ökad självständighet. Brukarnas synpunkter tas tillvara och möjligheterna till delaktighet har utökats under året. Antalet hemlösa inom stadsdelen har minskat betydligt. Utfallet är det lägsta sedan mätningarna började, vilket tyder på att nämndens arbetssätt för att motverka hemlöshet haft effekt.

Även det förebyggande ungdoms- och fritidsarbetet har vidareutvecklats under året, men årsmålen uppnås inte. Andelen ungdomar som uppger att de inte använder alkohol, narkotika och tobak har dock antingen ökat eller ligger på samma nivå som föregående mätning. Östermalm upplevs fortsatt som en jämförelsevis trygg stadsdel med välskötta parker och grönområden, även om resultaten har försämrats något enligt årets medborgarundersökning. I juni antog nämnden den nya parkplanen för Östermalm, som anger strategier och mål för utveckling av stadsdelens parker och gröna gaturum. Invånare, besökare och brukare erbjuds ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. Nämnden är en aktiv part i stadsutvecklingen och invånarnas behov av nämndens verksamheter beaktas tidigt i stadsplaneringen. Utbyggnaden av bostäder och service sker i snabb takt i Norra Djurgårdsstaden. De nya invånarna välkomnas och får kännedom om stadsdelens hållbarhetsprofil och hur de kan bidra till att upprätthålla såväl miljömässig som social hållbarhet.

Andelen nöjda och trygga omsorgstagare inom äldreomsorgen är fortsatt hög. Andelen boende på vård- och omsorgsboende som upplever måltiden som en trevlig stund på dagen, och som upplever att möjligheten att komma ut är bra, behöver däremot öka. Personalkontinuiteten inom hemtjänsten har förbättrats under året, men är även det fortsatt ett utvecklingsområde. Under året har en rad stora verksamhetsförändringar genomförts inom äldreomsorgen. Under våren övertogs Kampementets vård- och omsorgsboende i egen regi, under sommaren avvecklades Dianagårdens vård- och omsorgsboende och under hösten övertogs Rio vård- och omsorgsboende i egen regi.

Nedan beskrivs vart och ett av de sju målen närmare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Målet bedöms vara delvis uppfyllt, utifrån en samlad bedömning av fullmäktiges indikatorer samt underliggande fyra nämndmål med tillhörande indikatorer och aktiviteter. Den höga inskrivningsgraden för barn 2-5 år i förskoleverksamheten bibehålls och barnomsorgsgarantin har hållits under året. Andelen barn som lever i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd ligger fortsatt på en låg nivå och är det lägsta antalet sedan mätningen startade. Förskoleundersökningen genomfördes under våren. Förskolorna fick fortsatt gott resultat i årets undersökning. Östermalm hade bäst resultat av alla stadsdelsnämnder genom att tillhöra topp tre avseende 22 påståenden/frågor av totalt 23. Trots en nedgång inom samtliga indexområden, förutom kost, rörelse och hälsa, ligger Östermalm även detta år över snittet för kommunala förskolor i staden totalt, inom alla indexområden.

De övergripande indexen i årets undersökning visar att flickornas vårdnadshavare är något mer nöjda jämfört med pojkarnas vårdnadshavare, med undantag för området normer och värden som får samma höga bedömning från både flickors och pojkars vårdnadshavare. För påståenden/frågor där skillnad mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar syns, är den liten, mellan en till tre procent. Östermalms förskolor har ett aktivt jämställdhetsarbete och medarbetarnas kompetens i frågan är hög.

Personalens egen bedömning utifrån kvalitetsindikatorn ger samma resultat som föregående år, men når inte upp till årsmålet. Detta bör inte enbart anses vara negativt, utan kan även tolkas som ett tecken på en hög ambitionsnivå bland medarbetarna. I synnerhet när resultatet sätts i relation till de goda resultaten i förskole-/brukarundersökningen.

På vissa förskolor har några vårdnadshavare under året signalerat att beslutet om rätt till heltid fått negativa effekter i verksamheten. Det visade sig att små förskolor hade svårare att möta det ökade antalet timmar som reformen medförde. Kopplingen mellan verksamhetens process- och resultat kvalitet och reformen är dock svår att fastslå. Däremot finns det en tydligare koppling mellan vårdnadshavarnas upplevelse av verksamhetens servicekvalitet och reformen.

Arbetsätt och goda exempel

Nämnden har tre nämndmål som kopplar till läroplansuppdraget. Det första handlar om förskolornas arbete med barns eget skapande och de pedagogiska miljöerna. Det andra om barns utveckling och lärande. Det tredje om att vårdnadshavarna ska vara nöjda med samverkan med förskolan samt att formerna för pedagogisk samverkan mellan förskola och skola stärks.

- Barnen ges möjligheter att uttrycka sig genom många olika uttrycksformer som målning, dans, teckning, lera och musik. Ett par enheter har erbjudit personalen utbildning i ateljékunskap. Syftet är att säkerställa en likvärdig grund för alla barn, att öka personalens kunskap inom olika skapandetekniker och material samt hur ateljéer eller skapandestationer kan utformas som en del av den pedagogiska miljön.
- Barnen ingår i läsgrupper där både det muntliga berättandet, boksamtal, texten i böcker och även bildspråk i bilderböckerna får stort utrymme. Litteratur i olika språkgenrer, faktaböcker och sagoböcker finns på förskolorna.

- Barnen kommer i kontakt med matematiska begrepp som geometri, mätning och antalsberäkning på det sätt som är naturligt för barn, genom lek. Inom Engelbrekt-Gärdets förskolor exempelvis, får barnen leka mycket med kartonger, pröva och utveckla olika byggnadstekniska och arkitektoniska lösningar för att leken kräver det. Barnen funderar över stadsplanering, förändring och stabilitet/hållfasthet i leken och undersökandet.
- Ett digitaliseringsnätverk för förskolorna har startat med representation från samtliga enheter. Nätverket har som syfte att öka den digitala kompetensen i förskolan samt förbereda inför införandet av Skolplattformen, en digital plattform för alla Stockholms förskolor och skolor. Införandet på Östermalm skedde det tredje kvartalet 2018. Enhetsambassadörer har utbildats i september. Dessa personer utbildar i sin tur sina kollegor i respektive enhet och utgör även ett fortsatt stöd för kollegorna gällande digitaliseringsfrågor.
- Genom att använda digitala verktyg i det pedagogiska arbetet utvecklas barnens digitala kompetens. Det kan handla om att utveckla den pedagogiska lärmiljön genom till exempel projiceringar och fotografier. Flera avdelningar och kök använder Instagram för att kunna ge föräldrar kort information om dagens/veckans undervisningstillfällen, lek, lunch och mellanmål.
- Östermalms gemensamma dokument för övergång från förskola till skola används för att skapa likvärdighet för alla barn på Östermalm. I dokumentet finns bland annat information om vad förskolan bör förbereda barnen på inför skolstart.

Organisations- och verksamhetsförändringar

Arbetet med att se över förskoleenheterna, såväl geografiskt som organisatoriskt, fortgick under året. Engelbrekts och Gärdets förskolor bildar en ny enhet, Engelbrekt-Gärdets förskolor sedan januari 2018. Från och med september 2018 bildar Norra Djurgårdsstadens förskolor 1 och Norra Djurgårdsstadens förskolor 2 en ny enhet, Norra Djurgårdsstadens förskolor.

Förskolan 79 & Park har startat sin verksamhet i nya lokaler i augusti. Förskolan Diana som öppnades under våren i Dianagårdens äldreboende (som avvecklades under sommaren), har gjort det möjligt att erbjuda barn med platsgaranti en förskoleplats då behovet av garantiplatser varit större än tillgången på ordinarie förskoleplatser. Verksamheten har under hösten gått över från tillfällig till ordinarie verksamhet eftersom behovet bedöms vara långsiktigt. Förskolan kommer under 2019 flytta in i andra lokaler inom Norra Djurgårdsstaden.

Barn i behov av särskilt stöd

Under året har 95 barn, 25 flickor och 70 pojkar, haft verksamhetsstöd i form av tilläggsbe-
lopp. De extra medel som beviljats har använts till att stärka personalgrupperna, till lokalanpassningar och inhyrda hjälpmedel. Personalen uppmärksammar i allt större utsträckning både de tysta och de utåtagerande barnens behov, oavsett kön, även om den övervägande delen av inkomna ansökningar handlar om stöd i arbetet med utåtagerande pojkar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,3 %			0,3 %	0,3 %	0,3 %	3,0 %	VB 2018
Analys								
I snitt per månad lever 29 av stadsdelens 11538 barn i familjer med ekonomiskt bistånd, vilket motsvarar en andel på 0,3 procent. Antalet barn är rekordlågt. Stadens snitt är 2,6 procent.								
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	37,6 %	1 %	36 %	38,8 %	41 %	41 %	41 %	VB 2018
Analys								
Utfallet på 37,6 procent för andelen förskollärare gör att årsmålet på 41 procent inte uppnås. Andelen förskollärare är lägre än 2017, då andelen förskollärare var 38,8 procent. Tre av sex enheter har en förskollärandel på 42 procent eller över, variationen mellan enheterna är 24,1 till 47,2 procent. Rekrytering av förskollärare pågår i flera av enheterna och det finns även föräldralediga förskollärare som planerar att återkomma i arbete. I dagsläget är det åtta av 123 avdelningar som saknar legitimerade förskollärare. För att säkerställa en förskollärande undervisning på alla avdelningar har förskolorna tagit fram arbetssätt och rutiner som stödjer detta på de berörda förskolorna.								
  Andel nöjda föräldrar	89 %	88 %	91 %	90 %		90 %	90 %	2018
Analys								
I årets förskoleundersökning svarar 89 procent av vårdnadshavarna att de är som helhet nöjda med sitt barns förskola. Det är marginellt lägre än föregående år, då motsvarande siffra var 90 procent. Utfallet ligger precis under det högt uppsatta årsmålet på 90 procent. Trots nedgången ligger Östermalm även detta år över snittet för kommunala förskolor i staden totalt (86). Förskolornas ledningar följer upp frågorna som är kopplade till vårdnadshavarnas nöjdhet utifrån den verksamhet som erbjuds och de lokala förutsättningarna som råder för varje specifik förskola.								
  Antal barn per grupp	16,2 barn/avd.			15,6 barn/avd.	16 st.	16	16	VB 2018
Analys								
Utfallet för antal barn per grupp ligger vid årets slut på 16,2 och därmed uppnås inte årsmålet som är 16. Utöver de fasta grupperna organiserar förskolorna arbetet även på annat sätt under olika delar av dagen. Det innebär att barnens tillhörighet i en grupp och således gruppernas storlek kan variera under barnens dag i förskolan. Det finns även variation under året i barngruppernas storlek och sammansättning utifrån efterfrågan på förskoleplatser.								
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5 st.			4,9 st.		4,9	4,9	VB 2018
Analys								
Utfallet för antal förskolebarn per anställd ligger på 5,0 vid årets slut och därmed uppnås inte årsmålet som är 4,9. Barnens tillhörighet i en grupp och således antal förskolebarn per anställd kan variera under barnens dag i förskolan.								
  Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten (2-5 år)	93,5 %			94 %		96 %	96 %	2018
Analys								
Inskrivningsgraden (barn 2-5 år) var 93,5 procent per den 29 december 2017.								
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6			3,6		3,8	3,8	2018
Analys								
Årsmålet nås inte men resultatet från föregående år bibehålls. I självvärderingen ligger fokus på reflektion. Syftet är inte endast att se till siffrorna utan att se processen och möjligheten till utveckling. Förskolornas ledningar följer upp arbetslagens självvärdering genom olika former av dialog och nätverk, i syfte att öka bedömningskompetensen. De arbetslag som inte når upp till nivå tre skriver handlingsplaner. Resultatet visar att antal arbetslag som inte uppnår nivå 3 fortsätter att minska, från								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
28 arbetslag 2016, till 12 arbetslag 2018. Den kommande implementeringen av den reviderade läroplanen för förskolan kommer att skapa möjligheter för förtydligande av måluppfyllelse, undervisning och de målstyrda processerna.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg i stadens resursfördelningsmodell samt göra en kartläggning av nuvarande hantering och bedömningar av ansökningar om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har lämnat in en uppföljning till stadsledningskontoret av hur tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg hanteras i stadsdelen.			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna arbeta för att förbättra vägledning inför val av förskoleklass samt revidera riktlinjerna för övergång från förskola till skola i enlighet med skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Implementering av Skolprogrammet pågår i förskolorna.			

Nämndmål:

Barn och unga på Östermalm har goda och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylles helt

Förväntat resultat

Den höga inskrivningsgraden för barn 2-5 år i förskoleverksamheten bibehålls. Andelen barn som lever i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd i stadsdelen ligger fortsatt på en låg nivå.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått. Samtliga planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 ABC-utbildningar riktade till personal i förskola och skola genomförs med cirka 15-30 deltagare i varje grupp, cirka 30-60 personer sammanlagt.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Sammanlagt har 99 personal från både fristående och kommunala förskolor samt från parklekarna deltagit i ABC-utbildningar i förskolan.			
 Ett lokalt uppföljningsprogram för ABC i förskolan tas fram i syfte att vidmakthålla bemötandepriinciperna som ABC förespråkar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett lokalt uppföljningsprogram för ABC i förskolan har tagits fram.			
 Information på öppen förskola och i månadsannons i lokaltidningen en gång per termin i syfte att öka inskrivningsgraden i förskoleverksamhet för barn 2-5 år.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Besök på Villagatans öppna förskola om förskoleplats har genomförts två gånger under året. Information om förskoleplatser			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
har lagts ut i lokaltidningens månadsannons två gånger under året, likaså information om allmän förskola.			
✓ Samverkan med BVC i syfte att hitta målgruppen för introduktionsförskola.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I dagsläget finns inte behov av introduktionsförskola. I budget 2019 tydliggörs dessutom att medel för introduktionsförskola riktas till områden som är mindre socioekonomiskt gynnsamma.			
✓ Samverkan med Skarpnäcks förskolor inom CPU-projektet för övningsförskola. Centrum för professionsutveckling, möjliggör ett segregationsbrytande utbyte och samarbete mellan innerstad och yterstad.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen ingår sedan våren 2018 i CPU: Centrum för professionsutveckling, övningsförskoleprojekt vid Södertörns högskola. Östermalm bildar en CPU-grupp tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning.			
✓ Åtta ABC-utbildningar riktade till föräldrar genomförs med cirka 12 deltagare i varje grupp, cirka 100 personer sammanlagt.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under året har elva föräldragrupper med 112 föräldrar genomförts, en tredjedel av deltagarna var män.			

Nämndmål:

Flickor och pojkar utvecklar sina skapande förmågor och kunskaper i en god pedagogisk miljö.

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med förskolornas arbete med barns eget skapande. Personalens självvärdering visar på hög måluppfyllelse för arbetet med barns eget skapande. Vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med förskolornas arbete med de pedagogiska miljöerna. Personalens självvärdering visar på hög måluppfyllelse för arbetet med de pedagogiska miljöerna.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppnått, se redovisning av indikatorerna nedan. Alla årsmål uppnås inte men nämnden hade fortsatt goda resultat i årets förskoleundersökning. Resultaten ligger över snittet för stadens kommunala förskolor, både när det gäller barns eget skapande och de pedagogiska miljöerna, vilket indikerar att förskolorna fortsatt arbeta aktivt med dessa områden. Även personalens självvärdering tyder på det.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års mål	Period
 Andel nöjda vårdnadshavare gällande barns förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former.	91					91 %		2018
Analys 91 procent av vårdnadshavarna svarade att de är nöjda gällande påståendet <i>Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former (lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama).</i>								
 Andel nöjda vårdnadshavare gällande den pedagogiska miljön.	89					90 %		2018
Analys 89 procent av vårdnadshavarna svarade att de är nöjda gällande påståendet: <i>Jag upplever att den pedagogiska miljön (material och dess tillgänglighet) på mitt barns förskola uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.</i> Utfallet ligger precis under det högt uppsatta målvärdet på 90 procent. Arbetet för att förtydliga hur de pedagogiska miljöerna, både ute och inne, stödjer förskolornas arbete med utveckling och lärande behöver fortsätta.								
 Kvalitetsindikator, självvärdering utifrån läroplansuppdraget av pedagogisk miljö och material.	3,7					3,8		2018
Analys Årsmålet nås inte i årets självvärdering, men resultatet från föregående år bibehålls. Professionen behöver bli bättre på att skapa ingångar och förbindelser inom och mellan olika ämnesområden samt fördjupa och synliggöra lärprocesser. Det kommande implementeringsarbetet utifrån den reviderade läroplanen för förskolan kommer att skapa möjligheter att förtydliga måluppfyllelse avseende undervisning och de målstyrda processerna. Arbetet med att utveckla processer och arbetssätt som säkerställer att rimliga bedömningar görs behöver fortgå inom enheterna för att trygga sambandet mellan bedömning och måluppfyllelse.								
 Kvalitetsindikator, självvärdering utifrån läroplansuppdraget av skapande verksamhet och olika uttrycksformer.	3,7					3,8		2018
Analys Årsmålet nås inte i årets självvärdering, men resultatet är högre än föregående år. Se analys gällande utvecklingsbehov kopplade till självvärderingen ovan.								

Nämndmål:

Flickor och pojkar utvecklar sina språkliga, kommunikativa, matematiska och naturvetenskapliga förmågor och kunskaper

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med förskolornas arbete med barns utveckling och lärande. Personalens självvärdering visar på hög måluppfyllelse för arbetet med språk, matematik, naturvetenskap och teknik. Vårdnadshavarnas nöjdhet, och personalens självvärdering, visar att förskolornas kvalitativa användande av digitala verktyg ökar.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppnått, se redovisning av indikatorerna nedan. Nämnden har fortsatt goda resultat i årets förskoleundersökning. Resultaten ligger över genomsnittet för stadens kommunala förskolor, både när det gäller barns användande av digitala verktyg och utveckling och lärande, vilket tyder på att förskolorna arbetar aktivt med dessa områden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
 Andel arbetslag som bedömer sig klara kriteriet för digitalisering på nivå 4 i kvalitetsindikatorn, självvärdering utifrån läroplansuppdraget.	65 %					75 %		2018
Analys Årsmålet uppnås inte. Utvecklingsarbetet fortsätter utifrån den digitaliseringsstrategi som har tagits fram under året och det digitaliseringsnätverk som har startat.								
 Andel nöjda vårdnadshavare gällande barns användande av digitala verktyg/hjälpmedel.	65 %					52 %		2018
Analys Årsmålet uppnås med god marginal, då 65 procent av vårdnadshavarna var nöjda gällande påståendet <i>Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/hjälpmedel i sitt lärande</i> .								
 Index utveckling och lärande.	85					87		2018
Analys Årsmålet uppnås inte men Östermalms resultat ligger även detta år över snittet för kommunala förskolor i staden totalt ,80. De tidigare satsningarna på ökad dialog och förtydliganden kring mål utifrån läroplansuppdraget inom ämnesområdena språk, matematik och naturvetenskap och teknik tycks inte längre ge önskad effekt. En möjlig förklaring är att vårdnadshavarna fått viss inblick och nu har ökade behov av förståelse för läroplansuppdraget, som förskolorna behöver möta.								
 Kvalitetsindikatorn, självvärdering utifrån läroplansuppdraget av barns matematiska utveckling.	3,6					3,8		2018
Analys Årsmålet nås inte men årets resultat är högre än föregående år. Professionen behöver bli bättre på att skapa ingångar och förbindelser inom och mellan olika ämnesområden samt fördjupa och synliggöra lärprocesser. Det kommande implementeringsarbetet utifrån den reviderade läroplanen för förskolan kommer att skapa möjligheter till förtydligande av måluppfyllelse i undervisning och de målstyrda processerna. Arbetet med att utveckla processer och arbetssätt som säkerställer att rimliga bedömningar görs behöver fortgå i enheterna för att trygga sambandet mellan bedömning och måluppfyllelse.								
 Kvalitetsindikatorn, självvärdering utifrån läroplansuppdraget av barns naturvetenskapliga	3,6					3,8		2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
och tekniska utveckling.								
Analys Årsmålet nås inte och resultat är lägre än föregående år. Se analys gällande utvecklingsbehov kopplade till självvärderingen ovan.								
	Kvalitetsindikator, självvärdering utifrån läroplansuppdraget av barns språkliga och kommunikativa utveckling.	3,6				3,8		2018
Analys Årsmålet nås inte men årets resultat är högre än föregående år. Se analys gällande utvecklingsbehov kopplade till självvärderingen ovan.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En digitaliseringsstrategi för förskolornas arbete med digital kompetens tas fram.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett digitaliseringsnätverk har etablerats i syfte att säkerställa hantering av strategiskt viktiga digitaliseringsfrågor. Under 2018 har nätverket tagit fram en lokal övergripande genomförandeplan för Skolplattformens införande. Nätverket kommer att fortsätta sitt arbete under 2019.			
 Ett digitaliseringsnätverk för förskolepersonalen startas.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett digitaliseringsnätverk för förskolorna med representation från samtliga enheter startade under året. Nätverkets syfte är att öka den digitala kompetensen i förskolan samt underlätta införandet av Skolplattformen, en digital plattform för alla Stockholms förskolor och skolor.			
 Kompetenssatsning för förskolornas ledningssystem i digital kompetens genomförs.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förskolans ledning har deltagit i utbildningen "Ledarskap i digitaliseringens tid" genom LIN Education.			

Nämndmål:

Förskolorna har ett nära och förtroendefullt samarbete med vårdnadshavare och en välfungerande samverkan med skolan

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med samverkan med förskolan, upplever att de är delaktiga och har inflytande. Vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med förskolornas dokumentation och synliggörande av barns utveckling och lärande. Formerna för pedagogisk samverkan mellan förskola och skola stärks.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppnått, se redovisning av indikatorerna nedan.

Nämnden har fortsatt goda resultat i årets förskoleundersökning, som ligger över genomsnittet för stadens kommunala förskolor, både när det gäller vårdnadshavares delaktighet och inflytande samt synliggörande och dokumentation av barns utveckling och lärande. Det samma gäller samverkan med hemmen i stort.

Formerna för pedagogisk samverkan mellan förskolan och skolan har stärkts bland annat genom att alla barn födda 2012, tillsammans med personal, har varit på ett skolbesök på respektive förskolas kontaktskola. Förskolorna har i enlighet med den lokala handlingsplanen för övergång från förskola till skola bidragit med pedagogiska kartläggningar kring barn i behov av särskilt stöd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel nöjda vårdnadshavare gällande delaktighet och inflytande.	82					83 %		2018
Analys 82 procent av vårdnadshavarna är nöjda gällande påståendet <i>Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten (genom utvecklingssamtal, föräldramöten och andra forum)</i> . Utfallet ligger precis under årsmålet. Frågor om vårdnadshavares delaktighet och inflytande behöver diskuteras på varje förskola utifrån den verksamhet som bedrivs och med utgångspunkt i styrdokumentens intentioner.								
◆ Andel nöjda vårdnadshavare gällande dokumentation och synliggörande av barns utveckling och lärande.	76					80 %		2018
Analys 76 procent av vårdnadshavarna är nöjda gällande påståendet <i>Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs</i> . Årsmålet uppnås därmed inte. Den pedagogiska plattformen har utgjort ett stöd för förskolornas arbete med dokumentation och synliggörande av barns utveckling och lärande. Ett fortsatt utvecklingsområde för förskolorna är att hitta en tydligare gemensam riktning för detta arbete. Det kommer att möjliggöras under kommande året då den pedagogiska plattformen kommer att digitaliseras genom Skolplattformen.								
◆ Index samverkan med hemmet.	85					87		2018
Analys Årsmålet uppnås inte, men trots nedgången ligger Östermalm även detta år över snittet för kommunala förskolor i staden totalt som var 83. Även om resultatet fortfarande är högt behöver det pågå ett aktivt arbete med att säkerställa att vårdnadshavares synpunkter och klagomål används i syfte att utveckla verksamheten, som en del av förskolornas systematiska kvalitetsarbete. Frågor om samverkan med hemmet behöver diskuteras på varje förskola utifrån den verksamhet som bedrivs och med utgångspunkt i styrdokumentens intentioner.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt, utifrån en samlad bedömning där hänsyn tas till att årsmålen nås helt avseende sex av fullmäktiges indikatorer och tre uppnås delvis. I bedömningen läggs sär-

skild vikt vid de goda resultaten gällande biståndsbedömda insatser inom socialtjänstens kärnverksamhet. Andelen barn och unga som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen, och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats, ligger över årsmålet och långt över föregående års resultat. Detsamma gäller för andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri samt andelen insatser inom vuxna missbruk som har avslutats enligt plan. Brukarnas synpunkter tas tillvara och möjligheterna till delaktighet har ökat under året.

Antalet hemlösa inom stadsdelen har minskat betydligt enligt stadens räkning. Utfallet är det lägsta sedan mätningarna började 2008 och ger en indikation på att nämndens arbetssätt för att motverka hemlöshet haft effekt.

Arbetssätt och goda exempel

- Ett gemensamt projekt tillsammans med Kungsholmens och Norrmalms stadsdelsnämnder gällande Samordnad Individuell Plan, SIP, började i mars. En särskild SIP-samordnare har anställts. Uppdraget är att säkerställa att de barn som är i behov av samtidig hjälp från exempelvis socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård får sina behov tillgodosedda. SIP-samordnaren organiseras under Kungsholmens stadsdelsförvaltning. SIP-samordnaren har under året utvecklat användandet av SIP-möten och även sammankallat till dessa, vilket har underlättat samverkan samt arbetet med att tydliggöra ansvarsfördelningen.
- Familjeenheten samarbetar med BVC-mottagningar i stadsdelen för att tidigt uppmärksamma behov av råd och stöd, och dess mottagningsgrupp samverkar med stadsdelens förskolor och skolor genom olika samverkansträffar.
- Vuxenenheten genomförde en brukarstyrd brukarrevision inom socialpsykiatri under våren 2018. Enheten har arbetat vidare med resultatet under verksamhetsåret med fokus på att utveckla tydlighet kring rättigheter, exempelvis vilka insatser man har möjlighet att ansöka om, hur man överklagar beslut och till vem och hur man framför klagomål.
- Inom socialpsykiatri finns sedan tidigare en Peer-support anställd och ytterligare en anställdes under sommaren, som har sin huvudsakliga placering på stödboenden men som också håller i cirklar på Träffverksamheten Startpunkten. Peer-support är en professionell kamrattstödare med egen erfarenhet av psykisk ohälsa. Vuxenenheten har även beviljats utvecklingsmedel till en förstudie med syfte att stärka brukarmedverkan och en projektledare har anställts från NSPH (Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa) och ett särskilt brukarråd har inrättats.

Förebyggande ungdoms- och fritidsarbete

För de tre indikatorerna som rör alkohol-, narkotika- och tobaksanvändning, som mäts genom Stockholmsenkäten, har nämnden satt högre årsmål än vad resultatet vid föregående mätning 2016 visade. Stockholmsenkäten har utifrån ett statistiskt perspektiv en låg svarsfrekvens, men eftersom enkäten gjorts under många år kan den ändå ge tydliga indikationer på utveckling över tid och mellan olika delar av staden. Resultaten för stadsdelens ungdomar i årskurs 9 var 2018 i huvudsak desamma som 2016. Andelen ungdomar som röker fortsätter minska på stadsövergripande nivå. Rökning är vanligare i innerstaden än ytterstaden, särskilt bland flickor. Även snusning minskar, men är betydligt vanligare bland pojkar än flickor. Andelen ungdomar som inte dricker alkohol är lägre på Östermalm i jämförelse med snittet i staden, men har ökat över tid. 2018 svarade 47 procent av flickorna och 46 procent av pojkarna på

Östermalm att de inte drack alkohol. Motsvarande resultat 2008 var 21 procent respektive 35 procent. Även användandet av narkotika har minskat över tid, men inte i samma utsträckning som alkohol. Pojkar använder narkotika i större utsträckning än flickor. Insatser har gjorts för att minska alkohol-, narkotika- och tobakskonsumtionen inom stadsdelsområdet. Exempelvis har preventionssamordnaren arbetat aktivt med bland annat grundskolorna i årskurserna 4-9 och utbildning i det cannabisförbyggande materialet Visa att du bryr dig! har genomförts. Föreläsningar med fokus på alkohol och ungdomars vardag på sociala medier har genomförts för föräldrar i 20 klasser.

Förvaltningens fältassistenter har arbetat uppsökande och relationsskapande med ungdomar och vistats där ungdomar befinner sig. Fältassistenter har bland annat gjort 237 skolbesök och har presenterat sig för 31 klasser i grund- och gymnasieskolor. Fältassistenter har utvecklat sitt samarbete med Gröna Lund och arbetat på ungdomsfestivalen We Are Sthlm. Genom fältassistenternas arbete erbjuds ungdomar tidigt stöd i form av exempelvis enskilda samtal och vid behov hjälp till annan kontakt.

En del i ungdomsmottagningens förebyggande arbete har varit att ta emot 120 grupper med högstadie- och gymnasieelever samt fortsatt samarbete med enheten för ensamkommande inom Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Under året har 2047 ungdomar besökt ungdomsmottagningens kuratorer, varav 86 procent flickor och 14 procent pojkar. Det har varit en liten ökning av andelen pojkar. Mottagningens medicinska personal har under perioden tagit emot 5409 ungdomar, varav 91 procent flickor och 9 procent pojkar. Ungdomsmottagningen har erbjudit tre ACT-grupper för ungdomar som upplever att de är stressade. ACT är en evidensbaserad metod och utgör en del av ungdomsmottagningens arbete mot psykisk ohälsa. Metoden ger ungdomarna verktyg att hantera stress och främjar hälsa.

Förstärkt föräldraskapsprogram

Tillsammans med Norrmalms och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar anordnades två föräldrakvällar, Grattis du har en tonåring samt Tips till en tonårsförälder, med tema hot, våld, porr och sexuella trakasserier på sociala medier. Föräldrakvällarna utgick från grunderna i Komet (KOMMunikationsMETod) som ger föräldrar verktyg att kommunicera på ett bättre sätt med sina barn och som leder till mindre bråk och konflikter i hemmet. Fältassistenter har också deltagit på sex föräldramöten och haft föräldrastödsgrupper Komet, 12-18 år. Familjeenheten har gett föräldrar stöd genom Komet-grupper, 3-11 år. (Se även beskrivning av ABC-utbildningar under mål 1.1)

Socialt stöd för nyanlända

I samverkan med stadsdelsnämnderna på Kungsholmen och Norrmalm öppnades i september 2018 Samhällsvägledning city på Norrmalm. Där erbjuds nyanlända samhällsvägledning två eftermiddagar i veckan. Målsättningen är att individer och familjer ska bli självständiga och etablera sig i samhället genom arbete, utbildning och ett stadigvarande boende. Information om att vägledningen finns sprids i flera kanaler. Alla vuxna nyanlända får ett brev hemskickat med information om samhällsvägledningen. Vidare finns broschyrer på flera språk, affischer och information på stadens webbsida.

I besökslokalen, som erbjuder drop-in besök, finns arbetsdatorer att låna för att till exempel skriva personligt brev och CV. Vid behov kan individuella tider bokas in och även uppsökande arbete sker. Samhällsvägledarna erbjuder även boskola. Den syftar till att öka nyanländas kunskaper om vilka rättigheter och skyldigheter de har när det gäller att leta efter annat

stadigvarande boende och träning i att aktivt söka efter annan bostad.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års mål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	85,5 %	83,3 %	88,5 %	70,5 %		84 %	84 %	VB 2018
Analys Resultatet har förbättrats sedan föregående år. Andelen pojkar som är återaktualiserade är något högre i jämförelse med andelen flickor. Dock är det svårt att dra några slutsatser om orsakerna till detta då det rör sig om ett fåtal individer. Vanliga återaktualiseringsorsaker hos både pojkar och flickor är hög skolfrånvaro och psykisk ohälsa. En annan vanlig återanmälningsorsak är neuropsykiatriska funktionsvariationer med beteendessvårigheter som hänger samman med diagnosen. Det framkommer inga större skillnader mellan könen utöver hög skolfrånvaro som är något vanligare bland pojkar än flickor.								
  Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	35,51	25,29 %	41,14 %	25,78		25 %	25 %	2018
Analys Resultatet har förbättrats sedan föregående år. Skillnaden mellan könen är markant då betydligt fler kvinnor än män klarar mer på egen hand, liksom i staden i stort, och vidare analys av arbetssätt behövs.								
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	65,7 %	64 %	70 %	56 %		40 %	37 %	VB 2018
Analys Årsmålet uppnås och har förbättrats i jämförelse med föregående år. Stadens snitt är 49,1 procent. Resultatet indikerar att enhetens motiverande arbetssätt ger effekt.								
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	81 %	88 %	76 %	80 %		80 %	80 %	2018
Analys Resultatet har förbättrats något sedan 2017 och ligger över stadens snitt på 76 %. Svarefrekvensen har sjunkit och ligger på 38 procent. Resultatet är det högsta sedan 2014. Större andel män är nöjda och en orsak kan vara att kvinnor i högre utsträckning läser igenom sina utredningar och återkommer med synpunkter. En vanlig återkoppling från klienter är kring stadens utredningsinstrument och enheten planerar därför att utveckla information till klienter inför besöken.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	47 %	46 %	47 %	46 %		60 %	60 %	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års mål	Period
Analys								
Resultatet har förbättrats marginellt men årsmålet uppnås inte. Resultaten baseras på 134 pojkar och 136 flickor i nionde klass som svarat. Över tid är trenden tydlig och positiv, andelen ungdomar i årskurs 9 som inte använder alkohol ökar. 2008 var resultatet 35 procent för pojkar och 21 procent för flickor.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	88 %	83 %	93 %	87 %		91 %	91 %	2018
Analys								
Utfallet ligger något lägre än årsmålet. Fler pojkar än flickor använder narkotika, vilket det också är i staden som helhet. Den absolut vanligaste drogen i sammanhanget är cannabis.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	80 %	84 %	82 %	80 %		90 %	90 %	2018
Analys								
Andel pojkar och flickor i stadsdelsområdet som inte använder tobak är något lägre än i genomsnittet i staden som för pojkar är 89 procent och flickor 87 procent. Flickor röker mer än pojkar och pojkar snusar i betydligt högre utsträckning än flickor.								
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	29 %	33 %	0 %	41 %	26 %	26 %	26 %	2018
Analys								
Utfallet baseras på att antalet personer (2) som har övertagit ett eget kontrakt på försökslägenhet dividerat med antalet försökslägenheter vid årets början (7). De som har tillkommit under året kan inte ingå vid beräkningen eftersom de måste ha bott minst i ett år innan det kan bli aktuellt med eget kontrakt.								
  Antal hemlösa	52 st.	31 st.	21 st.	72 st.		66 st.	tas fram av nämnden	2018
Analys								
Utfallet är det lägsta i sedan mätningarna började 2008. Antalet hemlösa i stadsdelsområdet var 52 av totalt 2439 i hela staden. Av dessa var 21 kvinnor av totalt 748 kvinnor och 31 män av totalt 1481 män.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla och implementera former för det sociala stödet till nyanlända	2018-01-01	2018-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Utbildningsförvaltningen/Stockholms skolors ungdomsmottagning har fått uppdraget och arbetet har genomförts under hösten.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska implementera rutiner för att säkerställa att hänsyn tas till barnperspektivet i ärenden där en förälder/vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En lokal barnrättssamordnare samverkar med socialförvaltningen gällande implementeringen av stadens program för barnets rättigheter i Stockholms stad. Barnrättssamordnaren samordnar och följer upp förvaltningens arbete. För ytterligare beskrivning av berörda enheters arbete - se rubriken Arbetssätt och goda exempel under mål 4.4.			
  Stadsdelsnämnderna ska säkerställa stödet till barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden, exempelvis genom att tillhandahålla särskilda bo-lotsar som ger stöd i bostadssökande och genom kompensatoriska åtgärder riktade till barnen	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Försörjningsstödsenheten har en särskild bolots som träffar personer som är bostadslösa eller riskerar bostadslöshet för att stötta dem att själv skaffa en bostad. Prioriterade grupper är barnfamiljer och personer som bedöms ha behov av stöd att söka bostad på egen hand. Vuxenenheten har en bosamordnare som arbetar vräkningsförebyggande och som också administrerar tränings- och försökslägenheter.			
  Stadsdelsnämnderna ska öka delaktigheten för målgruppen inom socialpsykiatri genom att stödja brukarorganisationernas deltagande i brukarråd och brukarrevisjoner	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Vuxenenheten genomförde en brukarstyrd brukarrevisjon under våren 2018. Enheten arbetar vidare med resultatet under verksamhetsåret. Vuxenenheten har sedan 2016 haft en peer-support anställd och ytterligare en anställdes under sommaren som har sin huvudsakliga placering på stödboendet men som också håller i cirklar på Träffverksamheten Startpunkten. Verksamheten har beviljats utvecklingsmedel till en förstudie med syfte att stärka brukarmedverkan och en projektledare har anställts från NSPH (Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa) och projektet har inrättat ett brukarråd.			

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Brukarnas synpunkter tas tillvara och möjligheterna till delaktighet ökas. Barn och unga som är i behov av stöd ges individuellt anpassade insatser som ger ett långsiktigt resultat och behovet av återaktualisering minskar. Andelen insatser inom vuxna missbruk som avslutas enligt plan ökar. Personer som har beviljats stöd inom socialpsykiatri är nöjda med utredningen och insatserna leder till ökad självständighet. Hemlösheten minskar och andelen som haft försökslägenhet som övergått till eget kontrakt ökar.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppfyllt, med hänvisning till redovisade resultat. Samtliga aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts enligt plan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra en brukarstyrd brukarrevisjon inom socialpsykiatri	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Vuxenenheten arbetar vidare utifrån resultaten.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Se över möjligheten att tillsammans med Kungsholmens och Norrmalms stadsdelsnämnder gemensamt erbjuda samhällsvägledning och socialt stöd till anvisade nyanlända.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En överenskommelse har slutits för nyanlända mellan 18-64 år som är folkbokförda inom ovanstående stadsdelar. Samhällsvägledningen är samlokaliserad och tillhör organisatoriskt Norrmalms stadsdelsförvaltning.			

Nämndmål:

Tidiga insatser och förebyggande arbete prioriteras

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Andelen ungdomar som uppger att de inte använder alkohol, narkotika och tobak ökar. Andelen flickor respektive pojkar som besökt kurator på ungdomsmottagningen och upplever att de fått ett bra stöd ökar. Andelen flickor i åk 9 som upplever att de ofta är ledsna eller deppiga utan att veta varför minskar.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppfyllt. Andelen ungdomar som uppger att de inte använder alkohol, narkotika och tobak har antingen ökat eller ligger på samma nivå som föregående mätning. Resultatet för nämndindikatorn angående flickors psykiska ohälsa har däremot utvecklats negativt. Se analys under indikatorn nedan.

Indikatorerna som avser ungdomsmottagningen, som baseras på landstingets patientenkät, kommer i fortsättningen inte att användas då enkäten inte genomförs med regelbundenhet. Samtliga aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts enligt plan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
 Andel flickor som besökt ungdomsmottagningen och upplever att de fått ett bra stöd.						90		2018
Analys Resultaten hämtas från landstingets patientenkät. Senaste resultatet redovisades 2016. Ingen enkät genomfördes under 2018. Inga klagomål har inkommit till enheten under verksamhetsåret.								
 Andel pojkar som besökt ungdomsmottagningen och upplever att de fått ett bra stöd						90		2018
Analys Resultaten hämtas från landstingets patientenkät. Senaste resultatet redovisades 2016. Ingen enkät genomfördes under 2018. Inga klagomål har inkommit till enheten under verksamhetsåret.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
 Andelen flickor i åk 9 som upplever att de ofta är ledsna eller deppiga utan att veta varför	39			34		30		2018
Analys								
Stockholmsenkäten visar att andelen flickor som ofta känner sig ledsna eller deppiga utan att veta varför har ökat med 5 procentenheter sedan föregående mätning. Stadsdelsområdets snitt är något högre än stadens genomsnitt som är 36 procent. Motsvarande andel pojkar på Östermalm var 15 procent. Stadens snitt för pojkar var 17 procent. Sammantaget visade enkäten att pojkar uppper bättre psykisk hälsa än flickor, att pojkar är mer nöjda med sitt utseende och en större andel pojkar än flickor anser att det är härligt att leva. Den psykiska ohälsan bland unga i allmänhet och flickor i synnerhet är ett stort samhällsproblem, i hela västvärlden. Flera forskare på området menar att den psykiska ohälsan förvärrats sedan 2011-2012 och pekar på att detta sammanfaller med tiden då internet blev mobilt på allvar. Utvecklingen har på ett genomgripande sätt förändrat levnadsvanorna för både ungdomar och vuxna. Den utbredda psykiska ohälsan kräver fortsatta preventiva insatser och vidareutveckling av metoderna för behandling av psykisk ohälsa.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anordna en föreläsning för föräldravandrare som handlar om ungdomar, alkohol, narkotika och ungdomars självbild	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Föräldravandrarna har under hösten erbjudits informationskväll om Stockholmsenkätens resultat.			
 Vid terminsstart erbjuda en presentation av metoden Effekt till skolorna i stadsdelsområdet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Stadsdelens skolor har fått erbjudande om Effekt, varav flera skolor har meddelat intresse.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls delvis

Analys

Målet bedöms vara delvis uppfyllt, utifrån en samlad bedömning av fullmäktiges indikatorer samt underliggande två nämndmål med tillhörande indikatorer och aktiviteter.

Trygghetshöjande åtgärder har vidtagits för att minska oro och utsatthet. Andelen invånare som upplever Östermalms stadsdelsområde som tryggt har däremot, enligt medborgarundersökningen, minskat jämfört med föregående år. Resultaten visar att en högre andel kvinnor än män uppgett att de upplever sig trygga. Det är dock alltför låg svarsfrekvens och litet urval i vardera gruppen för att kunna dra slutsatsen att det förhåller sig så. Tidigare år har resultatet varit det omvända. Resultaten i Stockholmsenkäten visar att en högre andel pojkar än flickor känner sig trygga när de går ut ensamma en kväll i bostadsområdet. Så har det sett ut i alla fem mätningar som gjorts sedan 2010.

I samband med tertialrapport 1 ansökte nämnden om särskilda centrala trygghetsmedel för förbättrad belysning på fotbollsplanerna i Humlegården, Gustav Adolfsparken, Tessinparken och för förbättrad belysning kring Humlanhuset. Nämnden beviljades inte trygghetsmedel men har trots det förstärkt belysningen vid utegymmet och invid Humlanhuset. I samarbete

med trafikkontoret förbättrades även belysningen i Tessinparkens norra del och i Olaus Petri-parken. Trygghetsskapande vegetationsåtgärder har genomförts i Tessinparken, Eriksbergsparken och Humlegården.

Invånarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden har ökat något från föregående år, enligt medborgarundersökningen. Förvaltningen har även gjort egna platskontroller i stadsdelensområdets parker under sommaren som visat att parkskötseln varit god. För att öka samsynen kring parkskötseln har en informationsträff, om bland annat planerade parkupprustnings- och stadsutvecklingsprojekt och utbildning om funktion och skötsel av solcellsdrivna skräpkorgar, genomförts för parkentreprenör och underentreprenör.

Sommarens extrema väder med höga temperaturer och brist på nederbörd medförde att gräsmattor och planteringar led brist på vatten. De långsiktiga effekterna av torkan visar sig först under nästa år då det går att se vilka växter som har överlevt torkan och vintern. Troligtvis kommer en del växtmaterial behöva bytas ut under 2019 och renoweringar av gräsmattorna med nysådd kommer att bli mer omfattande.

I syfte att öka kvaliteten på parkskötseln och den upplevda tryggheten i parkerna har förvaltningen under sommaren utökat antalet feriearbetande ungdomar till 35 stycken. Förvaltningen hade även denna sommar landskapsarkitektstudenter som arbetade med att hantera frågor i synpunktsportalen, besöka parkerna och kontrollera parkskötseln. Denna årligen återkommande förstärkning har varit lyckad, bland annat genom korta svarstider i synpunktsportalen och snabba åtgärder på uppkomna situationer.

Under 2018 har förvaltningen på nämndens uppdrag utrett möjligheten att ha egenregi för en mindre del av parkskötseln avseende landskapsvård och mindre löpande underhålls- och skötselåtgärder. Förvaltningen avser återkomma till nämnden med ett beslutsunderlag under våren 2019.

Arbetssätt och goda exempel

- Förvaltningen har i samråd med kommunpolisen haft regelbundna avstämningar i form av säkerhetsmöten, där säkerhetschefer från Gröna Lund, Skansen, ambassader, City i samverkan, Räddningstjänsten, MTR, Hamnen, centrumägare, Universitetet, KTH, SVT med flera har bidragit med sina respektive lägesbilder. Rapporterna har sammanställts till en övergripande lokal lägesbild skapats som hjälpt till att fokusera trygghetsfrämjande insatser till rätt område vid rätt tidpunkt.
- I samverkan med polisen har förvaltningen försökt nå ut till fler invånare om hur man skyddar sig mot både bil- och bostadsinbrott. Dessutom har klisterlappar tagits fram, som kan sättas upp på insidan av dörren och fungera som en påminnelse med goda råd om vad som är värt att tänka på innan man öppnar dörren för främmande. Genom medarbetare inom äldreomsorgen har dessa distribuerats ut till stadsdelens äldre invånare.
- Trygghetsvandringar har genomförts i Norra Djurgårdsstaden och vid Östermalms torg.
- En ny rutin för analys av synpunkter har tagits fram, bland annat för att förbättra möjligheten att identifiera platser som upplevs som otrygga och genomföra åtgärder för att motverka otrygghet. Förvaltningen har fört en dialog med trafikkontoret som är systemägare för synpunktsportalen för att förbättra framtagandet av statistiska underlag.
- För att påverka parkbesökarnas attityder till och beteende gällande nedskräpning har

förvaltningen samarbetat med trafikkontoret i kampanjen Vi håller rent. Under vecka 17 kunde förskolor, skolor och andra tillsammans plocka skräp och på ett pedagogiskt sätt lära sig om nedskräpning, återvinning och miljö. Förvaltningen har i månadsannonsern och på hemsidan informerat om renhållning för att tydliggöra stadens 24-timmarsgaranti. Under året har även kommunikationsinsatser om miljösmarta skräpkorgar och källsorteringskärl genomförts i samarbete med trafikkontoret.

- I ett samarbete med Städa Sverige och lokala idrottsklubbar på Östermalm städades Kaknäsområdet under en helg. Totalt fylldes 80 säckar med skräp av de ungdomar som deltog i städningen.

Parkinvesteringar

En ny parkplan för utveckling av Östermalms parker och gröna gaturum har färdigställts under året. Parkplanen beslutades av nämnden i juni. Det finns ett stort behov att satsa på stadsdelens gröna platser för lek och möta det ökade behovet av tillgängliga, trygga, pedagogiska och hållbara lekmiljöer i den växande staden. En ny lekplats på Sportfältet har anlagts, som invigdes i november. Även Olaus Petriparkens lekplats har färdigställts och invigdes i september. En första etapp av upprustningen av Humlanhusets utomhusmiljö har genomförts. Projektets avslutande etapp ska genomföras under våren 2019. Förvaltningen har också tagit fram ett program för en ny lekplats i kvarteret Krubban vid Historiska museet. Den ska enligt tidplan färdigställas och invigas under 2019. Projektering för en upprustning av Dianaparkens lekplats pågår och byggnation av lekplatsen sker under 2019.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års- mål	Period
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	82 %	81 %	84 %	84 %		85 %	76 %	2018
Analys Resultatet baseras på respondenternas svar gällande påståendet: På det hela taget tycker jag min stadsdel är trygg att bo i. Östermalms resultat i medborgarundersökningen 2018, är 8 procentenheter högre än genomsnittet för staden totalt. Årets resultat når inte upp till årsmålet, och inte heller föregående års resultat. Att tala om en säkerställd försäkring är inte möjligt då skillnaden mellan åren ligger inom den statistiska felmarginalen.								
  Stockholmarnas nöjdhet med rent och städlat	68 %	66 %	70 %	69 %		70 %	70 %	2018
Analys Årsmålet uppnås inte. Det skiljer dock endast två procentenheter, vilket faller inom den statistiska felmarginalen för medborgarundersökningen. Indikatorn mäter nöjdhet med rent och städlat på både parkmark och gatumark, där stadsdelsnämnden endast ansvarar för skötseln av parkmark. Resultatet är högre än stadens totala resultat som var 64 procent.								
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	69 %	67 %	69 %	67 %		70 %	70 %	2018
Analys Andelen invånare som är nöjda med skötsel av park och grönområden är 69 procent. Det är en procentenhet lägre än uppsatt årsmål, dock ligger skillnaden inom den statistiska felmarginalen för medborgarundersökningen. Resultatet har ökat med två procentenheter jämfört med föregående år och är högre än stadens totala resultat, som var 65 procent.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna verka för ökad trygghet i stadens utemiljöer med fokus på situationell brottsprevention	2018-01-01	2018-12-31	
  Kommunstyrelsen ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp och förvalta de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen träffade i maj polisområdeschefen och kommunpolisen för avstämning och uppföljning av den lokala samverkansöverenskommelsen. Den har därefter förlängts med två år.			
  Trafiknämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för en tryggare utemiljö genom exempelvis förbättrad belysning, parkmöbler och genom att hantera växtlighet i det offentliga rummet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I samarbete med trafikkontoret förbättrade även förvaltningen belysningen i Tessinparkens norra del och i Olaus Petri-parken. Trygghetsskapande vegetationsåtgärder har genomförts i Tessinparken, Eriksbergsparken och Humlegården.			

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män känner sig trygga och säkra när de vistas i Östermalms stadsdelsområde

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Trygghetshöjande åtgärder vidtas för att minska oro och utsatthet. Andelen invånare som upplever Östermalms stadsdelsområde som tryggt ökar jämfört med föregående år.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppnått. Se även analys under indikatorn nedan. Samtliga planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
 Andel invånare som känner sig trygga i parker och grönområden	65 %					72 %		2018
Analys Medborgarundersökningen visar att 65 procent känner sig trygga i parker och grönområden. 60 procent av kvinnorna och 70 procent av männen upplever att de är trygga. 2017 var resultatet 67 procent. Under året har nämnden sökt men inte beviljats särskilda centrala trygghetsmedel för att kunna förbättra belysning med mera, vilket medfört att åtgärder inte har kunnat genomföras i den omfattning nämnden hoppats på.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra en krisövning som planeras i samråd med SLK	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Två gemensamma utbildningsseminarier för innerstadsstadsdelarnas krisledning och operativa ledare om krisledning samt psykologiskt och socialt stöd vid en allvarlig händelse i Stockholms län genomfördes i början av hösten, under ledning av			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
SLL med översyn av SLK. Dessa följdes av en gemensam krisövning i november.			
✓ Genomföra trygghetsvandringar	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I juni anordnade förvaltningen och polisen en trygghetsvandring i Norra Djurgårdsstaden som genomfördes tillsammans med boenderepresentanter och näringsidkare. Under november månad genomfördes ytterligare en trygghetsvandring, vid Östermalmstorg.			
✓ Identifiera platser i parkerna som upplevs som otrygga utifrån synpunktsportalen och genomföra åtgärder mot detta	2018-01-01	2018-12-31	
Analys För närmare beskrivning, se Arbetssätt och goda exempel.			
✓ Inventera förskolegårdar utifrån trygghetsaspekter som belysning med mera	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En inventering har gjorts där dialoger genomförts med bland annat förskolepersonal, föräldrar och fastighetsägare. Inventeringen resulterade i en ansökan om trygghetsmedel i verksamhetsplan 2019. En bra utomhusbelysning ökar tryggheten för barn och personal på förskolan men även för barnfamiljer i närområdet som nyttjar gården under kvällar och helger. Ansökan avser förbättrad utomhusbelysning på 20 adresser.			

Nämndmål:

Parker och grönområden är vackra, välskötta och välkomnande för alla

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Uppföljning av entreprenören och medborgarundersökningen visar att kvaliteten på skötseln och renhållningen i Östermalms parker och grönområden har ökat jämfört med föregående år. Invånarna på Östermalm anser att det finns möjlighet till både aktiviteter och rekreation i stadsdelsområdets parker.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppnått. Se även analys under nedanstående indikatorer samt beskrivning av de aktiviteter som genomförts under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års- mål	Period
◆ Andel invånare i stadsdelsområdet som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och grönområden	85 %					94 %		2018
Analys Resultatet når inte upp till årsmålet. Resultatet är dock högre än stadens totala resultat på 81 procent. Andelen kvinnor som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och grönområden är 84 procent och resultatet för andelen män är 87 procent. Aktiviteterna i parkerna förstärks kommande år, bland annat med ett förslag till vinterplan för utökade möjligheter till vinteraktiviteter. I Kaknäsområdet anläggs en discgolfbana och vid Humlegården planeras en basketplan.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års- mål	Period
 Andel invånare i stadsdelsområdet som anser att det finns goda möjligheter till picknick, lugn och ro i parker och grönområden	93 %					96 %		2018
<p>Analys</p> <p>Årets resultat når inte upp till årsmålet. Andelen invånare som anser att det finns goda möjligheter till picknick, lugn och ro i parker och grönområden är högre än stadens totala resultat på 83 procent. Resultatet för kvinnor är 91 procent och resultatet för män 94 procent.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anställa feriearbetande ungdomar som är stationerade i någon av de större parkerna i syfte att öka kvalitén på parkskötseln	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>Då parklekarna på Östermalm redan tog emot många feriearbetande ungdomar blev det svårt för dem att ta emot ytterligare ungdomar. Därför fördubblade förvaltningen istället antalet feriearbetande ungdomar hos parkentreprenören från 30 till 60 under sommarsäsongen.</p>			
 Genomföra en informationskampanj tillsammans med trafikkontoret kring renhållning i parkerna och 24-timmarsgarantin	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>Förvaltningen har i månadsannonserna informerat om renhållning för att tydliggöra stadens 24-timmars garanti och genomfört en informationskampanj med trafikkontoret gällande renhållning i parkerna.</p>			
 Genomföra slyröjning utifrån de slyröjningsplaner som tagits fram för Hjorthagsskogen, Kaknässkogen och Ekhagen	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>Slyröjning har genomförts i Kaknässkogen och i Hjorthagsskogen. Slyröjning för Ekhagen kommer genomföras i ett projekt tillsammans med Statens fastighetsverk 2019.</p>			
 Genomföra åtgärder utifrån den trädvårdsplan som tagits fram för Stureparken	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>En trädvårdsplan för Stureparken färdigställdes i mars. Den visade att inga åtgärder var aktuella för tillfället.</p>			
 Ökad samverkan med trafikkontoret kring gatuplanteringar i syfte att öka kvalitén på dessa	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>Förvaltningen har påtalat behovet av investeringar i gatuplanteringar för trafikkontoret. Dialog och samarbete har påbörjats.</p>			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras på underliggande nämndmål med tillhörande aktiviteter. Förvaltningen deltar i stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets utveckling av Östermalms stadsdelsområde, med fokus på Norra Djurgårdsstaden, och bevakar att invånarnas behov av förskolor, specialbostäder och parker tillgodoses tidigt i stadsplaneringen. Förvaltningen bevakar även att jämställdhetsperspektivet finns med i planeringen. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det exempelvis av stor vikt att planera för trygga miljöer, där varken kvinnor eller män hämmas av upplevd otrygghet.

PM Norra Djurgårdsstaden, som beskriver nämndens behov av och önskemål om verksamheter i området, uppdaterades i samband med och bifogades till Underlag till budget 2019 med inriktning 2020 och 2021. Nämnden har under året svarat på fyra detaljplanremisser; Skeppsholmsviken 6, Skeppsholmsviken 9, Shanghai 1 samt Norra Djurgården 1,40.

Arbetsätt och goda exempel

- I samarbete med exploateringskontoret har ett informationspaket för introduktion av nyinflyttade i Norra Djurgårdsstaden tagits fram. Materialet skickas ut i takt med att allt fler flyttar in.
- Förvaltningen leder fokusgruppen Leva och bo, som är en del i arbetet med Norra Djurgårdsstaden. Fokusgruppens syfte är att arbeta med målen inom området engagemang och inflytande som uttrycks i Program för hållbar stadsutveckling. Under året har bland annat temakvällar genomförts kring aktuella hållbarhetsfrågor.
- Förvaltningen har även sammankallat till referensgruppsmöten, där politiker från nämnden och tjänstepersoner från förvaltningen och exploateringskontoret träffats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
● Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			6		0	tas fram av nämnden	2018
Analys								
Ingen bostad med särskild service färdigställs under året, vilket var enligt plan. Ytterligare LSS-bostäder är planerade i senare etapper i Norra Djurgårdsstaden.								

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden är en aktiv part i stadsutvecklingen och invånarnas behov av nämndens verksamheter beaktas tidigt i stadsplaneringen

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utbyggnaden av bostäder och service sker i snabb takt i Norra Djurgårdsstaden. De nya invånarna välkomnas och får kännedom om stadsdelens hållbarhetsprofil och hur de kan bidra till att upprätthålla såväl miljömässig som social hållbarhet. I området finns förskolor, bostäder med särskild service och äldreboenden i tillräcklig omfattning.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått, med hänvisning till redovisad verksamhet och nedanstående aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra två temakvällar i Norra Djurgårdsstaden med fokus på hållbarhetsfrågor.	2018-01-01	2018-12-31	
 Ta fram en plan för att möta behovet av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Socialnämnden har uppdraget att i samråd med stadsdelsförvaltningarna samordna planeringen av gruppboende. En årlig boendepplan tas fram i samverkan med socialnämnden och stadsdelsförvaltningarna i innerstaden som underlag till kommunstyrelsen för vägledning gällande stadens utbyggnad av dessa bostäder.			
 Ta fram förslag på frågor till Boendeenkäten Norra Djurgårdsstaden som kopplar till social hållbarhet.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Utskicket av enkäten har senarelagts och kommer att ske under 2019. Förslag till nya frågor kommer att tas fram tills dess.			
 Ta fram koncept för introduktion av nyinflyttade i Norra Djurgårdsstaden.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Tillsammans med exploateringskontoret har ett nytt introduktionsutskick med information till nyinflyttade tagits fram och skickas numera ut regelbundet i takt med att fler flyttar in i området.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls delvis

Analys

Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på underliggande nämndmål med tillhörande indikator och aktiviteter. Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att verksamheterna möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter, utifrån de olika målgruppernas behov och förutsättningar. Stadsdelens parker och grönområden har utvecklats för att kunna användas året om.

Möjligheter till spontanidrott och aktiviteter skapas för både pojkar och flickor, kvinnor och män. Forskning visar bland annat att flickor blir mer stillastående än pojkar när friytetillgången är liten. Förvaltningen bevakar därför att parktillgången blir tillräckligt stor och att mångfunktionella ytor planeras vid upprustning av befintliga parker och vid utvecklingen av nya. Det är även viktigt att utforma parkerna så att de ger förutsättningar för ett jämställt nyttjande för alla åldrar.

Fritidsverksamheter för barn och unga

Under året har tillgången till lek stärkts. Nya lekplatser har färdigställts på Sportfältet samt i Olaus Petri parken. Projektering för en ny lekplats i kvarteret Krubban vid Historiska muséet pågår, som enligt tidplanen ska byggas under 2019. Detta innebär att tillgången på lek stärkts på områden där behovet varit som störst.

Parklekarna höll fram till vecka 31 öppet 333 timmar mer än planerat, tack vare de extra medel verksamheten fått för sommarverksamhet. Två parklekar kunde hållas öppna under sommaren, dessutom hade ungdomsparken öppet sju dagar i veckan mot planerade fem och öppet-hållandet under helger i Humlegården förlängdes. Besöksantalet minskade emellertid jämfört med 2017. Den långa kalla vintern som följdes av en oerhört varm sommar bedöms vara orsaken till minskningen. Däremot ökade antalet deltagare i årets kolloverksamhet. 206 barn och unga deltog, 87 pojkar och 119 flickor. Detta är en ökning med 4,5 procentenheter jämfört med 2017.

En fritidsledare har arbetat med uppdraget som fritidslots för att dels lotsa ungdomar till sport- och kulturaktiviteter, dels att marknadsföra Humlanhuset i stadsdelens skolor genom klassbesök och närvaro på skolorna.

I Humlegården vid Humlanhuset har ett utegym byggts och bollplanen har anlagts med nytt konstgräs. Även Gustav Adolfsparken har fått en ny konstgräsyta för bollspel. Som följd av att förvaltningen inte tilläts föra över investeringsmedel från 2017 till upprustningen av Humlanhusets utemiljö kommer upprustningen av basketplanen att ske först 2019.

Ungdomsparken startade i april. De tre första månaderna, april-juni, märktes liten procentuell ökning av andelen flickor som besöker verksamheten, vilket antas hänga samman med att det nya utegymmet blev klart i mitten av juli. Humlanhuset hade öppet 221 kvällar under året och totalt 3384 besök. Det innebär att öppet-hållandet ökat med 20 procent jämfört med föregående år, besöksantalet har dock inte ökat i motsvarande omfattning. Under sommaren kom flera besökare från ungdomsparken in för att delta i aktiviteter.

Fritidsverksamhet för personer med funktionsnedsättning

Bistandsbedömaren på stöd- och serviceenheten informerar om stadens erbjudanden om gratis kultur- och fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning. Boenden inom egen regi LSS har särskilda fritidsombud som informerar om pågående aktiviteter i staden. Socialpsykiatri erbjuder kultur- och friskvårdsaktiviteter på stödboende och träfflokal.

Fritidsverksamhet för äldre

Träffpunkten/aktivitetscentret på Rio har börjat med ledarledda gymnastikpass. Passen är välbesökta av såväl kvinnor som män och övningarna anpassas efter deltagarnas förutsättningar och behov. Under året öppnade ytterligare en träfflokal i Ruddammen för att öka utbudet av idrotts- och kulturaktiviteter för seniora personer i området. (Se även aktiviteter under nämndmålet samt beskrivning under mål 1.7)

Arbetsätt och goda exempel

- Förvaltningen har tagit fram en vinterplan som beskriver hur parkerna kan bli mer levande på vintern. Planen kommer att utvecklas vidare genom medborgardialog under 2019.
- I stadens budget för 2018 fick exploateringskontoret i uppdrag att utreda möjligheten att utöka antalet strandbad i staden. Ett nytt bad planeras inom Östermalms stadsdelsområde i Norra Djurgårdsstaden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års- mål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	75,5 %	79,9 %	71,6 %	76,8 %		79 %	79 %	2018
Analys Indikatoren mäts genom skolenkäten som riktar till åk 5, 8 samt gymnasiet (både kommunala och fristående), som får betyg-sätta påståendet: På min fritid, utanför skolan, upplever jag att jag har tillgång till idrottsaktiviteter som jag tycker om på en skala från 1-5, där de som anger 4 eller 5 anses vara nöjda. Andelen nöjda har minskat något sedan föregående år, men är högre än stadens genomsnitt som var 73,4 procent. Även stadens genomsnitt har minskat sedan föregående mätning. En större andel pojkar än flickor, i samtliga årskurser, upplever att de har tillgång till idrottsaktiviteter de tycker om. Generellt kan sägas att andelen nöjda avtar med tilltagande ålder. Den lägsta andelen nöjda återfinns därmed bland flickor i gymnasiet. Nämnden kan endast påverka utfallet i viss mån, då en begränsad del av nämndens verksamhet påverkar utbudet av idrottsaktiviteter för ungdomar i åldrarna 10-17 år. Nämnden verkar dock för att behovet av idrottsanläggningar ska beaktas i samhällsplaneringen. Därtill planerar nämnden för att utöka möjligheterna till spontanidrott i stadsdelens parker.								

Nämndmål:

Barn, ungdomar och äldre ska erbjudas ett rikt utbud av fritidsaktiviteter som är tillgängligt för alla oavsett behov och förutsättningar

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Invånare, besökare och brukare erbjuds ett rikt och attraktivt utbud av aktiviteter och mötesplatser som är anpassade utifrån målgruppernas behov och förutsättningar. Andelen invånare som upplever att det finns goda möjligheter till spontanidrott och antalet besökare i nämndens öppna fritidsverksamheter ökar.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppnått. Se analys under nedanstående indikator. Samtliga planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
 Andel invånare i stadsdelen som är nöjda med möjligheterna att spontanidrotta (motionera/idrotta utan ledare/tränare)	83			85		88		2018
Analys Resultatet når inte upp till årsmålet men följer stadens totala resultat. Andelen kvinnor som anser att det finns goda möjligheter att spontanidrotta är 88 procent, andelen män är 78 procent. Under året nekades sökta trygghetsmedel som bland annat skulle användas till att förbättra belysningen på konstgräsplanerna i Humlegården, Gustav Adolfsparken och Tessinparken.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjudna vård- och omsorgsboenden möjlighet att låna en duo-cykel under en begränsad period	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen hyrde under sommaren in en duo-cykel som var placerad på Katrumpstullens vård- och omsorgsboende. Cykeln användes flitigt under en tvåveckorsperiod, omkring 10 brukare var dagligen ute på cykeltur. Aktiviteten var mycket uppskattad.			
 Införa fritidslotsar som ska lotsa ungdomar i stadsdelen till sport och kultur.	2018-01-01	2018-12-31	
 Se över möjligheten att anordna ledarledda aktiviteter/träningspass i anslutning till något av stadsdelens utegym.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Utegygmet i Tessinparkens norra del är anpassat för seniorer med speciella redskap för styrke- och balansträning. Sedan början av maj och under hela sommaren har det funnits en person tillgänglig vid utegymmet varje onsdag. Vid intresse av introduktion och gemensam träning övriga delar av året kontaktas Rioträffen för tidsbokning .			
 Ta fram en plan för hur parkerna kan bli mer levande på vintern.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har tagit fram en vinterplan som kommer utvecklas vidare genom medborgardialog under 2019.			
 Utveckla befintligt inomhusgym på Rio vård- och omsorgsboende.	2018-01-01	2018-12-11	
Analys Under året har en lokal på tredje våningen iordningsställt och numera anordnas tre ledarledda gymnastikpass per vecka. Det finns även tillgång till lättare träningsredskap som vikter och mattor. Gymnastikpassen är välbesökta av såväl kvinnor som män och besökarna har möjlighet att komma med förslag på hur träningslokalen kan utvecklas.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt, utifrån en samlad bedömning av redovisad kulturverksamhet riktad till nämndens huvudsakliga målgrupper. Kulturupplevelser och eget skapande erbjuds

inom nämndens alla verksamhetsområden. Föreningsstödet har bidragit till att öka antalet aktiviteter för personer med funktionsnedsättning och stärkt förutsättningarna för det lokala kulturlivet, amatörkultur och generationsöverskridande verksamheter.

Kulturverksamhet för barn och unga

Förskolornas kulturombud och fritidsledare från Humlanhuset har under året utbildats i digitala medel för att kunna skapa konstnärliga filmer. Framtagandet och det färdiga resultatet erbjuder barnen och ungdomarna möjlighet till eget skapande och kulturupplevelser. Humlanhuset har även erbjudit unga andra kulturaktiviteter, som musikstudio, dans och besök från biblioteket.

Under året genomfördes totalt cirka 50 dockteaterföreställningar i parklekarna. Besökarna kom främst från förskolor och fritids men även ett tiotal föreställningar riktade till privata besökare genomfördes. Utöver det erbjöds ett stort antal improvisationer och dockvisningar.

Under vårterminen var det öppet sex lördagar med olika aktiviteter i Gustav Adolfs och Tessinparkens parklekar. Programmen varierade med bland annat ponnyridning, hantverk och clownföreställning. Under våren var temadagarna förlagda till vardagar, en eftermiddag i varje parklek. Till hösten förlades temadagarna delvis på nya tider. I Gustav Adolfs parklek blev temadagen en kvällsverksamhet och i Humlegårdens parklek kom en del av temadagarna att förläggas till helger. Utöver detta erbjöds ordinarie kulturverksamheter, som dans och rytmik i Tessinparken, vinterfesten med eldshow och nationaldagsfirandet i Humlegården i samarbete med Kulturskolan, samt midsommardansen i alla tre parklekarna.

Kulturverksamhet för personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning informeras om fritids- och kulturaktiviteter inom staden och stadsdelen. Personer med insatser inom boende i egen regi, som så önskar, erbjuds att delta i minst två fritids- och/eller kulturaktiviteter per månad med personalstöd. Oftast blir det mer än så. Grupp- och servicebostäderna erbjuder dels egen tid då den boende tillsammans med medarbetare gör aktiviteter, till exempel går på bio, konserter eller biblioteket, dels erbjuds gemensamma kulturaktiviteter då till exempel orkester eller trubadur kan bokas till bostaden. Därtill genomförs utflykter och högtider firas med musikunderhållning eller annat som passar för den aktuella målgruppen.

Kulturverksamhet för äldre

Inom äldreomsorgens öppna träffpunkter samt vård- och omsorgsboenden anordnas kulturprogram med musikframträdanden av professionella artister ur Kultur i vårdens program, livemusik med dans för verksamhetens gäster och skapande verksamheter som måleri. Se även mål 1.7.

Arbetsätt och goda exempel

- En grupp med boende i socialpsykiatrins stödboenden bildades för att närvara och tycka till när konst från Stockholms stadsmuseum skulle hängas upp.
- Ett sommarjobsprojekt genomfördes där 15 ungdomar anställdes för att tillsammans med pedagoger från kulturförvaltningen skapa två konstverk på pelarna till den bro som går över Valhallavägen, mellan Fältöversten och Tessinparken, i samarbete med kulturförvaltningen och trafikkontoret,. Genom projektet har invånarnas önskemål, som inhämtades under sommaren 2017, tagits omhand. Platsen har lyfts genom konst, samtidigt som projektet medfört att ungdomar från stadsdelen fått vara medskapande i

den offentliga miljön.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s års-mål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	67,8 %	68,4 %	67,8 %	71,8 %		74 %	74 %	2018
Analys Resultaten hämtas från Skolenkäten som genomförs i åk 5, 8 och på gymnasiet. Genomsnittet för staden var 68,4 procent. Både på Östermalm och i staden som helhet visar resultaten en minskad nöjdhet sedan föregående mätning. Den största andelen nöjda återfinns bland flickor i årskurs 5. Det är även en större andel flickor än pojkar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter i årskurs 8. Lägst andel nöjda återfinns bland flickor i gymnasiet, där är det alltså en större andel pojkar än flickor som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter. När resultaten summeras blir andelen flickor som är nöjda mindre än andelen pojkar, men riktigt så enkelt är det alltså inte. Förklaringen är att grupperna flickor och pojkar är relativt jämnstora på grundskolan, medan gruppen flickor (308 personer) är betydligt större än gruppen pojkar (232 personer) som svarat på gymnasiet. Generellt kan sägas att andelen nöjda minskar ju högre upp i åldrarna en kommer, både på Östermalm och i staden som helhet. Fortsatta analyser krävs för att ta reda på varför andelen nöjda har minskat. Nämnden kan endast påverka utfallet i viss mån, då en begränsad del av nämndens verksamhet vänder sig till målgruppen.								

Nämndmål:

Alla ska, oavsett förutsättningar, ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kulturupplevelser och eget skapande erbjuds inom nämndens alla verksamhetsområden. Föreningsstödet bidrar till att öka antalet aktiviteter för personer med funktionsnedsättning samt stärker förutsättningarna för det lokala kulturlivet, amatörkultur och generationsöverskridande verksamheter.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått. Alla planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet, utom en, har genomförts under året. Se beskrivning nedan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 I samarbete med kulturnämnden undersöka möjligheter för etablering av lokala kulturhus	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kulturnämnden valde att samarbeta med fyra stadsdelsnämnder gällande lokala kulturhus, de hade för 2018 inte budget för fler åtaganden och därmed inte möjlighet till samarbete med Östermalm. Östermalms stadsdelsnämnd har dock genom föreningsstödet stärkt det lokala kulturlivet genom att vid ansökningsperiod 1 prioritera stöd till föreningarna C.off, Folkkulturcentrum och Östermalms föreningsråd. De två förstnämnda är arrangörer av kulturprogram och samtliga tre tillhandahåller föreningslivet möjlighet att hyra repetitions- och scenlokaler. På så vis främjar nämnden tre lokala mötesplatser för kultur med ett likvärdigt innehåll som lokala kulturhus.			
 I samverkan med Parkteatern firas Marionetteatern 60 år, med föreställningar och workshops i parkleken	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I samverkan med Parkteatern hade Parklekens Marionettvagn under perioden 9 -13 juni föreställningar i Humlegårdens parklek och erbjöd workshops i Gustav Adolfs parklek. Under perioden juni till augusti att turnerade vagnen runt i staden.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Implementering av nämndens nya regelverk för föreningsstöd inklusive anpassad beredningsprocess	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Det nya regelverket har implementerats, vilket möjliggjort en större tydlighet i beslut, då ansökningstillfällena har begränsats till två perioder.			
 Kulturombud inom nämndens verksamheter kompetensutvecklas inom området kulturupplevelser och eget skapande.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förskolornas kulturombud och fritidsledare från Humlanhuset har kompetensutvecklats under året, bland annat om digitala verktyg för att kunna skapa konstnärliga filmer.			
 Ta fram en lokal kulturplan för nämndens verksamheter för att säkra interna rutiner och ett strategiskt kulturarbete inom nämndens verksamhetsområden.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett förslag till lokal kulturplan har tagits fram under hösten, men behöver anpassas utifrån nya förutsättningar i budget 2019.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls delvis

Analys

Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Bedömningen baseras på fullmäktiges indikatorer och underliggande två nämndmål med tillhörande indikatorer och aktiviteter.

Alla äldre ska få en rättssäker och jämställd biståndsbedömning, oavsett kön. Kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att få sina behov tillgodosedda och förvaltningen arbetar strukturerat för att säkerställa att alla äldre får en likvärdig vård och omsorg. Av äldreomsorgens årsrapport 2017 framgår att Östermalm är den stadsdel i Stockholms stad som har den högsta medelåldern bland äldre: 85 år i ordinärt boende och 88 år på vård- och omsorgsboende. På Östermalm är mer än 60 procent av omsorgstagarna 85 år och äldre. En majoritet av dem är kvinnor, vilket även är fallet nationellt och i staden. På Östermalm är andelen 73,4 procent vilket är högre än genomsnittet för staden som är 70,9 procent. Den högre andelen kvinnor kan förklaras med att kvinnor har en högre medellivslängd än män och att behovet av vård och omsorg ökar med stigande ålder.

Nämnden når 2018 årsmålet för indikatorerna som beskriver andelen trygga respektive nöjda brukare. Resultatet för dessa indikatorer är ett viktat och sammanvägt resultat för både vård- och omsorgsboenden, hemtjänst och dagverksamhet. Den könsuppdelade statistiken antyder att en något högre andel män tycks vara nöjda, jämfört med kvinnor. Resultaten bör tolkas med försiktighet eftersom gruppen män är så pass mycket mindre och skillnaderna även skulle kunna förklaras av andra bakgrundsfaktorer som upplevd hälsa och ålder.

Indikatorn andel brukare som anser att de kan påverka hur hjälpen utförs beskriver ett viktat resultat för hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Resultatet för indikatorn har försämrats

jämfört med 2017 och årsmålet nås inte. Försämringen beror framförallt på ett sämre resultat för vård- och omsorgsboende. Hemtjänsten har förbättrat sitt resultat något, men når inte upp till årsmålet.

För indikatorerna, andel personer som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra respektive andel som upplever att måltiderna är trevliga stunder på dagen, når nämnden inte årsmålet. Resultatet för indikatorn om måltiderna är ungefär detsamma som 2017 medan resultatet för indikatorn om utevistelse har försämrats jämfört med 2017.

Nämnden når inte heller kontinuitetsmålet för hemtjänsten, trots en förbättring jämfört med 2017. Östermalms resultat är för 2018 något bättre än genomsnittet i staden. Enheterna fortsätter sitt arbete med att förbättra kontinuiteten för brukarna. Hemtjänstverksamhet är komplex och att tillgodose de enskildas önskemål om när hjälpen ska utföras och samtidigt erbjuda en hög kontinuitet ställer höga krav på planering och logistik.

Arbetsätt och goda exempel

- Äldreomsorgen har under våren och sommaren visat prov på stor samarbetsförmåga. Enheterna har samverkat över de organisatoriska gränserna för att lösa utmaningar och olika typer av uppkomna situationer vid de verksamhetsförändringar som genomförts.
- Under sommaren öppnade en ny träffpunkt/aktivitetscenter på Kattrumpstullen för alla seniorer på Östermalm, som erbjuder iPadcafé, gymnastik och balansträning med mera.
- I slutet av 2018 fick äldreomsorgen riktade statsbidrag för införande av välfärdsteknik och köpte då in bland annat surfplattor att använda för aktivering och kommunikation, gungstolar speciellt anpassade för personer med demenssjukdom, VR-glasögon, produkt för att kunna cykla i digital gatumiljö samt robotkatter. För att förbereda för digitala lösningar och arbetsätt användes medlen även för att installera trådlöst nätverk på de vård- och omsorgsboenden (egen regi och entreprenad) som inte tidigare haft det.
- Hemtjänsten i egen regi har under året arbetat med utbildningsmodellen Stjärnmärkt för att vidareutveckla kompetens, arbetsätt och bemötande av personer med demenssjukdom.
- I oktober invigdes ett informationscenter för seniorer på Bo Bergmansgata 4. Där kan seniorer få information och hjälp med frågor inom flera olika områden på ett och samma ställe. Öppettiderna är tisdag–torsdag kl. 12.00–16.00. En informatör finns anställd och under hösten har allt fler besökare hittat till informationscentret.
- Registrering i de nationella kvalitetsregistren Senior Alert och Palliativa registret har varit ett fokusområde under året. Användarstöd med bland annat regelbundna träffar med dokumentstödjare i verksamheterna och introduktion av nyanställda har under året bidragit till ökade kunskaper hos hälso- och sjukvårdspersonalen.

Verksamhetsförändringar

Under 2018 har förvaltningen övertagit driften av två vård- och omsorgsboenden till egen regi samtidigt som ett vård- och omsorgsboende avvecklats. Kampementets vård- och omsorgsboende med 96 platser fick oväntat och med kort varsel tas över 1 april 2018 efter att Inspektionen för vård och omsorg avslagit Temabo ABs ansökan om tillstånd för att driva verksamheten. Övertagandet av Rio vård- och omsorgsboende med 88 platser var planerat och verk-

samheten gick över i egen regi den 1 november 2018. Övertagandena har inneburit att stadsdelsförvaltningen nu ansvarar för ett betydligt större antal platser på vård- och omsorgsboende än tidigare. Eftersom undersköterskor och sjuksköterskor är bristyrkesgrupper har rekrytering och bemanning tagit mycket tid för enhetschefer och biträdande enhetschefer. Återkoppling från brukare och anhöriga tyder på att övergångarna fungerat bra.

Verksamheten på Dianagårdens vård- och omsorgsboende har under året avvecklats med anledning av ett föreläggande från Arbetsmiljöverket. Den sista personen flyttade ut från boendet i mitten av augusti. Personal från boendet har flyttat till andra enheter inom äldreomsorgen på Östermalm, framförallt till Kampementets vård- och omsorgsboende och hemtjänsten.

Aktivitetscenter

Under året har en utveckling skett av aktivitetscentret Rioträffen, som ligger i anslutning till Rio serviceboende, och som är öppet för alla äldre i stadsdelen. Aktivitetscentret har inriktning mot kultur och friskvård, håller öppet fem dagar i veckan och är mycket välbesökt med cirka 1300 besök per månad (besökare räknas för varje aktivitet). Verksamheten erbjuder aktiviteter inom litteratur, konst, musik, teater, film och läsecirklar. Det finns möjlighet att äta lunch på en restaurang i anslutning till seniorboendet och i verksamheten serveras fika till självkostnadspris. Under året har en lokal på tredje våningen i iordningsställt och där anordnas tre ledarledda gymnastikpass per vecka. Det finns även tillgång till lättare träningsredskap som vikter och mattor. Gymnastikpassen är välbesökta av såväl kvinnor som män och besökarna har möjlighet att komma med förslag på hur träningslokalen kan utvecklas.

Tryggt mottagande i hemmet

Under året har enheten för biståndsbedömning arbetat med att starta Tryggt mottagande som är en tidsbegränsad, biståndsbedömd insats för att öka tryggheten för den äldre och anhöriga i samband med utskrivning från hälso- och sjukvården. En undersköterska ansvarar för att hjälpa den enskilde med bland annat omsorgs- och serviceinsatser, koordinering av kontakter samt med att uppmärksamma och signalera vård- och omsorgsbehov i hemmet. Den ordinarie hemtjänsten utför beviljade omsorgs- och serviceinsatser under jourtid och helger och övertar ansvaret för den enskilde när Tryggt mottagande avslutas. Vid årets slut finns en undersköterska anställd och går introduktion och rekrytering av ytterligare tre pågår. Lokaler på Kampementets vård- och omsorgsboende har iordningsställt och utrustats för gruppen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	66 %	64 %	67 %	67 %		72 %	72 %	2018
Analys Resultatet 66 procent innebär att årsmålet inte nås 2018. Östermalms resultat motsvarar resultatet för staden och för länet (båda 66 procent) men ligger något under resultatet för riket (68 procent). Av de vård- och omsorgsboenden som ligger inom stadsdelsområdet når endast ett boende årsmålet och ett redovisar ett resultat långt under årsmålet. Det boende som redovisar högst resultat har under året arbetat medvetet med mat och måltidssituationen. Förvaltningen planerar ett verksamhetsövergripande arbete kring mat och måltider under 2019 och kommer då att ta lärdom av hur utvecklingsarbetet genomförts på boendet.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	50 %	57 %	48 %	56 %		56 %	56 %	2018
Analys Resultatet för vård- och omsorgsboenden på Östermalm är 50 procent vilket inte når upp till årsmålet 56 procent. Östermalms resultat ligger under resultaten för staden (53 procent), länet (55 procent) och för riket (57 procent). Resultatet varierar stort mellan olika boenden. Under 2019 kommer förvaltningen att följa upp hur boendeenheterna arbetar med utvistelse.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen	80 %	79 %	81 %	85 %		88 %		2018
Analys Årsmålet uppfylls inte. Utfallet är ett utifrån antalet respondenter viktat och sammanvägt resultat för både vård- och omsorgsboenden samt hemtjänst. Resultatet 80 procent innebär en försämring med 5 procentenheter jämfört med utfallet 2017 vilket beror på ett försämrat resultat för vård- och omsorgsboenden. Resultatet för hemtjänst på Östermalm är 85 procent vilket är något högre än resultatet för staden (84 procent) lika med resultatet för länet (85 procent) och något lägre än riket (86 procent) och innebär en förbättring med 1 procent jämfört med 2017. Resultatet för vård- och omsorgsboenden på Östermalm är 76 procent, vilket är ett försämrat resultat med 9 procentenheter jämfört med 2017 men fortfarande något högre än resultatet för staden (75 procent) och länet (75 procent) men lägre än riket (79 procent). Både vård- och omsorgsboenden och hemtjänsten arbetar aktivt med genomförandeplaner för att säkerställa den enskildes möjlighet till inflytande. Hemtjänsten arbetar med ramtid utifrån biståndshandläggarnas beställning av hemtjänstinsatser. Beställningen anger ramen för de beviljade insatserna utan precisering på detaljnivå och arbetssättet är tänkt att främja den enskildes inflytande och delaktighet.								
  Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen	87 %	88 %	86 %	88 %		87 %	84 %	2018
Analys Den upplevda tryggheten beror på flera faktorer, som den äldres hälsa, civiltillstånd (ensamstående eller inte) samt personalens bemötande. Utfallet, som är ett viktat resultat och avser hemtjänst, vård- och omsorgsboende och dagverksamhet, visar att årsmålet nås för 2018. Resultatet från Socialstyrelsens brukarundersökning visar att 78 procent på Östermalm känner sig trygga med att bo hemma med hemtjänst vilket är lägre än staden (80 procent), länet (81 procent) och riket (85 procent). Resultatet för den kommunala hemtjänsten på Östermalm är 81 procent. På vård- och omsorgsboenden upplever sig 87 procent trygga på sitt boende vilket är något högre än staden (86 procent) och länet (86 procent) men något lägre än riket (88 procent). Resultatet för de olika vård- och omsorgsboendena i stadsdelsområdet varierar mellan 50 och 95 procent. Stadens brukarundersökning riktad till personer med beslut om dagverksamhet visar att 95 procent upplever sig trygga på sin dagverksamhet. Resultatet för den kommunala dagverksamheten är 97 procent.								
  Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen	87 %	88 %	86 %	89 %		87 %		2018
Analys Resultatet för Östermalm är 87 procent, vilket är högre än resultatet för staden totalt som är 83 procent. Resultatet gäller både för vård- och omsorgsboenden, hemtjänst samt dagverksamheten. Resultatet har viktats utifrån antalet respondenter. Boende på vård- och omsorgsboenden på Östermalm är sammantaget mer nöjda i relation till staden i övrigt. Resultatet för Östermalm är 82 procent vilket är högre än resultatet för staden (80 procent), för länet (79 procent) och för riket (81 procent). Hemtjänsten på Östermalm har ett totalt resultat på 85 procent, vilket är högre än staden (83 procent), länet (84 procent) men lägre än riket (88 procent). Av de brukare som är kunder till hemtjänst Östermalm, det vill säga nämndens verksamhet i egen regi, är 88 procent nöjda med hemtjänsten. Dagverksamheten i egen regi har 97 procent nöjda omsorgstagare att jämföra med resultatet för staden totalt som är 92 procent.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	11,4			12,4		10	Max 10 personer	2018
Analys Östermalm når inte årsmålet om max 10 personer, men redovisar en förbättring jämfört med 2017 års resultat och ligger något under snittet för staden som är 11,7 personer. Endast tre stadsdelar uppnår kontinuitetsmålet 2018.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet och registreringen i Senior Alert och Svenska Palliativregistret för att få underlag till förebyggande åtgärder i syfte att bland annat minska fallskadorna	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Enheternas arbete med att registrera i Senior Alert och Svenska Palliativregistret har fortsatt under året. Som en del i verksamhetsuppföljningarna följer förvaltningen upp i vilken omfattning registrering görs. Uppföljningarna har visat att bedömningar och åtgärder i stor utsträckning görs och dokumenteras. Det görs dock inte alltid i kvalitetsregistren utan i dokumentationssystemet Vodok. Det finns ingen möjlighet att föra information från dokumentationssystemet över till registren vilket innebär att personal måste registrera samma information flera gånger. I samband med verksamhetsuppföljningarna påtalas vikten av att registrering alltid ska ske även i kvalitetsregistren och det är ett fortsatt utvecklingsområde.			
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och föreslå förbättringar som ökar likställigheten i staden samtidigt som det avlastar biståndshandläggare från administrativa uppgifter	2018-01-01	2018-12-31	
  Äldrenämnden ska initiera ett kvalitetsutvecklingsarbete inom särskilt boende för äldre i samarbete med stadsdelsnämnderna	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Äldre är delaktiga och kan påverka sin omsorg

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre kan påverka när hjälpen ska utföras och de vet vart de ska vända sig med synpunkter och klagomål.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms i huvudsak vara uppnått. Se analys under indikatorerna nedan. Samtliga planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
 Hemtjänst: andel brukare som upplever att de kan påverka vid vilka tider man får hjälp.	66 %					62 %		2018
Analys Indikatorn avser ett sammanvägt resultat för hemtjänst i egen regi. Resultatet 66 procent överträffar det satta årsmålet och är bättre än resultatet för staden (62 procent), länet (64 procent) och riket (60 procent). Den könsuppdelade statistiken visar att 65 procent av kvinnorna och 67 procent av männen anser att de kan påverka vilka tider de får hjälp från hemtjänst.								
 Hemtjänst: andel brukare som vet vart man vänder sig med synpunkter och klagomål.	69 %					69 %		2018
Analys Indikatorn avser ett sammanvägt resultat för hemtjänst i egen regi. Resultatet 69 procent når precis upp till det satta årsmålet och är bättre än resultatet för staden (65 procent), länet (66 procent) och riket (63 procent). Resultatet för kvinnor är 70,5 procent och för män 66,5 procent.								
 Vård- och omsorgsboende: andel brukare som vet vart man vänder sig med synpunkter och klagomål	48 %					55 %		2018
Analys Årsmålet nås inte. Resultatet innebär en sänkning med 4 procentenheter jämfört med 2017. Resultatet för Östermalm är dock fortfarande bättre än för staden (43 procent), länet (46 procent) och riket (47 procent). På Östermalm är resultatet för kvinnor 49 procent och för män 42 procent. Resultatet varierar mellan de olika boendeenheterna (31 - 61 procent).								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ta fram en processbeskrivning för hur klagomål gällande hälso- och sjukvård ska hanteras.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Äldreomsorgens rutin för synpunkter och klagomål har under året kompletterats med hälso- och sjukvårdsperspektivet.			
 Utveckla forum för öppna möten med stadsdelens äldre	2018-01-01	2018-12-31	
Analys I oktober invigdes det nya informationscentret på Bo Bergmansgata 4. Där kan seniorer få information och hjälp med frågor inom flera olika områden på ett och samma ställe. Under hösten har allt fler besökare hittat till informationscentret.			

Nämndmål:

Äldreomsorgen ska vara förebyggande, jämställd och av god kvalitet

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

De äldre ska få en likvärdig biståndsbedömning och tillräckligt med information om sin omvårdnad. Fortsatt hög andel som är trygga och nöjda med vården och omsorgen.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms endast vara delvis uppnått, med hänvisning till underliggande indikator och pausade aktiviteter. Redovisningen av fullmäktiges indikatorer visar dock att andelen trygga och nöjda omsorgstagare fortsatt är hög.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års mål	Period
 Vård- och omsorgsboende: andel brukare som upplever att personalen informerar om tillfälliga förändringar i deras omsorg	43 %					50 %		2018
<p>Analys</p> <p>Indikatorn bygger på resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning. Resultatet innebär en sänkning med 7 procentenheter jämfört med 2017. Resultatet för kvinnor 2018 är 10 procent högre (46 procent) än för män (36 procent). Resultatet varierar stort mellan de olika vård- och omsorgsboendena inom stadsdelsområdet, 26 och 54 procent.</p> <p>Det försämrade resultatet antas spegla de stora verksamhetsförändringar som genomförts under året. De två boenden som numera drivs i egen regi kommer att arbeta vidare med frågan och resultatet för brukarundersökningen 2019 kommer att användas som utvärdering av arbetet.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen kommer att redovisa antalet avslag till vård- och omsorgsboende i samband med tertialrapporterna och verksamhetsberättelsen	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>Enheten för biståndsbedömning redovisar under 2018 totalt 347 ansökningar till vård- och omsorgsboende, varav 260 bifall och 87avslag.</p>			
 Kartlägga och analysera hur välfärdsteknik kan användas inom äldreomsorgen.	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>Under slutet av året fick äldreomsorgen riktade statsbidrag för införande av välfärdsteknik och under 2019 kommer verksamheten att anordna utbildning och workshops för att inspirera till användande. Förvaltningen deltar även i ett stadsgemensamt projekt gällande centrala lösningar för smarta lösningar inom hemtjänsten.</p>			
 Ta fram en lokal kostpolicy för äldreomsorgen	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>Den lokala kostpolicyen var planerad att utgå från ett stadsövergripande kostprogram för äldreomsorg, framarbetat av äldreförvaltningens dietister. Eftersom programmet blivit försenat har aktiviteten skjutits fram och ingår i verksamhetsplanen för 2019.</p>			
 Undersöka om det finns kompletterande metoder för att mäta brukarnas nöjdhet kring exempelvis mat och måltidsupplevelse	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>Aktiviteten har skjutits fram till 2019 på grund av de stora verksamhetsförändringar som pågått.</p>			

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Uppföljningen visar att nämnden når samtliga sex mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har genomfört energibesparande åtgärder i verksamheterna och därigenom minskat negativ klimatpåverkan och energiförbrukning. Medarbetarna använder sig i möjligaste mån av kollektivtrafik, går eller cyklar i tjänsten. Elcyklar och elbilar samt gashybridbil har införskaffats för att underlätta klimatsmart resande i tjänsten. Östermalms parker anpassas till nya klimatförutsättningar och åtgärder som bidrar biologisk mångfald har vidtagits under året. Nämnden minskar användningen och exponeringen av skadliga kemikalier och andelen ekologisk mat är fortsatt hög. Arbetet med inomhusmiljön i nämndens lokaler har fortgått under året, med särskilt fokus på ljudmiljön i förskolorna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras på underliggande nämndmål med tillhörande indikator och aktiviteter. Under året har ett flertal energibesparingsåtgärder genomförts med hjälp av klimatinvesteringsmedel. Dessa har under senare delen av 2018 börjat ge märkbar effekt. Arbetet med att minska nämndens påverkan på miljön samt att genomföra energi-effektiviseringsåtgärder fortgår och effekterna väntas bli än mer markanta framöver.

Arbetssätt och goda exempel

- Nämnden har under året genomfört energibesparande åtgärder såsom att byta ut gammal ålderstigen belysning till LED-belysning samt gamla torkskåp till nya mer energi-effektiva alternativ. För dessa projekt har nämnden beviljats klimatinvesteringsmedel och slutrapporter redovisas i bilaga 3 och 4.
- I slutet av maj samlades förvaltningens alla miljöombud till en utbildning i grundläggande miljökunskap och stadens hållbarhetsarbete, där de bland annat fick möjlighet att diskutera olika sätt att spara energi i verksamheterna.
- I samverkan med miljöförvaltningen fick en student uppdraget att energikartlägga två objekt, en parklek och en förskola. Resultatet från kartläggningen används i diskussioner med fastighetsägarna kring vidareutveckling av fastigheterna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi (GWh)	2,58 GWh			2,758 GWh		2,6 GWh	1785 GWh	2018
Analys								
Nämndens målmedvetna och långsiktiga arbete med energibesparande åtgärder börjar visa märkbara resultat. Trots att det under året har tillkommit en förskola så har den totala mängden använd energi minskat.								

Nämndmål:

Verksamheterna använder energi på ett hållbart sätt

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Anpassade arbetssätt, förändrade beteenden och energibesparingsåtgärder leder till minskad negativ miljöpåverkan och energiförbrukning.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått, med hänvisning till redovisade resultat. Samtliga planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
● Köpt energi per kvadratmeter lokalyta (kWh/kvm)	57,27					58,51		2018
Analys Genomförda energibesparande åtgärder har börjat ge resultat under hösten.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Byta ut belysningsarmaturer till ljuskällor med LED på förskolor, under förutsättning att klimatmedel beviljas.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Äldre belysning har bytts ut mot energieffektiv LED-belysning på nio förskolor.			
✓ Byta ut torkskåp på förskolorna till energieffektivare alternativ, under förutsättning av klimatmedel beviljas.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys 88 stycken äldre torkskåp har ersatts med nya mer energieffektiva alternativ.			
✓ Genomföra en inventering av belysningsarmaturer utomhus för att se om de kan bytas ut mot energieffektivare alternativ.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under året har förskolornas utomhusbelysning inventerats för att utreda var belysningen behöver stärkas samt vilka armaturer som är motiverade att byta ut mot mer energieffektiva alternativ. Syftet är en mer energieffektiv och trygg utemiljö på förskolegårdarna. Trygghetsmedel har sökts för ett genomförande av identifierade åtgärder under 2019.			
✓ Genomföra en inventering av tvättmaskiner och diskmaskiner på gruppbestäderna för att se om de kan bytas ut mot energieffektiva alternativ.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Utifrån inventeringen har klimatinvesteringsmedel sökts för ett genomförande av identifierade åtgärder under 2019.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras på underliggande nämndmål med tillhörande aktiviteter. En första kartläggning av medarbetarnas resvanor har genomförts med hjälp av en tilläggsfråga i medarbetarenkäten. Resultaten visade att 89 procent av medarbetarna använder sig av kollektivtrafik, cyklar eller går i tjänsten. Fortsatta analyser av skillnader i resultaten mellan olika verksamhetsområden har genomförts under året och åtgärder har vidtagits för att få än fler att välja hälso- och miljömässigt hållbara transportslag.

Arbetssätt och goda exempel

- Tack vare beviljade klimatinvesteringsmedel har tre elcyklar köpts in så att personal och material snabbt, enkelt och hållbart kan transporteras mellan nämndens parklekar. Även fältgruppen inom preventionsenheten har köpt in två elcyklar för transport i arbetet. Dessa projekt har nämnden beviljats klimatinvesteringsmedel för och slutrapport redovisas i bilaga 5.
- Under året har preventionsenheten införskaffat en gashybridbil för att ersätta den tidigare fossilbränsleddrivna bilen.
- Hemtjänsten har införskaffat två elbilar för att på ett miljövänligt och effektivt sätt transportera personal mellan brukare.
- Nämnden har i slutet på året beviljats klimatinvesteringsmedel för inköp av ytterligare åtta elcyklar. Cyklarna ska användas av personal inom hemtjänst och stöd- och serviceenheten.

Nämndmål:

Transporter inom nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medarbetarna använder sig av kollektivtrafik, gång och cykel som transportmedel i tjänsten. Verksamheterna använder i möjligaste mån miljömässigt hållbara färdmedel.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppfyllt. Samtliga planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra miljörevision av driftentreprenörens maskinpark	2017-01-01	2018-12-31	
Analys En miljörevision av driftentreprenörernas maskinpark har genomförts och samtliga maskiner klarade stadens miljökrav.			
✓ Implementering av aktualiserad policy för resor i tjänsten.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Den 1 feb beslutades en reviderad lokal resepolicy för Östermalms stadsdelsnämnd. Policyn har utformats som en folder med kortfattad information, för att den ska vara lättare för medarbetarna att ta till sig och efterleva. Policyn har under året diskuterats och informerats till personalen på fler olika sätt däribland på planeringskonferens, miljöombudsmöten, via e-post-utskick samt via förvaltningens nya intranätssida om miljö där denna policy och all annan information kring miljöområdet lätt kan hittas.			
✓ Införskaffa elcyklar för transport av människor och material.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Tre elcyklar har införskaffats till parklekarna samt två till fältverksamheten. Klimatinvesteringsmedel för inköp av ytterligare 8 elcyklar till stöd- och service samt till hemtjänsten har beviljats, dessa kommer att införskaffas under våren 2019.			
✓ Kartläggning av medarbetarnas resor i tjänsten, utifrån tillägsfråga i medarbetarenkäten.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Resultaten visar att 89 procent av medarbetarna som besvarade medarbetarenkäten uppgav att de använder sig av kollektivtrafik, gång eller cykel som färdmedel i tjänsten. Medan 11 procent uppgav att de använder sig av bil eller taxi som färdmedel i tjänsten.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras på underliggande nämndmål med tillhörande aktiviteter. Åtgärder för dagvattenhantering, skötsel som prioriterar biologisk mångfald och stadsodling gör att parker och grönområden anpassas till nya klimatförändringar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster. Östermalms nya parkplan beskriver strategier för att stärka den ekologiska infrastrukturen.

Arbetsätt och goda exempel

- I Norra Tessinparken har vegetationsåtgärder, såsom plantering av varierat växtmaterial med buskar och träd genomförts för att stärka ekosystemtjänsterna och öka den biologiska mångfalden. Projektet delfinansieras av Länsstyrelsen.
- Nämnden har även ansökt om och beviljats medel från stadens medelreserv för vattenåtgärder för restaurering av våtmarken vid Kaknäs ängar. Syftet med restaureringen är att öka områdets ekologiska, biologiska, rekreativa och kulturella värden, enligt målen för våtmarker i Kungliga Nationalstadsparken. Ett program för restaureringen har tagits fram under året.
- Vid Kruthusplan i Diplomatstaden har en gräsyta ställts om till ängsyta för att gynna de pollinerande insekterna.
- I maj, på den biologiska mångfaldens dag, anordnade förvaltningen ett seminarium om

användande av biokol i stadsodling. Under året har nämnden investerat i nya platsbyggda stadodlingsplatser vid Sportfältets nya lekplats och i Olaus Petriparken.

- Förvaltningen har deltagit i exploateringskontorets, stadsbyggnadskontorets och trafikkontorets planering av stadsutvecklingen i Norra Djurgårdsstaden och verkat för att de ekologiska sambanden ska stärkas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Det finns inga naturreservat inom Östermalms stadsdelsområde som Stockholms stad ansvarar för.			

Nämndmål:

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Strategier för dagvattenhantering, skötsel som prioriterar biologisk mångfald och stadsodling gör att parker och grönområden är anpassade till nya klimatförändringar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått. Samtliga planerade aktiviteter med koppling till nämndmålet har genomförts under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En skötselplan, i syfte att öka den biologiska mångfalden och stärka ekosystemtjänsterna i Tessinparken ska tas fram	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Skötselplanen togs fram i samband med att upprustningen av parkens norra del blev färdigställd.			
 Sköta strandlinjerna inom stadsdelsområdet så att både rekreation och biologisk mångfald främjas	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Detta arbete pågår kontinuerligt.			
 Utredda möjligheten till ökat lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) i varje parkupprustningsprojekt	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Detta arbete pågår kontinuerligt.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras på underliggande nämndmål med tillhörande aktiviteter. Nämndens verksamheter återbrukar, hushållar med material och arbetar för minskad uppkomst av avfall.

Arbetsätt och goda exempel

- Förvaltningen har beviljats klimatinvesteringsmedel för inköp av miljösmarta skräpkorgar och källsorteringskärl, totalt nio stycken. Dessa har placerats ut i parklekarna i Gustav Adolfsparken, Tessinparken och Humlegården. De digitala skräpkorgarna drivs av solenergi, komprimerar skräpet och har potential att minska transportererna med upp till 70 procent.
- Under stadens skräpplockarkampanj i maj var tjänstepersoner och nämndens ledamöter tillsammans ute och plockade skräp vid Karlaplan i syfte att träffa medborgare och visa på vikten av att alla tar ett gemensamt ansvar för att hålla det offentliga rummet rent, snyggt och tryggt.
- I Hedvig-Eleonora förskolor har den årliga vernissagen "Skapa med skräp" genomförts. Alla avdelningar ställer ut sina alster och bjuds in för att ta del av varandras resultat.
- I januari genomfördes en matsvinnsmätning i nämndens förskolor. 22 av 27 kockar lämnade resultat för fem dagar. I genomsnitt slängdes 27 gram/portion. Mätningen visade dock på stor variation, köket som slängde minst redovisade 11 gram/portion, medan köket som slängde mest redovisade 62,5 gram/portion. Kocknätverket har tillsammans reflekterat över orsaker och förbättringsåtgärder. Ett visst matsvinn är ofrånkomligt, samtidigt finns alltså en förbättringspotential. Enligt Naturvårdsverket visar en nationell studie att det genomsnittliga svinnet i skolan är 62,4 gram/portion, vilket innebär att förskolorna på Östermalm slänger mindre än hälften så mycket mat som vad andra skolor i Sverige gör. Det finns en allt större medvetenhet hos både barn och personal kring att få så lite matsvinn som möjligt.

Nämndmål:

Nämnden minskar uppkomsten av avfall och ökar återvinningen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheterna återbrukar och hushållar med material och arbetar för minskad uppkomst av avfall. Avfall återvinns i största möjliga utsträckning.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått. Samtliga planerade aktiviteter med koppling till nämndmålet har genomförts under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra informationskampanj om avfall, farligt avfall och läkemedelsrester.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Informationskampanjen har genomförts genom utbildning av miljöombuden samt tillhandahållande av ett material som miljöombuden spred vidare inom sina egna respektive verksamheter. Materialet har även spridits via e-post samt via den nya miljösidan på intranätet.			
✓ Genomföra projekt för att möjliggöra matavfallshantering i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB, utifrån föregående års kartläggning.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Genomförd kartläggning har kompletterats under året med en mer djupgående inventering med platsbesök tillsammans med Stockholm vatten och avfall AB och entreprenören Urbaser. Utifrån resultatet förs diskussioner med fastighetsägare, verksamheter samt ovan nämnda aktörer. Utrymmesbrist i Östermalms täta stadsmiljö, lokalernas utformning samt i vissa fall höga investeringskostnader är exempel på utmaningar som behöver hanteras för att möjliggöra matavfallshantering för samtliga nämndens verksamheter.			
✓ Införande av fler miljösmarta skräpkorgar i parkerna	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Nämnden har beviljats klimatinvesteringsmedel för detta och nya korgar har placerats ut.			
✓ Införande av miljösmarta källsorteringskärl på fler platser i parkerna	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Nämnden har beviljats klimatinvesteringsmedel för detta och nya kärl har placerats ut.			
✓ Inrätta ett bokbytarskåp i Norra Djurgårdsstaden i samarbete med boende i stadsdelen.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Initiativet kom från en boende i området efter att förvaltningen i en kampanj uppmanade de boende att inkomma med idéer om förbättringar för stadsdelens utveckling. Konceptet kring bokbytarskåpet togs fram i samarbete med initiativtagaren och Stockholms stadsbibliotek. Invigningen den 16 maj väckte stort medialt intresse. Under året har Stockholms stadsbibliotek, författare och bokförlag skänkt böcker och Myrorna har skänkt möbler som medborgare kan sitta i och läsa i anslutning till bokbytarskåpet.			
✓ Kartlägga möjligheten att minska uppkomsten av avfall inom förskola och äldreomsorgen.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Möjligheterna att minska uppkomst av avfall har kartlagts dels genom mätning av matsvinn, dels via platsbesök på ett tiotal verksamheter samt via miljöombuds nätverket. Kartläggningen har resulterat i tips och råd för att minska uppkomst av avfall inom olika verksamheter.			
✓ Verka för att teckna "gröna hyresavtal" i samband med omförhandling.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Två hyresavtal omförhandlades under året. Fastighetsägarna tillhandahöll dock inte gröna hyresavtal.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:
2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras på fullmaktiges indikatorer samt underliggande nämndmål med tillhörande aktiviteter. Verksamheterna fortsätter arbetet för att minska användningen och exponeringen av skadliga kemikalier. Andelen ekologisk mat i verksamheterna är hög och vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med förskolornas arbete med kost, rörelse och hälsa.

Arbetsätt och goda exempel

- Arbetet med den lokala handlingsplanen för kemikalie- och miljösmart förskola, som tagits fram utifrån stadens miljöprogram och Kemikaliecentrums vägledning, har fortsatt i nämndens förskolor och parklekar. Planen innehåller aktiviteter inom områdena pedagogiskt material och inköp, sund inomhusmiljö, städ och hygien, avfallshantering, kök och måltider samt kontinuerlig fortbildning.
- Förvaltningen har under året deltagit i dialog och erfarenhetsutbyte i stadens arbete med att ta fram rekommendationer för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi. Arbetet har letts av miljöförvaltningen, och förvaltningen har bidragit med synpunkter och kunskap utifrån ansvaret för parkerna i stadsdelen. En remiss om rekommendationerna har besvarats av nämnden under hösten, och beslut ska fattas av Miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- Förvaltningen deltog även i stadens arbete med att ta fram Handlingsplan mot minskad spridning av mikroplast. Spridning från däck genom fordonstrafik, från nedskräpning och från byggnader under byggprocessen har identifierats som de största källorna med hög påverkan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års- mål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %			100 %		75 %	70%	2018
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	0 %			100 %		33,33 %	80%	2018
Analys Förvaltningen har arbetat in krav från byggvarubedömningen i den nya upphandlingen för markentreprenad som kommer gälla från och med 2019.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s års-mål	Period
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	52,04			54,39		50 %	45%	2018
Analys Livsmedelsinköpen har ökat från 2017 med nästan 12 procent motsvarande 1,1 mnkr. Inköp av ekologiska livsmedel har ökat med 0,4 mnkr. Förskolan svarar för drygt 57 procent.								

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är giffria

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheterna minskar användningen och exponeringen av skadliga kemikalier. Andelen ekologisk och vegetarisk mat i verksamheterna ökar. Vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med förskolornas arbete med kost, rörelse och hälsa.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått, med hänvisning till redovisade resultat avseende fullmäktiges indikatorer samt nämndens egna indikatorer som redovisas nedan. Samtliga planerade aktiviteter med koppling till nämndmålet har genomförts under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s års-mål	Period
 Andel certifierade förskolor enligt modell Grön Flagg/Skola för hållbar utveckling	55,5					25 %		2018
Analys 20 av 36 eller 55,5 procent av förskolorna har erhållit certifiering enligt modell Grön Flagg. Därmed uppnås årsmålet på 25 procent.								
 Index kost, rörelse och hälsa.	86					86		2018
Analys Årsmålet uppnås.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Dammprovstagning genomförs i SISABs förskola i Norra Djurgårdsstaden	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En dampprovstagning är genomförd men inga resultat är redovisade ännu.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ En treårsplan för upprustning av samtliga förskolegårdar upprättas i enlighet med matris för lekvärdesfaktorer	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Planen är framtagen. Arbetet med implementering av stödmaterialet för hållbara utemiljöer pågår.			
✓ Fasa ut och ersätta de skadligaste kemikalierna enligt stadens kemikalieplan	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Vid genomförd inventering av verksamheternas kemikalier har ett fåtal produkter med potentiellt skadliga kemikalier identifierats. Dessa har ersatts med produkter som är mindre skadliga för människa och miljö. Verksamheter som tillkommit under året kommer att inventeras första tertiet 2019.			
✓ Genomföra informationskampanj kring giffri verksamhet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Informationskampanjen har bedrivits via flertalet olika kanaler däribland konferenser, chefsforum, förvaltningens nya miljö-sida på intranätet samt utskick via e-post. Miljöombuden har utbildats inom bland annat giffri verksamhet och 22 personer från nämndens olika verksamheter har utbildats i stadens kemikaliehanteringssystem, Chemssoft.			
✓ Upprätta rutin för kemikaliehantering	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Rutin för kemikaliehantering har upprättats.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras på underliggande nämndmål med tillhörande aktiviteter. Vid förbättring av allmänna lokaler anpassas material och utformning så att hälsorelaterade risker minimeras. Arbetet med inomhusmiljön i nämndens lokaler har fortgått under året, med särskilt fokus på ljudmiljön i förskolorna.

Arbetsätt och goda exempel

Arbetsmiljöingenjörer från företagshälsovården anlitas för att genomföra ljudmätningar i 14 förskolor. Förskolorna valdes ut baserat på svar i medarbetarenkäten. Inom varje förskola valdes den "bästa" respektive "sämsta" avdelningen ut. För att kartlägga daglig ljudnivåexponering fick två pedagoger på respektive avdelning bära mätutrustning. Mätningarna genomfördes mellan december 2017 och mars 2018. Alla undersökta förskolor, utom en, hade dagsmedelvärden inom spannet 71–77 dBA. De uppmätta ljudnivåerna innebär en förhöjd belastning, stresspåslag och försvårande av samtal på en meters avstånd. Det är önskvärt att om möjligt sänka de ekvivalenta ljudnivåerna ned mot 67–70 dBA. För att åstadkomma detta har en åtgärdsplan tagits fram. Bland åtgärderna ingår att informera samtlig personal på alla förskolor om resultatet från ljudnivåmätningarna, utbildning om buller och förebyggande åtgärder till samtlig förskolepersonal, att tydliggöra vikten av ljudvila och skapa förutsättningar för tysta zoner på alla förskolor samt att genomföra ljudronder tillsammans med barnen.

Nämndmål:

Nämnden påverkar utformning och material i verksamhetslokaler och i bostäder

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Vid förbättring av allmänna lokaler anpassas material och utformning så att hälsorelaterade risker minimeras. Arbetet med inomhusmiljön i nämndens lokaler fortgår under året, med särskilt fokus på luft- och ljudmiljö i förskolor och verksamhetslokaler där barn och unga uppehåller sig. Utifrån en behovskartläggning ska beslut fattas om det är möjligt att anpassa förvaltningens administrativa lokaler, eller om det finns behov att söka nya lokaler.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppfyllt. Samtliga planerade aktiviteter med koppling till nämndmålet har genomförts under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Avsluta den påbörjade förstudien avseende de administrativa lokalerna på Karlavägen 104 och 112.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys <p>Förvaltningens nuvarande administrativa lokaler i Garnisonen, Karlavägen 104 och 112, är inte längre helt ändamålsenliga på grund av bland annat trångboddhet. Nuvarande hyresavtalen löper ut i september 2019. Hösten 2017 startade därför ett projekt för att söka nya förvaltningslokaler med en förstudie där medarbetare och chefer deltog för att arbeta fram en kravspecifikation för nya lokaler. Den blev klar våren 2018 och utgjorde underlag för en lokalsökning som resulterade i två förslag, dels en fastighet på Tegeluddsvägen 31, dels en samlokalisering i Garnisonen på Karlavägen 104. Efter utvärdering förordades en flytt till Tegeluddsvägen 31 och nämnden fattade inriktningsbeslut om nya administrativa lokaler i september.</p> <p>I slutet av november meddelade fastighetsägaren CapMan Real Estate mycket oväntat att de tog tillbaka sin hyresoffert för Tegeluddsvägen 31. Då togs förnyad kontakt med Vasakronan, hyresvärd för Garnisonen, som meddelat att den lösning som de presenterade i samband med lokalsökningen fortfarande var aktuell. Det innebär att dialog nu pågår med Vasakronan och ett nytt inriktningsärende skrivs fram för beslut i nämnden den 7 februari och ett genomförandeärende planeras till den 7 mars 2019.</p>			

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Uppföljningen visar att nämnden uppnår samtliga fem mål för verksamhetsområdet. Samverkan med högskolor och universitet har fortsatt under året, genom att studenter tagits emot för praktik och verksamhetsförlagd utbildning. Kompetensutveckling och fortbildning erbjuds medarbetare som saknar adekvat utbildning. Under året har ett lokalt näringslivsråd inrättats och en näringslivssamordnare har utsetts. Andelen personer som har ekonomiskt bistånd och andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat. Satsningen på feriejobb till ungdomar resulterade i att totalt 252 ungdomar under året fick möjlighet att prova på ett arbete. Nämnden redovisar ett överskott för 2018, vilket belyses närmare i ekonomiavsnittet.

Nedan beskrivs vart och ett av målen närmare, tillsammans med tillhörande nämndmål, indikatorer och aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras på att årsmålet för fullmäktiges indikator uppnås. Nämnden samverkar med högskolor och universitet, framförallt inom områdena förskola, socialtjänst och äldreomsorg, vilket bidrar till att stärka kopplingen mellan verksamhet, utbildning och praktik.

Arbetsätt och goda exempel

- Arbetet med verksamhetsförlagd utbildningen, VFU, har fortsatt under året. Förvaltningen ingår i Centrum för professionsutvecklings övningsförskoleprojekt vid Södertörns högskola. Två enheter med varsin förskola på Östermalm deltar i projektet. Detta innebär en starkare koppling till den miljö där forskning och ny kunskap finns. Projektet skapar även ökade möjligheter för förskolorna att organisera sig så att både studenter och förskolor får bästa möjliga förutsättningar för ett samarbete av hög kvalitet. En lokal VFU-handledarutbildning har genomförts tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning inom CPU-projektet. Utbildningen omfattar 7,5 högskolepoäng. Elva förskollärare från Östermalm har deltagit i utbildningen.
- Kvalitetsavdelningen och försörjningsstödsenheten har tagit emot praktikanter inom ramen för Korta vägen. Det är ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Uppsala universitet som syftar till att hjälpa nyanlända akademiker att hitta praktikplatser och därmed få relevant och meningsfull erfarenhet från den svenska arbetsmarknaden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
● Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	47					35	Tas fram av nämnden	VB 2018
Analys Ett trettiotal studenter som går den ordinarie förskolläroinutbildningen har genomfört sin VFU på förskolorna, fem av dem inom CPU. Utöver dessa är det sammanlagt 20 barnskötare på nämndens förskolor som vidareutbildar sig till förskollärare som har gjort sin VFU på förskolorna. Preventionsenheten har tagit emot åtta barnmorskestudenter och en fritidspedagogstuderande. Stöd- och serviceenheten, vuxenenheten och enheten för biståndsbedömning har tagit emot två socionomstudenter vardera. Även familjeenheten har haft två praktikanter under hösten.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras på underliggande nämndmål med tillhörande aktivitet. Inrättandet av ett lokalt näringslivsråd främjar kontakter, kommunikation och kunskapsöverföring mellan nämnden och det lokala näringslivet.

Arbetsätt och goda exempel

- Ett lokalt näringslivsråd har inrättats där representanter från nämnd, förvaltning, Invest Stockholm och lokalt näringsliv ingår. Det huvudsakliga syftet med näringslivsrådet är att skapa god kontakt och samverka samt att bidra till att Östermalms stadsdelsområde är en attraktiv och bra plats att verka inom. Rådet har under perioden träffats två gånger.
- En näringslivssamordnare har utsetts som kontaktperson för näringslivsfrågor och ingår i Invest Stockholms nätverk för näringslivsfrågor för stadsdelsförvaltningarna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Business Region AB ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga möjligheterna för ökad tillväxt inom respektive stadsdels geografiska område genom en lokal näringslivsanalys	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämnden har ett gott samarbete med det lokala näringslivet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Inrättandet av ett lokalt näringslivsråd främjar kontakter, kommunikation och kunskapsöverföring mellan nämnden och det lokala näringslivet.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått, med hänvisning till inrättandet av ett lokalt näringslivsråd. Se analys under aktiviteten nedan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Inrätta ett näringslivsråd, tillsammans med näringslivets företrädare utveckla samverkansformerna samt utvärdera rådets arbete vid årets slut.	2018-01-01	2018-12-31	
<p>Analys</p> <p>I näringslivsrådet ingick inledningsvis två företrädare för det lokala näringslivet, nämndens ordförande och vice ordförande, en representant från Invest Stockholm samt stadsdelsdirektör, näringslivssamordnare och andra berörda tjänstepersoner från förvaltningen. En instruktion för näringslivsrådet antogs efter rådets första möte i januari 2018.</p> <p>Rådet har träffats två gånger under året. Det har fungerat väl som en ny kontaktyta för dialog om näringslivsfrågor. Dock har bara en liten del av stadsdelsområdets lokala näringsliv hittills varit representerat i rådet. Inför 2019 har förutsättningarna dessutom förändrats då den företagsgrupp som representerade företagare i Norra Djurgårdsstaden har beslutat att lägga ned sin lokalförening. Med anledning av detta och stadens ökade fokus på näringslivsfrågor, kommer formerna för stadsdelsnämndens näringslivsarbete under 2019 att ses över.</p>			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt, utifrån en samlad bedömning av fullmäktiges indikatorer samt underliggande nämndmål med tillhörande indikator och aktivitet.

Andelen personer med ekonomiskt bistånd har fortsatt att sjunka och är det lägsta sedan mätningarna påbörjades. Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd är fortsatt låg och oförändrad. Den största gruppen som har ekonomiskt bistånd är arbetslösa, som hänvisas till stadens Jobbtorg. Den näst största gruppen är personer som är sjukskrivna, oftast utan ersättning från Försäkringskassan. Ytterligare en stor grupp är personer som har socialmedicinska skäl för sitt bidragsbehov, exempelvis missbruksproblematik. I dessa fall samarbetar försörjningsstödsenheten nära med vuxenheten, som erbjuder stöd och behandling.

Analysen av fullmäktiges indikatorer visar endast på en mindre variation mellan könen. Något fler män än kvinnor har ekonomiskt bistånd, men när det gäller personer med långvarigt ekonomiskt bistånd är det nästan ingen skillnad alls mellan könen. När det gäller antalet aspiranter som fått Stockholmsjobb är underlaget alltför begränsat för att kunna dra slutsatser gällande skillnader mellan könen, samma sak gäller för antal praktiktillfällen som genomförs av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchat till arbeten inom staden.

Andelen personer med socialmedicinska rehabiliteringsskäl som går till annan försörjning efter insatser från arbetsmarknads- och rehabiliteringsteamet, har ökat något under det gångna året. Deltagarna tillhör en grupp som bedöms stå mycket långt från arbetsmarknaden. Insatserna syftar till att föra deltagarna närmare arbetsmarknaden eller annan försörjning. Under året har sex av 19 personer avslutats till egen försörjning. Av dessa fick tre män arbete och egen försörjning i form av offentligt skyddad anställning, OSA. En man och två kvinnor har avslutats till egen försörjning i form av sjukersättning. Tidigare missbruk är en vanlig bakgrund för de som har OSA-anställning. Fler män än kvinnor är aktuella på vuxenheten/missbruk, vilket kan förklara varför fler män än kvinnor kommer ut i egen försörjning genom OSA.

Arbets sätt och goda exempel

- 252 ungdomar feriearbetade under året. Samtliga ungdomar med funktionsnedsättning som sökt feriearbete har fått feriejobb i stadens regi och matchats individuellt utifrån önskemål och behov. Även ungdomar med sociala skäl prioriterades särskilt.
- 202 av de totalt 245 feriearbetande ungdomar som arbetade under sommaren fick plats inom välfärdsyrken. 132 inom äldreomsorgen, 15 inom LSS-verksamheter och 55 inom förskola och parklek. Att väcka intresse för bristyrken och visa ungdomar några av kommunens största och viktigaste uppdrag ses som ett led i att säkra framtida kompetensförsörjning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,21 %	0,29 %	0,24 %	0,22 %	0,3 %	0,3 %	1,6%	VB 2018
Analys Andel personer med ekonomiskt bistånd har fortsatt att sjunka och är det lägsta sedan mätningarna påbörjades. I snitt har 157 personer per månad fått ekonomiskt bistånd av totalt 75225 invånare i stadsdelsområdet. Ett tiotal fler män än kvinnor uppbar ekonomiskt bistånd. Stadens snitt är 1,31 procent.								
  Andel unga som varken arbetar eller studerar							Fastställdes 2018	2018
Analys Mätmetod för indikatorn har inte fastställts av SLK, därför saknas redovisning av utfall.								
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,18 %	0,19 %	0,17 %	0,18 %	0,25 %	0,25 %	1,1%	VB 2018
Analys Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd är fortsatt låg.								
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	5 st.	3 st.	2 st.	4 st.		5 st.	1 000 st.	VB 2018
Analys Då underlaget är begränsat kan inga slutsatser dras gällande skillnader mellan könen.								
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	8 st.	3 st.	5 st.	12 st.	5 st.	5 st.	500 st.	VB 2018
Analys Målet uppfylls. Antalet kvinnor som har genomfört praktik har ökat.								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	272				246	246 st.	9 000 st.	VB 2018
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	11			14		17 st.	1 000 st.	VB 2018
Analys Årsmålet uppnås inte då förvaltningens olika verksamheter inte har anmält lediga platser i den utsträckning som krävs. Inför kommande år förändras förvaltningens samordning gällande insamlandet av arbetstillfällen för att förbättra resultatet.								
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	252 st.	123 st.	129 st.	246 st.	246	246 st.	9 000 st.	VB 2018
Analys Under året har 252 ungdomar feriearbetat, varav 245 arbetade under sommaren och sju under höstlovet. Könsfördelning								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
var jämn. Totalt 37 ungdomar tillhörde prioriterade målgrupper. Vad gäller könsfördelning för prioriterade ungdomar var 70 procent pojkar och 30 procent flickor, vilket motsvarar könsfördelningen gällande ansökningarna från prioriterade ungdomar. Ett relativt stort antal ungdomar (18 procent) tackade nej till erbjudet arbete. Ytterligare en matchning genomfördes därför.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska genom jobbtorgen för unga i Kista, Skärholmen och vid Globen, och i samarbete med stadsdelsnämnderna förstärka det uppsökande och stödjande arbetet för unga utan sysselsättning och med komplex problematik samt utveckla insatser för målgruppen.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ansvarig fackförvaltning har markerat aktiviteten som avslutad.			
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2018-01-01	2018-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna öka utbytet mellan stadsdelarna kring sommarjobben för att öka sammanhållningen i staden och möjliggöra för fler att testa arbete i andra stadsdelar än där man bor.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Stadsdelsnämnden har haft utbyte kring sommarjobb med Hässelby-Vällingby. Stadsdelsnämnden har även gett platser till andra stadsdelar i specialfall, till exempel där det funnits behov av att placera ungdom utanför närområdet. Utöver detta har nämnden i år, liksom tidigare, haft överskott av arbetstillfällen vilka nämnden har lämnat till arbetsmarknadsförvaltningen som i sin tur fördelar till de stadsdelar som behöver platserna mest.			
  Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med villkor för sysselsättningsfrämjande åtgärder vid upphandlingar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under perioden har ingen upphandling genomförts där detta har varit aktuellt.			
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utveckla samverkan med det lokala näringslivet och civilsamhället för att skapa förutsättningar för jobb, integration och social hållbarhet med en särskild inriktning mot unga.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Frågan har lyfts i näringslivsrådet. I avvaktan på rådets fortsatta arbete sätts aktiviteten på väntläge.			
  Stadsdelsnämnderna ska, exempelvis inom ramen för sina olika verksamhetsområden, öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningens chefer har utbildats i och tillämpar kompetensbaserad rekrytering vid nyanställningar, vilket minskar risken för diskriminering och bör öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma ifråga för arbete inom nämndens olika verksamhetsområden. Förvaltningen samverkar med arbetsmarknadsförvaltningens särskilda enheter för personer med funktionsnedsättning för att utveckla vägar till arbete/studier.			

Nämndmål:

Kvinnor och män lever ett självständigt liv och klarar sin egen försörjning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fortsatt låg andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen. Minst 25 procent av andelen personer med socialmedicinska rehabiliteringsskäl går till annan försörjning efter insatser från arbetsmarknads- och rehabiliteringsteamet.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått, med hänvisning till redovisade resultat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
 Andel personer med socialmedicinska rehabiliteringsskäl som går till egen eller annan försörjning efter insatser i förvaltningens verksamhet.	31,58 %			27,78 %		25 %		2018
Analys Under året har sex av 19 personer avslutats till egen försörjning.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Inventering av vilka praktikplatser och feriejobb som är möjliga för personer med funktionsnedsättning	2017-01-01	2018-12-31	
Analys De ungdomar som uppgett att de har en funktionsnedsättning har matchats individuellt till feriejobb utifrån sina önskemål och behov.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppnått. Medarbetare som saknar adekvat utbildning erbjuds fortbildning, såväl utbildning på grundläggande nivå som utbildning som är riktad mot bristyrken. Medarbetare inom nämndens samtliga verksamheter ges möjlighet till verksamhetsnära introduktion och sedan kontinuerliga kompetensutvecklingsinsatser. Se även avsnitt 4.1.

Arbetsätt och goda exempel

- Två utbildade barnskötare har deltagit i barnskötarutbildning på Midsommarkransens gymnasium under våren.
- I samarbete med utbildningsförvaltningen pågår kompetenshöjande insatser för att vidareutbilda barnskötare till förskollärare alternativt komplettering till förskollärare. Sammanlagt deltar ett 20-tal medarbetare i dessa utbildningar.
- Ytterligare 28 förskollärare har genomgått arbetslagsledarutbildningen i syfte att stärka förskollärarnas yrkesroll genom att utveckla det pedagogiska ledarskapet med fokus på arbetslagets lärande. Förskollärare i Engelbrekt-Gärdets förskolor uttrycker att de i arbetslagsledarutbildningen fått olika verktyg och metoder för att leda arbetslaget mot läroplansmålen. Ledningen och förskollärarna på enheten anser att utbildningen har lett till en ökad förståelse för förskollärarens roll som ledare i arbetslaget.
- En pedagogisk ledare inom förskolan deltar i stadens ledarskapsutbildning.
- Två biträdande förskolechefer deltar i rektorsprogrammet vid Stockholms universitet.
- Redan påbörjade utbildningsinsatser för personal inom äldreomsorgen har fortsatt enligt plan. Det gäller stadens utbildningsprogram för undersköterskor samt handledare i stjärnmärkt demensvård.
- Under sommaren har personal inom hemtjänsten genomfört olika typer av webbutbildningar, exempelvis om mat och måltider, fallolyckor och demens.
- Biståndshandläggarna kompetensutvecklas i enlighet med äldreförvaltningens plan för introduktion, fortbildning och kompetensutveckling.
- En medarbetare på vuxenenheten har utbildats till case manager.
- Inom familjeenheten har flera medarbetare genomgått BBiC-grundutbildning, stadens utbildning Samtal med barn och en tvåårig systemteoretisk utbildning.

Nämndmål:

Medarbetarna i nämndens verksamheter har adekvat utbildning och ges möjlighet till kompetensutbildning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medarbetare som saknar adekvat utbildning erbjuds fortbildning, såväl utbildning på grundläggande nivå som utbildning som är riktad mot bristyrken. Medarbetare inom nämndens samtliga verksamheter ges möjlighet till verksamhetsnära introduktion och sedan kontinuerliga kompetensutvecklingsinsatser.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått, med hänvisning till redovisad verksamhet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen görs utifrån att nämnden redovisar ett överskott. Nämndens förväntade resultat är att alla chefer tar ansvar, följer upp och vidtar åtgärder för att nå sina mål och ha en budget i balans. I det ingår även att medarbetarna ska vara insatta i arbetsplatsens mål och veta vad som förväntas av dem i sitt arbete. Detta följs upp genom styrningsindex, som är ett delindex i aktivt medskapandeindex, AMI, som beskrivs närmare under mål 4.2. Årets resultat gällande styrningsindex innebär att nämndens årsmål för indikatorn inte uppnås. Nämnden har dock fortsatt ett högre resultat än staden som helhet.

Arbetssätt och goda exempel

- Vuxenenheten deltog i stadens kvalitetsutmärkelse. I arbetet med bidraget läggs stor vikt vid att utveckla beskrivningen av enhetens mål, resultat och hur arbetet med uppföljning för kontinuerligt lärande och utveckling går till.
- Förvaltningen deltog i stadsledningskontorets digitaliseringsprojekt med gräsklipparrobot. Gräsklipparroboten testades under sommaren i Humlegården och Roslagstulls-rondellen.
- Förvaltningen samverkar med flera aktörer genom samfinansiering i olika projekt. Exempelvis sker ett samarbete med Länsstyrelsen och trafikkontoret i projektet Kaknäs ängar. Vid projekteringen för den nya lekplatsen på Sportfältet har förvaltningen samarbetat med Länsstyrelsen, Djurgårdsförvaltningen, idrottsförvaltningen och trafikkontoret.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
● Nämndens budget-följsamhet efter resultatöverföringar	97,9 %			96,1 %		100 %	100 %	VB 2018
● Nämndens budget-följsamhet före resultatöverföringar	97,9 %			96,4 %		100 %	100 %	VB 2018
◆ Nämndens prognos-säkerhet T2	-2 %			-1 %		+/-1 %	+/- 1 %	2018
Analys								
Prognosavvikelse per verksamhet kommenteras under avsnittet Uppföljning av ekonomi.								

Nämndmål:

Positiva ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat med goda effekter för stadsdelens invånare.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla chefer tar ansvar, följer upp och vidtar åtgärder för att nå sina mål och ha en budget i balans. Medarbetarna är insatta i arbetsplatsens mål och vet vad som förväntas av dem i sitt arbete.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått. Se analys direkt under fullmäktiges mål för verksamhetsområdet ovan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀ Styrningsindex	82	80	82	84	82	84		2018
Analys								
Förvaltningens samlade resultat har minskat med två punkter sedan föregående mätning, men är fortsatt högre än genomsnittet för staden som helhet, som var 81. Det finns skillnader mellan könen, resultatet för kvinnorna är högre än för männen. Ytterligare analyser på avdelnings- och enhetsnivå har genomförts för att förstå varför resultaten sjunkit. Handlingsplaner utifrån medarbetarundersökningen har tagits fram inom samtliga verksamheter.								

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar delvis till kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm. Uppföljningen visar att nämnden uppfyller tre av fullmäktiges mål för verksamhetsområdet helt och fem delvis.

Arbetet med jämställdhetsanalyser har förbättrats men bedöms fortsatt vara ett utvecklingsområde. Verksamheterna har fortsatt att fördjupa sina kunskaper om antirasism, genus, normkritik och hbtq-personers livsvillkor. Arbetet mot diskriminering innefattar både medarbetar- och brukarperspektivet. Under året har en lokal rutin mot kränkande särbehandling implementerats. Resultatet av medarbetarundersökningen som genomfördes i början av året visar att aktivt medskapandeindex minskat sedan föregående år. Även andelen medarbetare som kunde rekommendera sin arbetsplats hade minskat. Resultaten har analyserats tillsammans med medarbetarna och samtliga verksamheter har därefter arbetat fram handlingsplaner för sina respektive prioriterade utvecklingsområden. Den totala sjukfrånvaron har utvecklats positivt, sett över tid och i jämförelse med övriga stadsdelar.

Arbetet med förstärkt barnrättsperspektiv har kommit långt och under året har en rad utvecklingsinsatser genomförts som stärker det ytterligare. Nämnden arbetar för att andelen personer med funktionsnedsättning som är nöjda med den insats de beviljats, och som upplever att de kan påverka utformningen av insatsen, ska öka. Det är emellertid svårt att dra slutsatser om

utvecklingen inom området eftersom så pass få har besvarat brukarundersökningen.

En rad tillgänglighetsinsatser i utemiljön har genomförts under året. Trots stärkt kommunikation och utökade kontaktytor mellan invånare och nämnd tycks andelen invånare som vet hur de kan komma i kontakt med Östermalms stadsdelsnämnd och som har kännedom om hur de kan påverka sin närmiljö inte öka, enligt medborgarundersökningen. Utvecklingen är emellertid inte entydig då antalet medborgarförslag ökat under året.

Nedan beskrivs vart och ett av målen närmare, tillsammans med tillhörande nämndmål, indikatorer och aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

◆ Uppfylls delvis

Analys

Målet bedöms vara delvis uppfyllt, utifrån en samlad bedömning av fullmäktiges indikator samt nämndens mål med tillhörande indikator. Den service och de tjänster som nämnden erbjuder ska vara lika tillgängliga, av lika hög kvalitet och lika väl anpassade för flickor och pojkar, kvinnor och män. För att säkerställa detta behöver arbetet med jämställdhetsanalyser på olika nivåer inom förvaltningen vidareutvecklas.

Programmet för ett jämställt Stockholm 2018-2022 är vägledande i arbetet. I maj genomfördes en workshop med alla förvaltningens chefer där de fick beskriva vad de är stolta över och något de vill vidareutveckla i jämställdhetsarbetet relaterat till fyra prioriterade områden: bemötande, kunskap, trygghet och likvärdighet. Detta resulterade bland annat i förslag om förändrade arbetssätt och önskemål om fortsatta utbildningsinsatser.

Arbetssätt och goda exempel

- Förvaltningen har genomfört en jämställdhetsanalys av lekplatsen i Ellen Keys park. Under sommaren har förvaltningen räknat besökare utifrån kön och ålder samt gjort analyser av planeringsskedet och lekplatsens slutliga funktioner och utformning ur ett genusperspektiv. För att kunna genomföra analyserna har förvaltningen tagit fram checklistor utifrån andra städers arbete med jämställda utemiljöer. Resultatet visar att könsfördelningen hos lekplatsbesökarna är relativt jämn och att det finns en mångfald olika typer av aktiviteter som gynnar ett jämställt nyttjande. Resultatet visar dock att äldre barn besöker lekplatsen i lägre utsträckning. En hypotes är också att skillnaderna mellan könen är större vad gäller de äldre barnen. Arbetet med jämställdhetsanalysen har resulterat i att förvaltningen fått arbetsverktyg för fortsatt arbete med jämställdhet i planeringen av parker och grönområden. Ett utvecklingsområde är att hitta metoder för att få bättre kunskap om vad äldre barn, 7-12 år, gillar och behöver samt hur önskemålen ser ut fördelat på kön.

Kvinnors organisering

Med stöd av stadsledningskontoret arbetade nämnden fram och utlyste ett riktat föreningsstöd för att stärka kvinnors organisering. Beslut om stödets fördelning fattades på nämndens sammanträde i juni.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	83,33 %					100 %	100 %	VB 2018
Analys								
Indikatorn beskriver andelen upprättade och relevanta tjänsteutlåtanden hos respektive nämnd som innehåller en jämställdhetsanalys. Inkomna ärenden, såsom motioner och remisser innefattas inte. En vägledning för jämställdhetsanalys i tjänsteutlåtanden finns. Andelen tjänsteutlåtanden som innehåller jämställdhetsanalyser har ökat under året. Till de sju nämndsammanträden som ägt rum från maj till december har det funnits jämställdhetsanalys i alla tjänsteutlåtanden där det varit relevant.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna stödja kvinnors organisering med målet att öka kvinnors makt och inflytande i det offentliga rummet.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställda och resurserna fördelas lika efter behov.

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Den service och de tjänster som nämnden erbjuder är lika tillgängliga, av lika hög kvalitet och lika väl anpassade för flickor och pojkar, kvinnor och män. Samtliga verksamheter har tillgång till och analyserar könsuppdelad statistik. Arbetet med jämställdhetsanalyser vidareutvecklas under året.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms delvis vara uppnått, med hänvisning till att det fortsatt finns vissa skillnader mellan könen avseende upplevelsen av den service och tjänster som nämnden erbjuder inom olika verksamhetsområden. Arbetet med jämställdhetsanalyser har emellertid vidareutvecklats under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
 Andel parkprojekt som bidrar till målet om en mångfald av fritidsaktiviteter som möjliggör ett jämställt nyttjande	100			100		100 %		VB 2018
Analys								
Samtliga fyra parkprojekt som förvaltningen gjort under året har bidragit till målet om en mångfald av fritidsaktiviteter som möjliggör ett jämställt nyttjande. Övriga parkupprustningsarbeten har genomförts i syfte att stärka den biologiska mångfalden.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Målet bedöms vara delvis uppfyllt. I bedömningen läggs särskild vikt vid resultaten av medarbetarundersökningen, som genomfördes i början av året. Den visar att Aktivt Medskapandindex, AMI, minskat sedan föregående mätning. Även andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats har minskat. Nämndens årsmål för dessa indikatorer nås inte och därmed inte heller det förväntade resultatet kopplat till nämndmålet.

Kompetensförsörjning

Att arbeta systematiskt med kompetensförsörjning ger förutsättningar för att ha rätt kompetens, på både kort och lång sikt. En nyckelfaktor är att hantera förändringar i omvärlden som påverkar nämndens verksamheter. Under året genomfördes ett omställningsarbete i samband med att Dianagårdens vård- och omsorgsboende avvecklades. Samtliga medarbetare fick annan anställning i förvaltningen. Under året har två verksamhetsövergångar från Attendo genomförts. Den 1 april tog förvaltningen över Kampementets vård- och omsorgsboende, och den 1 november övertogs Rio vård- och omsorgsboende. I personalstatistiken som redovisas nedan, från 31 augusti 2018, är enbart Kampementet inräknat.

I slutet av augusti var det 1 110 månadsavlönade i förvaltningen. Det är 133 fler anställda, jämfört med samma period 2017. 87 procent av de månadsavlönade medarbetarna var kvinnor och 13 procent män. Medelåldern för månadsavlönade var 44,6 år. Medelåldern för män är något högre än för kvinnor, 45,9 år jämfört med 44,5 år.

Antalet helårsarbetare var 1058, vilket innebär en ökning med 120 helårsarbetare. Störst förändringar gällande helårsarbetare återfinns inom äldreomsorg, där ökningen är 32 procent. I och med övertagandet av Rio vård- och omsorgsboende blev ökningen inom äldreomsorgen än större innan årets slut. Andelen tillsvidareanställningar uppgick till 89,9 procent. Det är en minskning med 0,6 procentenheter från samma period 2017. Andelen tillsvidareanställningar är något högre för kvinnor än för män. Förvaltningen hade per augusti 79 visstidsanställningar. Av dessa är 71 procent allmän visstidsanställning. Vanligaste befattningen med allmän visstidsanställning är barnskötare, 57 stycken, samt vårdbiträde 7 stycken. Störst procentuell ökning bland visstidsanställningstyperna är anställd efter 67 års ålder.

Vid nyrekrytering är heltid norm och arbetet med att minska den ofrivilliga deltiden pågår. Andelen heltidsanställda uppgick till 83 procent per sista augusti 2018, vilket innebär en minskning med 4,8 procentenheter sedan 2017. Andelen heltidsanställningar är högre bland kvinnor än bland män. Minskningen beror till stor del på att andelen medarbetare med deltid var hög bland de som följde med vid verksamhetsövergången av Kampementets vård- och omsorgsboende. Undersköterskor och vårdbiträden är de befattningar med flest deltidsanställda i förvaltningen. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för dessa grupper är 79 procent för undersköterskor och 73 procent för vårdbiträden.

De medarbetare som upplever sig ha en önskad deltid registrerar önskemålet om utökad sysselsättningsgrad i personalsystemet, Lisa självservice. Det finns därmed tydligt dokumen-

terat när förändringar i verksamheten uppstår. Förvaltningen har genomfört en fördjupad kartläggning utifrån att arbetet med att minska visstidsanställning, trygga anställningar och heltid som norm fortsätter 2019.

Arbete utifrån kompetensförsörjningsplanen

Utifrån nämndens långsiktiga kompetensförsörjningsplan har följande förvaltningsgemensamma aktiviteter genomförts i syfte att minska de kompetensförsörjningsgap som identifierats:

- Utveckling och förbättring av den förvaltningsövergripande introduktionsprocessen har påbörjats. Under hösten 2018 har en revidering av informationsmaterial och checklistor påbörjats samt utformandet av en webbaserad introduktionsutbildning som ska lanseras i februari 2019.
- En kartläggning av medarbetarnas digitala kompetens genomfördes i samband med medarbetarenkäten, i form av en självskattning, som bidrar till analysen av behovet av fortsatta kompetensutvecklingsinsatser.
- Andelen som kunde rekommendera sin arbetsplats i medarbetarenkäten har minskat med 5 procent och ligger vid senaste mätningen på samma nivå som staden totalt, 66 procent. Därför har en avslutsenkät tagits fram, som ett komplement till avslutnings-samtalen som chef och medarbetare har. Enkäten togs i bruk i oktober 2018. Den används för att få synpunkter och förbättringsförslag från de medarbetare som väljer att sluta.

Långt och hållbart arbetsliv

En god arbetsmiljö bidrar både till väl fungerande verksamheter och ett hållbart arbetsliv. Under året har arbete för att öka kunskapen om incidentrapporteringsystemet IA pågått. Till följd av detta har antalet rapporterade händelser ökat. För att underlätta det systematiska arbetsmiljöarbetet har ett arbete med att skapa en interaktiv arbetsmiljörondsmall i IA inletts. Den ska förbättra möjligheterna till uppföljning och förebyggande av ohälsa och olycksfall. Förvaltningen har även, tillsammans med Kungsholmen, genomfört en direktupphandling av utbildningsleverantör för den obligatoriska arbetsmiljöutbildningen för nya chefer och skyddsombud.

Ett partsgemensamt arbete har under 2018 resulterat i en ny lokal överenskommelse om samverkan, den beslutades i juni och avsikten var att den skulle träda i kraft från årsskiftet 2019. Då en central genomlysning av samverkan pågår avvaktar förvaltningen resultatet av den innan överenskommelsen träder i kraft.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron ligger fortsatt på en låg nivå, sett över tid och i jämförelse med övriga stadsdelsnämnder. Sjukfrånvaron är högre bland kvinnor än bland män, såväl den korta som den totala sjukfrånvaron. Samma förhållande gäller för samtliga stadsdelsförvaltningar och för staden som helhet. Förvaltningen fortsätter att följa sjukfrånvaron och arbetar förebyggande för att hålla den på en låg nivå. Utbildningsinsatser utifrån rehabiliteringsprocessen har genomförts för chefer, skyddsombud och fackliga företrädare. Vidare har målgruppsanpassade aktiviteter genomförts för de enheter som har hög sjukfrånvaro i syfte att främja hälsa och minska sjukfrånvaron.

Lika rättigheter och möjligheter samt diskriminering

Arbetet mot diskriminering har fortgått, och innefattar både medarbetar- och brukarperspektivet. En del i nämndens arbete för att motverka diskriminering är att i samband med rekrytering tillämpa kompetensbaserad rekrytering. En annan del är den lokala rutin för att motverka kränkande särbehandling som har implementerats under året och numera är en del i årshjulet för APT. Resultaten från medarbetarenkäten visar att 87 procent av de svarande vet vart de ska vända sig om de upplever att de blivit utsatta för kränkande särbehandling.

Arbetssätt och goda exempel

- En utbildning, Klart partnerskap, för nyckelfunktioner som arbetar med styrning och stöd till kärnverksamheten har genomförts. Den ger konkreta färdigheter och verktyg för att öka medvetenheten om vad som främjar och hindrar goda relationer. Det är en fortsättning på Klart ledarskap som förvaltningsledningen gick under hösten 2017. Förhoppningen är att utbildningsinsatserna ska bidra till ett gott arbetsklimat och en lärande miljö.
- Arbetet med Handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndsbedömare har fortgått. Enheten för biståndsbedömning har utökat antalet biståndshandläggare under året. Samtliga biståndshandläggare har deltagit på Äldreförvaltningens utbildningsdagar och enheten har fortsatt sitt arbete med egna utbildningssatsningar. För att möta den kraftiga ökningen av inkommande anmälningar till familjeenheten, samt för att minska den höga arbetsbelastningen för socialsekreterarna, har enheten sedan januari utökats med en mottagningsgrupp. Den består av en biträdande enhetschef och två socialsekreterare. Personalomsättningen har minskat och i det fall nyrekrytering skett har socialsekreterare med adekvat erfarenhet anställts. Från slutet av augusti till och med november förstärktes utredningsgruppen från stadens förstärkningsteam. Teamet är en del i stadens arbete med handlingsplanen och en resurs för stadsdelsnämndernas barn- och ungdomsvård.
- Försörjningsstödsenheten har under året utökats med ytterligare en biträdande enhetschef, har nu totalt två biträdande enhetschefer. Detta har genomförts för att ge medarbetarna en bättre tillgång till ett närvarande och coachande ledarskap. Erfaren personal har rekryterats under sommaren och hösten. Enheten har tidigare haft behov av tre externa konsulter som avslutade sina uppdrag i augusti-september, inga konsulter har anlåtats därefter. Medarbetarna har varit i medarbetarenkäten tydliga med att de ville vara mer delaktiga och efterfrågade mer kommunikation, uppföljning och återkoppling. Enheten arbetar numera med ständiga förbättringar och har en målinriktningstavla som gett ett nytt sätt att följa upp arbetet.
- Hedvig Eleonora förskolor startade under våren ett internt nätverk för enhetens tillsvidareanställda barnskötare. Syftet är att stärka barnskötarnas roll, det teoretiska kunskandet och att dra nytta av det kollegiala lärandet. Hälften av enhetens barnskötare deltog i nätverket under våren och andra hälften under hösten. I utvärderingen av vårens arbete i nätverket gav barnskötarna uttryck för att satsningen gett positiva resultat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskap-andeindex	80	80	80	82		83	81	2018
Analys Förvaltningens resultat, 80, innebär en minskning med 2 punkter sedan förra mätningen. Det finns inga könsskillnader i resultatet. Förvaltningens resultat ligger på samma nivå som staden totalt. Analyser på avdelnings- och enhetsnivå har genomförts för att förstå vad minskningen mellan åren beror på och vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra resultatet. Dessa beskrivs i respektive verksamhets handlingsplan.								
  Index Bra arbetsgivare	81			83		84	84	2018
Analys <i>Index Bra arbetsgivare</i> består av tre delindex: Jämställdhet, attraktiv arbetsgivare samt rekommendera arbetsplats. Delindexen baseras på data inhämtade från olika källor, vilket gör att de inte är jämförbara sinsemellan. <i>Delindex attraktiv arbetsgivare</i> har utvecklats positivt mellan åren 2017 och 2018. Det baseras på andel tillsvidareanställningar, korttidssjukfrånvaron och avgångar på egen begäran. <i>Delindex jämställdhet</i> har försämrats jämfört med föregående mätning. Detta index avser skillnaden mellan män och kvinnor i fråga om heltidsanställning, långtidssjukfrånvaro och karriärmöjligheter/chefskap. Resultaten avseende heltid visar att det finns könsskillnader (89 procent av förvaltningens tillsvidareanställda kvinnor har heltidsanställning, motsvarande andel för männen är 80 procent). Även när det gäller långtidssjukfrånvaro syns skillnader mellan kvinnor och män. En större andel kvinnor är långtidssjukskrivna. När det kommer till karriärmöjligheter/chefskap visar resultaten däremot ingen nämnvärd könsskillnad. <i>Delindex rekommendera arbetsplats</i> , som baseras på fyra frågor från medarbetarenkäten, har minskat med 2 indexpunkter sedan föregående mätning. Analyser på avdelnings- och enhetsnivå har genomförts för att förstå vad minskningen mellan åren beror på och vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra resultatet.								
  Sjukfrånvaro	6,4 %	3,2 %	6,9 %	6,5 %		6,7 %	tas fram av nämnden	VB 2018
Analys Den totala sjukfrånvaron uppgick i november 2018 till 6,4 procent, vilket innebär att sjukfrånvaron under året har minskat med 0,1 procent och att årsmålet uppnås. Bland kvinnor har sjukfrånvaron under året minskat med 0,1 procent, men den är fortfarande högre än sjukfrånvaron för män, som däremot har ökat sin sjukfrånvaro med 0,1 procent.								
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,68 %	1,96 %	2,78 %	2,43 %		2,45 %	tas fram av nämnden	VB 2018
Analys Korttidssjukfrånvaron, dag 1-14, har ökat under hösten och var i november 2018 2,68 procent. Det innebär en ökning med 0,25 procent i jämförelse med föregående år, och att årsmålet inte uppnås. Även korttidssjukfrånvaron är högre bland kvinnor än bland män, ökningen under hösten är emellertid ungefär lika stor för båda grupperna, cirka 0,20 procent.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna stödja stadsdelsnämnderna i hur äldreomsorgen kan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande ledarskapet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Stadsdelsförvaltningen har tagit del av äldreförvaltningens kartläggning gällande förutsättningar för närvarande ledarskap och har påbörjat en översyn av den egna verksamheten.			
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra och utvärdera en pilot med schemalagd reflektionstid i hemtjänsten	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Reflektionsledare från ett urval av stadsdelsförvaltningar (ej Östermalm) har utbildats.			

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Chefer för nämndens verksamheter ger sina medarbetare mandat och förutsättningar för att vara delaktiga och ta ansvar i sitt arbete. Genom tillit, engagemang och lyhördhet kan chefer och medarbetare tillsammans utveckla verksamheten och bidra till att AMI, aktivt medskapandeindex, ökar och att andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ökar.

Analys

Det förväntade resultatet uppnås endast delvis. Se analys under indikatorerna nedan. Flertalet aktiviteter med koppling till nämndmålet har genomförts som planerat, se kommentarer under respektive aktivitet nedan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s års- mål	Period
◆ ♀ Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra.	66 %	66 %	66 %			78 %		2018
Analys								
Resultatet baseras på en enskild fråga i medarbetarundersökningen. 66 procent har svarat positivt (8-10 på en tiogradig skala), 24 procent är neutrala (svarade 5-7) och 10 procent negativa (svarade 1-4). Resultatet innebär en minskning med fem procentenheter jämfört med föregående år. Förvaltningens resultat är detsamma som genomsnittet för staden. En lika stor andel män som kvinnor är positiva. Sett till andel negativa finns däremot en könsskillnad, nio procent av kvinnorna och 15 procent av männen svarade 1-4. Analys på avdelnings- och enhetsnivå krävs för att förstå vad minskningen mellan åren beror på och vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra resultatet. Arbetet med enhetsvisa kompetensförsörjningsplaner som arbetats fram inriktas på att behålla och utveckla befintliga medarbetare och förväntas på sikt bidra till ökad måluppfyllelse.								
◆ ♀ Ledarskapsindex	78	80	77	79		80		2018
Analys								
Resultatet av medarbetarundersökningen visar att förvaltningens ledarskapsindex uppgår till 78, att jämföra med totalen för staden som var 79. Resultatet innebär en försämring jämfört med föregående år, då det uppgick till 79. Det finns skillnader mellan könen, kvinnorna tycks skatta ledarskapet lägre än männen. Ytterligare analyser på avdelnings- och enhetsnivå krävs för att förstå varför resultaten sjunkit och vad könsskillnaderna beror på. Förvaltningsgemensamma insatser kommer att göras för att skapa bättre förutsättningar för cheferna. En åtgärd som planeras är att ta fram en förvaltningsgemensam chefsintroduktion. Ytterligare en åtgärd blir att ta fram förvaltningsövergripande lönekriterier för chefer.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla enheter ska ta fram en kompetensförsörjningsplan.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Samtliga enheter har i samband med verksamhetsplaneringen tagit fram en kompetensförsörjningsplan. Dessa har legat till grund för avdelningarnas planer som i sin tur bidragit till arbetet med nämndens kompetensförsörjningsplan 2019, som är bilaga till verksamhetsplanen.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Bidra i utbildningsförvaltningens framtagande av handlingsplan gällande förskollärare och barnskötare.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kartläggning inför framtagande av handlingsplaner genom fokusgrupper för förskollärare, barnskötare och förskolechefer har genomförts.			
✓ Fokusgrupper för barnskötare kring uppdraget gällande behov av kompetensutveckling genomförs.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Regeringen beslutade i augusti 2018 om en reviderad läroplan för förskolan, som träder i kraft den 1 juli 2019. Förvaltningen kommer i samband med implementering av den reviderade läroplanen under 2019 planera för kompetensutvecklingsinsatser för barnskötare.			
✓ Fortsatt arbete med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggare	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet med handlingsplanen har pågått hela året. I april anordnades en särskild temadag för socialsekreterare och biståndshandläggare. Arbetet kommer att fortsätta, och ses som en del i ordinarie arbetsmiljöarbete.			
✓ Förvaltningen utreder införandet av en bemanningsenhet, i första skedet som en pilotverksamhet, inom nämndens förskoleverksamheter tillsammans med Norrmalms stadsdelsförvaltning.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Bedömningen är att det inte finns ekonomiska förutsättningar att starta en bemanningsenhet gemensamt med Norrmalm. Östermalms förskoleorganisation har utvecklats 2017-2018, en process som fortsätter 2019. Utvecklingen som inneburit sammanslagning av enheter ger bättre förutsättningar att inom respektive enhet uppnå syftet med bemanningsenheten (dvs bättre kontinuitet, tillgång till kompetenta och erfarna vikarier som bidrar till en verksamhet med högre kvalitet).			
✓ Implementera framtagen rutin gällande kränkande särbehandling.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under året har rutinen tagits upp på APT. I medarbetarenkäten uppgav 87 procent, av de som svarat på enkäten, visste till vem de ska vända sig om de upplever att de blir utsatta för kränkande särbehandling, trakasserier eller diskriminering.			
✓ Revidera den lokala överenskommelsen för samverkan	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett partsgemensamt arbete har genomförts och en ny lokal överenskommelse är beslutad. En central genomlysning av samverkansprocessen har bidragit till av den lokala överenskommelsen ännu inte har trätt i kraft.			
II Utbildning för chefer gällande SAM, systematiskt arbetsmiljöarbete, och OSA, organisatorisk och social arbetsmiljö	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ett samarbete med Kungsholmens stadsdelsförvaltning har pågått och en direktupphandling av utbildningsleverantörer har genomförts. Upphandlingsprocessen har bidragit till att den första utbildningen försenats något och kommer att genomföras under februari 2019, istället för under senhösten 2018 som var den ursprungliga planen.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

◆ Uppfylls delvis

Analys

Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Bedömningen baseras på fullmäktiges indikatorer och

nämndens mål med tillhörande indikatorer och aktiviteter. Nämnden har högt ställda mål när det gäller andel brukare som inte upplever diskriminering. Trots att resultaten är mycket goda, i jämförelse med staden totalt och föregående år, nås inte årsmålen fullt ut. Verksamheterna har under året fortsatt att fördjupa sina kunskaper om antirasism, genus, normkritik och hbtq-personers livsvillkor.

Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022 är ett av det styrdokument som är vägledande i arbetet. Under året har chefer och nyckelpersoner deltagit i stadens utbildningsinsatser. En workshop med alla förvaltningens chefer har genomförts där de fick lämna förslag till aktiviteter till kommande årets verksamhetsplan. Äldreomsorgens chefer såg ett behov av att fördjupa medarbetarnas kunskap om att bemöta äldre likvärdigt och respektfullt oavsett könsidentitet, sexuell läggning eller familjekonstellation. Inom socialtjänsten är flera enheter hbtq-diplomerade, de planerar bland annat för fortsatta utbildningar, handlingsplaner för enhetens hbtq-arbete eller att utse ambassadörer för det fortsatta arbetet. Förskolans chefer slutligen, efterfrågade en litteraturlista med bra barnböcker som innehåller berättelser där olika familjekonstellationer finns representerade.

Arbetsätt och goda exempel

- Inom förskolorna, parklekarna och dagverksamheterna har kompetensutveckling pågått för att förebygga och motverka diskriminering genom webbutbildningen "Allas rätt".
- Brukarråd är fullt ut implementerade i nämndens LSS-bostäder i egen regi. Socialpsykiatri samarbetar med brukarrevisorer, brukarråd och Peer-support för att förebygga diskriminering och ge brukare ökat inflytande över verksamhetens utveckling.
- Stöd- och serviceenheten håller, efter föregående års diplomering, hbtq-frågorna levande genom att nya medarbetare får gå utbildning i normkritiskt tänkande.
- Hemtjänsten har genomfört webbutbildning i äldreomsorgens nationella värdegrund.

Ungas organisering

Nämnden har tilldelats medel för att stärka ungas organisering samt för fler mötesplatser för unga med särskilt fokus på unga kvinnor och hbtq-personer. Nämnden har ett aktivt ungdomsråd som bland annat har varit delaktiga i Ungdomsforum inom ramen för trygghets- och säkerhetsrådet, TSR. Ungdomsrådet samarbetade under våren med ungdomar från Norrmalm och Kungsholmen och arrangerade tillsammans en debattkväll mellan ungdomsförbunden för de nio partier som sitter i kommunfullmäktige. Syftet med debatten var att bidra till att ungdomarna skulle lära sig mer om vad de olika partierna står för samt att skapa engagemang och intresse bland ungdomar inför valet.

Ungdomsmottagningen är hbtq-diplomerad och visar genom både bemötande och inredning av verksamhetslokalerna att de vänder sig till alla ungdomar oavsett könsidentitet, sexuell läggning eller fysiska förutsättningar. Även övriga preventionsenheten, Humlanhuset och fältassistenter, har diplomerats. Medarbetarna har ett normkritiskt förhållningssätt och jobbar preventivt för att bryta maskulinitetsnormer. Verksamheten har nolltolerans mot ord, uttryck och gester som är nedvärderande. Under året har Humlanhuset anordnat särskilda tjejkvällar.

Under året har ett förarbete gjorts för att undersöka möjligheten att inrätta ytterligare mötesplatser för hbtq-personer, bland annat genom studiebesök i andra stadsdelar. Under 2019 planerar fältassistenter i norra innerstaden att starta ett hbtq-häng, med Farsta som förebild.

Sverigefinska minoritetsfrågor

Arbetet för att stärka och främja bevarandet av det nationella minoritetsspråket finska bedrivs gemensamt med Södermalms, Kungsholmens och Norrmalms stadsdelsnämnder i samråd med representanter ur minoritetsgruppen. Under året har finsktalande seniorer på Östermalm erbjudits aktiviteter såsom musik- och poesiprogram, boksamtal, föreläsningar, firande av Finlands självständighetsdag samt information om syn och hörsel på finska. En helsidesannons med information om minoritetslagstiftningen och verksamheter i innerstaden med finskt utbud har publicerats i lokaltidningen vid ett tillfälle under året. Informationsfoldrar med motsvarande innehåll har tagits fram och distribuerats till nämndens öppna verksamheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s års-mål	Period
  Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	98 %	100 %	96 %	98 %		100 %	Öka	2018
Analys Av årets brukarundersökning framgår att 98 procent av besökarna på dagverksamheterna upplever att de inte har diskriminerats i kontakt med verksamheten under de senaste tolv månaderna. Tre procent har avböjt att svara på frågan. Resultatet är detsamma som föregående år. 60 procent av dem som svarat på 2018 års brukarundersökning var kvinnor, och resterande 40 procent var män. Fördelningen är i stort sett densamma som de senaste åren. Resultatet för staden totalt var 95 procent, där fyra procent valt att inte svara på frågan. Totalt en procent har uppgett att de känt dig diskriminerade. Sammanfattningsvis uttrycker ingen brukare på Östermalm att de upplevt diskriminering, men eftersom tre procent av de svarande avböjt att svara blir bedömningen att nämnden inte når målet fullt ut.								
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	86 %	90 %	83 %	83 %		90 %	Öka	2018
Analys Årets resultat har ökat med tre procentenheter, jämfört med föregående år. 90 procent av männen och 83 procent av kvinnorna uppger att de inte upplever diskriminering. På grund av den låga svarsfrekvensen, endast 38 procent, är det inte möjligt att dra några säkra slutsatser om orsaken till skillnader i svar mellan könen.								
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	91 %	93 %	88 %	90 %		94 %	Öka	2018
Analys Resultatet har ökat med en procent i jämförelse med föregående år. Stadens snitt är 90 procent. Med anledning av den låga svarsfrekvensen är det inte möjligt att dra några säkra slutsatser om orsaken till skillnader i svar mellan könen. Indikatorn avser flertalet olika insatser inom olika regiformer för målgruppen.								
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	100 %	100 %	100 %	98 %		100 %	Öka	2018
Analys På frågan "Upplever du att ditt barn diskrimineras av förskolans personal?", svarade 100 procent av dem som hade en uppfattning nej. Två procent hade ingen uppfattning, valde alternativet vet ej. Andelen svar inom kategorin "vet ej" inkluderas inte i summan "ja" och "nej" svar utan redovisas vid sidan om. Detta kan jämföras med stadens resultat där 99 procent som svarade på frågan svarade nej, och fyra procent av respondenterna valde alternativet vet ej.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med civilsamhället och genom befintliga mötesplatser verka för att nå och stärka kunskaperna hos fler föräldrar om barn och ungas rättigheter. Kommunstyrelsen ska vara behjälplig i arbetet	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Invanare och brukare får ett gott och respektfullt bemötande, ett normkritiskt och inkluderande förhållningssätt genomsyrar nämndens verksamheter.

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Verksamheterna fördjupar sina kunskaper om antirasism, genus, normkritik och hbtq-personers livsvillkor. Brukarna är nöjda med personalens bemötande och en lägre andel upplever sig diskriminerade, jämfört med föregående år. Vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med förskolornas arbete med normer och värden.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppnått, med hänvisning till utfallet gällande fullmaktiges indikatorer samt nämndens egna indikatorer. Flertalet planerade aktiviteter med koppling till nämndmålet har genomförts under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare inom äldreomsorgen som är nöjda med personalens bemötande	96 %					97 %		2018
Analys								
Det sammanvägda resultatet för dagverksamhet, hemtjänst och vård- och omsorgsboende var 96 procent, vilket innebär att årsmålet 97 procent inte nås. Resultatet för på de olika verksamhetsgrenarna uppdelade var; dagverksamhet 100 procent, hemtjänst 96 procent och vård- och omsorgsboende 93 procent.								
 Andel nöjda vårdnadshavare gällande barns lika möjligheter att utvecklas	93 %					94 %		2018
Analys								
93 procent angav att de är nöjda gällande påståendet <i>Jag upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning</i> . Resultat innebär en försämring med en procentenhet, jämfört med 2017.								
 Andel nöjda vårdnadshavare gällande personalens bemötande av barn	93 %					95 %		2018
Analys								
93 procent angav att de är nöjda gällande påståendet <i>Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mitt barn på ett respektfullt sätt</i> . Utfallet ligger precis under det högt uppsatta målvärdet på 95 procent. Trots nedgången ligger Östermalm även detta år över snittet för kommunala förskolor i staden totalt. Ett aktivt arbete pågår med att säkerställa att varje barn blir bemött utifrån sina individuella kompetenser och förmågor för att kunna utvecklas optimalt under sin tid i förskolan.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel nöjda vårdnadshavare gällande personalens bemötande av vårdnadshavare	93 %					95 %		2018
Analys								
I årets förskoleundersökning svarar 93 procent av vårdnadshavarna att de är nöjda gällande påståendet <i>Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mig på ett respektfullt sätt</i> . Utfallet ligger precis under det högt uppsatta målvärdet på 95 procent. Trots nedgången ligger Östermalm även detta år över snittet för kommunala förskolor i staden totalt (92).								
◆ Index normer och värden	91					92		2018
Analys								
Utfallet för indexområdet normer och värden samt barns inflytande ligger på 91, vilket är precis under det högt uppsatta målvärdet på 92. Trots nedgången ligger Östermalm även detta år över snittet för kommunala förskolor i staden totalt. Resultatet är fortfarande högt och tyder på att det pågår ett aktivt likabehandlingsarbete på förskolorna.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ En rutin för förskolornas och parklekarnas arbete mot diskriminering och kränkande behandling utifrån riktlinjer för barnsäkerhet tas fram.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Stadens styrdokument Säker förskola - riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stad har implementerats. Förvaltningen kommer under 2019, utifrån den reviderade läroplanen för förskolan, att arbeta fram en lokal rutin för förskolornas och parklekarnas arbete mot diskriminering och kränkande behandling.			
ⓘ Fördjupa kunskapen kring genus och normkritik hos anställda inom äldreomsorgen	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Med anledning av de stora verksamhetsförändringar som genomförts under 2018 har aktiviteten skjutits till 2019.			
✓ Genomföra kompetensutveckling om vilka olika typer av funktionsnedsättning som finns.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Berörda enheter har utbildat medarbetare inom olika typer funktionsnedsättningar och dess konsekvenser kopplade till enhetens uppdrag och kompetensbild. Ingen stadsdelsgemensam aktivitet har genomförts utifrån bedömning av såväl verksamheter som enskilda medarbetares varierande behov.			
✓ I samråd med ungdomsrådet ta fram ett förslag på revidering av ungdomsrådet stadgar.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Ärendet behandlades på nämndens sammanträde i juni.			
✓ Samtliga enheter analyserar sina verksamhetsresultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Förbättringsåtgärder tas fram och beskrivas där omotiverade skillnader mellan könen framkommer.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Arbetet sker löpande och redovisas i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen är baserad på underliggande nämndmål med tillhörande aktiviteter. Arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor har vidareutvecklats under året. Barnrättsperspektivet har stärkts genom utbildningsinsatser för berörda medarbetare inom förskola, socialtjänst och parkmiljö.

Arbetsätt och goda exempel

- Flera förskoleenheter har anordnat utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser med temat barns inflytande i förskolan. I Norra Djurgårdsstadens förskolor, exempelvis, har alla avdelningar under året arbetat med barnkonventionen tillsammans med barnen. Varierat material har använts som grund för olika åldersgrupper, exempelvis "Stopp, min kropp" och "Vilda säger nej".
- Parklekarnas temadagar startade i januari, där de via leken på ett systematiskt sätt tar in barns åsikter. Det bidrar till att barnens åsikter får ett större genomslag i planeringen. Till hösten förändrades temadagarna utifrån inkomna önskemål från barnen.
- Socialtjänstinspektörerna gjorde under 2018 en kvalitetsgranskning som avsåg barnperspektivet vid handläggning av hemtjänstinsatser inom stöd- och serviceenheten. Granskningen bidrog till enhetens pågående arbete med stadens program för barnets rättigheter och inflytande. Särskilda barnombud finns i verksamheten och ger stöd i det fortsatta utvecklingsarbetet.
- Socialtjänsten har arbetat vidare med kompetensutveckling, barnkonsekvensanalyser och checklistor. Bland annat har Familjeenhetens metodstödjare och socialsekreterare utvecklat checklistor för egengranskning, förhandsbedömningar och beslutsunderlag utifrån barns delaktighet. Särskilt material finns framtaget och lokaler för samtal och utredning utgår från barnets behov och önskemål. Till exempel erbjuds ungdomar att träffa socialsekreterarna för samtal utanför kontoret, vid promenad eller liknande, och samtalsrum har anpassats så att barn och ungdomar ska känna sig välkomna.
- Egenkontroll och uppföljning av handläggning och dokumentation utifrån barnrättsperspektivet görs på enheterna. Rutiner för intern samverkan har reviderats under året och följs upp fortlöpande. Bland annat har vuxenenheten och familjeenheten ett tydligt arbetsätt, enligt ett flödesschema, som beskriver samarbetet i ärenden där det finns barn. Vuxenenheten använder tilläggsfrågor i den vuxnes utredning om hur barnet påverkas av utredningen, stödet till den vuxne samt frågor kring föräldraskapet. För att bättre fånga upp barnperspektivet och genomföra barnkonsekvensanalyser görs särskilda ärendedragningar för att få en samsyn kring barns delaktighet.
- Inom försörjningsstödsenheten finns en barnperspektivgrupp som bevakar och utvecklar enhetens arbetsätt i handläggningen.
- I samband med framtagandet av den nya parkplanen för Östermalm hölls en särskild

dialog med barn på Östermalms kommunala förskolor på temat ”Framtidens park”. Barnen fick drömma, tänka, leka, fantisera, snickra, måla, teckna och konstruera. Syftet var att göra barnen delaktiga, lyssnade på och respekterade.

- Förvaltningen har deltagit i en referensgrupp för en utställning i Stockholmsrummet om barn i en växande stad, som kopplar an till arbetet med Staden i ögonhöjd. Utställningen omfattar bland annat exemplet ny lekplats på Sportfältet och redovisar hur barn gjorts delaktiga i lekplatsens utformning genom flera dialoger som genomförts under projektets gång. Vid invigningen av den nya lekplatsen fick barnen även komma med namnförslag vilket resulterade i att den nu är döpt till lekparken Plockepinn. Vid invigningen av Olaus Petriparkens lekplats fick barnen komma med namnförslag till en lekskulptur i form av en katt, som sen döptes till Snivy.

Nämndmål:

Barnrättsperspektivet uppmärksammas och barnets rättigheter respekteras

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor vidareutvecklas. Barnrättsperspektivet stärks genom utbildningsinsatser för berörda medarbetare inom förskola, socialtjänst och parkmiljö. Vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med förskolornas arbete med barns inflytande. Personalens självvärdering visar att arbetet utifrån barnkonventionen är väl förankrat i verksamheten.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått, med hänvisning till redovisad verksamhet och aktiviteter. Vårdnadshavarna är fortsatt nöjda med förskolornas arbete med barns inflytande och personalens självvärdering visar att arbetet utifrån barnkonventionen är väl förankrat i verksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
 Andel arbetslag som bedömer sig klara kriteriet för barnkonventionen på nivå 4 i kvalitetsindikatorn, självvärdering utifrån läroplansuppdraget	95 %					90 %		2018
Analys Andel arbetslag som bedömer sig klara kriteriet för barnkonventionen på nivå 4 i kvalitetsindikatorn, självvärdering utifrån läroplansuppdraget, är 95 procent. Årsmålet på 90 procent uppnås därmed.								
 Index barns inflytande	91					92		2018
Analys Utfallet ligger på 91, vilket är precis under det högt uppsatta målvärdet på 92. Trots nedgången ligger Östermalm även detta år över snittet för kommunala förskolor i staden totalt.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Dialog genomförs och barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor används systematiskt i arbetet med planering av nya förskolor samt i upprustningar av förskolegårdarna.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor finns med som en återkommande punkt på förskoleplaneringsmöten. Dialog har genomförts i de förskolegårdsprojekt som pågått under 2018, såsom förskolorna Gustav Adolf, Läkarvillan och Styrmansgatan 26.			
✓ En rutin för förskolornas och parklekarnas arbete med barnrättsperspektivet utifrån programmet barns rättigheter och inflytande tas fram.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Implementering av programmet har pågått. Förvaltningen har arbetat in perspektivet som en punkt i möten med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret och i protokoll för förskoleplaneringsgruppen samt i funktionsprogrammet för förskolor.			
! Sex stycken barndialoger i Hållplatsens koncept genomförs.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys På grund av personalförändringar har enbart tre Hållplatsendialoger genomförts under året.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt, utifrån en samlad bedömning av fullmäktiges indikatorer samt underliggande nämndmål med tillhörande aktiviteter. Antalet som har utsatts för våld och som är kända av socialtjänsten har ökat från 37 till 107 personer, vilket indikerar att medarbetarna fått ökad kompetens att upptäcka och prata om våld.

Arbetsätt och goda exempel

- För att säkerställa ett likvärdigt och samordnat stöd och skydd för våldsutsatta och behandling för våldsutövare har staden inrättat fyra relationsvåldscentrum. I juni öppnade nämnden, tillsammans med Södermalm, Norrmalm och Kungsholmen, Relationsvåldscentrum i innerstaden, RVCi, beläget på Södermalm. Verksamheten tar emot våldsutsatta och våldsutövare från 18 år.
- Personalen i förskolan använder sig av Brottsoffermyndighetens material "Liten och trygg" i samtal med barn.
- Familjeenheten utarbetade under hösten en struktur för säkerhetsarbetet enligt "Signs of Safety" samt för handledning i ärenden där säkerhetsplaner erbjuds familjer som alternativ till placeringar.
- Familjeenheten och vuxenenheten har en särskild framtagen modell för samverkan i ärenden med våld i nära relationer. Denna presenterades på Länsstyrelsens temadag Goda exempel.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
   Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta	95,3	100	94	35,4		40 %	Tas fram av nämnden	2018
Analys								
Inom socialtjänstens individ och familjeomsorg har samtliga medarbetare genomgått Länsstyrelsens webbutbildning. Inom preventionsenheten är det endast fyra medarbetare som inte har genomgått utbildning, varav tre anställdes under hösten.								
   Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl. särskilt utsatta grupper	100	100	100	78		100 %	Tas fram av nämnden	2018
Analys								
Inom socialtjänstens individ och familjeomsorg samt äldreomsorgens enhet för biståndsbedömning har samtliga medarbetare genomgått utbildning.								
   Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	107 st.			37 st.		60 st.	tas fram av nämnden	2018
Analys								
Antal personer som har utsatts för våld och som är kända av socialtjänsten har ökat betydligt vilket antas bero på medarbetarnas ökade kunskap, medvetenhet samt kompetens att ställa frågor och prata om våld.								

Nämndmål:

Ingen ska vara rädd för att utsättas för våld eller hot om våld i nära relationer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som utsatts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck erbjuds stöd och vid behov skyddat boende. Andelen medarbetare som har gått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta ökar. Andelen medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation och hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta ökar.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått. Bedömningen baseras på att samtliga nämndaktiviteter har genomförts enligt plan och att stadens program har fortsatt att implementeras i kärnverksamheterna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Anordna föreläsning för chefer och medarbetare om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Chefsgrupp och medarbetare som omfattas av förvaltningens lokala rutiner inom VINR har erbjudits föreläsningar som anordnats av socialförvaltningen eller länsstyrelsen.			
✓ De lokala rutinerna för arbetet mot våld i nära relationer implementeras i verksamheten	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har ett lokalt nätverk som ansvarar för de lokala rutinerna, dess innehåll och implementering. Nätverket träffas flera gånger per år och representanter finns från alla avdelningar.			
✓ Personalen i förskolan känner till och använder sig av Brottsoffermyndighetens material "Liten och trygg" i samtal med barn.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förskolorna har implementerat materialet i verksamheten.			
✓ Se över möjligheten att den webbaserade utbildningen om våld i nära relationer ingår i förvaltningens introduktionsprogram.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Utbildning om våld i nära relationer planeras att ingå i introduktionen för vissa yrkesgrupper.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

◆ Uppfylls delvis

Analys

Målet bedöms vara delvis uppfyllt, utifrån en samlad bedömning av fullmäktiges indikatorer och nämndens mål med tillhörande aktiviteter. Nämnden arbetar för att andelen personer med funktionsnedsättning som är nöjda med den insats de beviljats, och som upplever att de kan påverka utformningen av insatsen, ska öka. Under året har en revidering av brukarenkäten påbörjats för att göra den enklare att svara på. Den brukarenkät som staden hittills har använt är alltför komplex för att den ska vara möjlig att besvara på ett tillförlitligt sätt och därmed vara möjlig att använda i utveckling av verksamheten. Svarsfrekvensen har under ett flertal år varit låg, och därför är det svårt att dra slutsatser av resultaten. Enheterna i egen regi genomför egna kompletterande enkäter med bildstöd och individuella uppföljningar görs med samtliga brukare för att följa upp vad som kan förbättras i dialog med respektive utförare.

Nämnden arbetar även för att personer med funktionsnedsättning ska uppleva att stadens inne- och utemiljö är tillgänglig och användbar. Sett till brukarenkäten har resultatet förbättrats sedan föregående år och är bäst hittills sedan mätningen började. Det krävs dock en stor försiktighet i tolkningen på grund av den låga svarsfrekvensen. Stadens reviderade program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning beslutades under året. Det kommer att ligga till grund för nämndens fortsatta arbete inom funktionshinderområdet utifrån prioriterade fokusområden.

Arbetsätt och goda exempel

- Under våren gjorde stöd- och serviceenheten en studieresa till Danmark. De besökte bland annat Institutet för mänskliga rättigheter med fokus på funktionsnedsättning och Handikappens hus i Köpenhamn. Genom omvärldsbevakning och möten med brukarföreningar i Danmark har enheten fått kunskap och nya idéer om hur både brukardelaktigheten i utredningar och inflytandet på boenden i egen regi kan förbättras.
- Stöd- och serviceenheten har påbörjat ett projekt med syfte att öka kunskap om Alternativ kompletterande kommunikation, AKK, samt användandet av hjälpmedel inom kognition och metodik kopplat till området.
- I samband med att Östermalms parkplan togs fram genomfördes en tillgänglighetsinventering av parkerna inom stadsdelsområdet och behovet av tillgänglighetsåtgärder listades. Inventeringen kommer att ligga till grund för framtida insatser.
- Tillgänglighet är viktigt för parkbesökare och beaktas i varje parkupprustning. Arbete med tillgänglighetshöjande åtgärder har under året bland annat genomförts i samband med upprustningen av lekplatsen i Olaus Petri parken och omkring Humlanhuset.
- I samband med att vegetationsarbeten utförts i Tessinparkens norra del förnyades även gångvägarna där, tillsammans med passagen mellan Askrikegatan och Blanchegatan som leder till Gärdets T-banestation.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års- mål	KF:s årsmål	Period
  Andel nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	96 %	85 %	83 %		88 %	88 %	2018
Analys Resultatet visar att nöjdheten har ökat i jämförelse med föregående år. Andelen nöjda män är större än andelen nöjda kvinnor, vilket är fallet även i staden som helhet.								
  Andel nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %			100 %		100 %	90 %	2018
Analys Andel nöjda brukare på korttidsboende har minskat. Könsuppldelat resultat kan inte redovisas på grund av för få svarande. Resultatet har varierat kraftigt under åren.								
  Andel nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				69 %			88 %	2018
Analys Enligt SLK ställdes inte frågorna till LSS-boenden i den postala brukarundersökningen, resultat saknas därför 2018.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	91 %	75 %	89 %		89 %	89 %	2018
Analys								
Resultatet innebär en sänkning jämfört med föregående år. Män upplever i högre grad än kvinnor att de blir väl bemötta.								
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	75 %			87 %		87 %	tas fram av nämnden	2018
Analys								
Resultatet har försämrats jämfört med föregående år. Sedan 2013 har resultatet varierat kraftigt, mellan 73 och 91 procent. Resultatet kan inte könsuppdelas på grund av att det är för få svarande. Indikatorn har utgått i stadens reviderade brukarenkät.								
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	77 %	84 %	67 %	72 %		72 %	77 %	2018
Analys								
Resultatet visar en förbättring från föregående mätning. Män upplever i högre grad än kvinnor att de kan påverka insatsens utformning. Resultatet har varierat kraftigt sedan 2012 med värden mellan 63 och 87.								
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	71 %	75 %	69 %	63 %		63 %	tas fram av nämnden	2018
Analys								
Resultatet har förbättrats sedan föregående år och är bäst hittills sedan mätningen började. Det krävs dock stor försiktighet vid tolkning och analys på grund av den låga svarsfrekvensen.								
   Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-böende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %			81 %	81 %	91 %	91 %	2018
Analys								
Resultat har förbättrats sedan föregående år men årsmålet nås inte. Återigen stora variationer mellan åren. Resultatet baseras på enbart nio svarande. Ingen statistik per kön finns tillgänglig på grund av få svar.								

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv och deltar på lika villkor i samhället

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Andelen personer med funktionsnedsättning som är nöjda med den insats de beviljats och som upplever att de kan påverka utformningen av insatsen ökar. Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne- och utemiljö är tillgänglig och användbar ökar.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppnått, med hänvisning till redovisningen av fullmäktiges indikatorer och nedanstående aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bjuda in stadens funktionshinderombudsman till ett chefsforum i syfte att informera om det nya programmet för delaktighet.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Tillfället är flyttat till vårterminen 2019 som en del av nämndens arbete med implementeringen av nya programmet för delaktighet.			
 Platser för odlingslådor ska tillgänglighetsanpassas	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Odlingslådor har flyttats till parkväg för ökad tillgänglighet.			
 Uppföljning av kartläggning av till- och frångänglighet i de lokaler där nämnden bedriver verksamhet.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Nämndens råd för funktionshindersfrågor har påbörjat arbetet med att sammanställa en kravspecifikation för olika former av tillgänglighet i nämndens nya lokaler.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

◆ Uppfylls delvis

Analys

Målet bedöms vara delvis uppfyllt, utifrån en samlad bedömning av fullmäktiges indikatorer och underliggande nämndmål med tillhörande indikatorer och aktiviteter.

Nämnden arbetar för att fler invånare ska få kännedom om möjligheten att lämna in medborgarförslag, vetskap om hur de kan påverka sin närmiljö samt hur de kan komma i kontakt med stadsdelsnämnden och förvaltningen. I verksamhetsplan 2018 beslutade nämnden att revidera rutinen för hantering av medborgarförslag och att marknadsföra möjligheten att lämna medborgarförslag. Medborgarförslag är ett sätt för invånare i stadsdelsområdet att lämna förslag direkt till nämnden för att påverka sin närmiljö och nämndens verksamheter. Mätningarna om

invånarnas kännedom om möjligheten att lämna medborgarförslag, som gjorts genom medborgarundersökningen sedan 2015, har indikerat att kännedomen varit förhållandevis låg. Åren 2015-2017 har kännedomen pendlat mellan 31 och 39 procent. I februari antog nämnden en ny rutin för hantering av medborgarförslag. Inkomna medborgarförslag, och förslag om hur de ska hanteras, presenteras numera på en balanslista i ett eget ärende som nämnden fattar beslut om. Detta har bidragit till en mer transparent hantering och att nämnden får en bättre överblick över de inkomna förslagen.

För att öka kännedomen om möjligheten att lämna medborgarförslag har ett flertal kommunikationsinsatser genomförts. Dels återkommande information i annonsen Hallå stockholmare i Östermalmsnytt, dels en ny folder med information om hur medborgarförslag lämnas. Foldern finns i receptionen och har marknadsförts vid de externa aktiviteter som förvaltningen medverkat vid i stadsdelsområdet. Invånare med idéer har vid dessa tillfällen uppmanats att lämna in medborgarförslag. Information om medborgarförslag har även publicerats i sociala medier och på en ny webbsida på stockholm.se.

När resultaten av årets medborgarundersökning presenterades under hösten visade det sig att andelen som känner till möjligheten att lämna medborgarförslag inte har ökat. Resultaten är inte statistiskt säkerställda, men indikerar att kännedomen fortfarande är relativt låg. En jämförelse av antal inkomna medborgarförslag till stadsdelsnämnden visar dock att mer än dubbelt så många har lämnats in 2018, 41 förslag, jämfört med 16 förslag 2017.

Att lämna medborgarförslag är inte det enda sättet att påverka. I förvaltningens arbete med att genomföra medborgardialoger i samband med parkupprustningar pågår ett kontinuerligt arbete för att bredda dialogen för att nå ut till nya målgrupper. Exempelvis genom att genomföra dialogerna på tider då även småbarnsfamiljer har möjlighet att delta eller att hitta nya kommunikationskanaler för att informera om dialogen. Förvaltningens egen uppföljning av deltagandet i genomförda dialoger det senaste året visar att fler kvinnor än män har lämnat synpunkter.

Arbetsätt och goda exempel

- Under våren bjöds invånare in till Östermalms bibliotek för samtal med representanter från nämnden. Ett femtiotal besökare deltog. Ytterligare en politikerträff hölls under våren hos Östermalms Föreningsråd. Det senare var ett initiativ av nämndens pensionsråd och riktades särskilt till invånare som är 65 år och äldre. Ett trettiotal besökare deltog vid detta tillfälle.
- Östermalms nya parkplan ställdes ut i en paviljong i Valhallavägens pop up-park. På utsidan av paviljongen fanns information om den nya planen. Paviljongen var bemannad av förvaltningen vid ett antal tillfällen, så att allmänheten kunde ställa frågor och lämna synpunkter. Under utställningsperioden fick allmänheten möjlighet att delta i dialoger och aktiviteter för att lära sig mer om Östermalms parker och om hur det går till att påverka stadsdelsområdets parker och grönområden. Föreläsningar och parkvandringar hölls kring parkhistoria och parkutveckling på Östermalm.
- Möjlighet till stadsodling kan bidra till invånarnas delaktighet och möjlighet att påverka sitt närområde. Under året har nämnden investerat i nya platsbyggda stadsodlingsplatser vid Sportfältets nya lekplats, och i Olaus Petriparken, samt arbetat med att utveckla befintliga stadsodlingsplatser för ökad tillgänglighet och trivsel. I april hölls

en informationsträff för stadsdelsområdets odlarföreningar om hur man använder biokol som jordförbättringsmedel. Förvaltningen har distribuerat kol till föreningarna från Stockholm Vatten och Avfalls anläggning i Högdalen.

Lokala utvecklingsprogram

Det lokala utvecklingsprogrammet för Östermalms stadsdelsnämnd utgår ifrån fyra prioriterade områden för att bidra till ett Stockholm för alla: Psykisk hälsa, Barn och ungdomars inflytande, Jämställdhet, Trygghet och tillgänglighet för alla på offentliga platser samt Alkohol- och narkotikaanvändning bland ungdomar. Det lokala utvecklingsprogrammets mål, indikatorer och aktiviteter är integrerade i nämndens verksamhetsplan och följs upp under respektive verksamhetsområde. Framförallt kopplas det lokala utvecklingsprogrammet till verksamhetsområdesmål 1.1, 1.2, 1.3, 4.6 och 4.7.

De demokrati- och utvecklingsmedel nämnden har tilldelats har använts till lönekostnader för arbete kopplat till ungdomsrådet, demokratiundervisning i högstadielklasser samt till tjänstepersoner som arbetat med politikerträffar/medborgardialoger, annonsering, muralmålningen i pop up-parken på Vallhallavägen, inklusive handledning från Unga berättar, samt arbetet med fokusgruppen Leva & Bo i Norra Djurgårdsstaden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor	41,5 %	41 %	43 %	38 %		42 %	42	2018
Analys Indikatorn mäts genom stadens demokratiundersökning. Den består av ett index baserat på frågorna, jag har förtroende för äldreomsorgen/(kommunala) förskolan/fritid- & kulturverksamheten/socialtjänsten i det område där jag bor. Demokratiundersökningen är en attitydundersökning. Respondenterna behöver inte ha erfarenhet av den verksamhet de ska bedöma och svaren kan därför påverkas av annat. Svarsfrekvensen 2018 var endast 37 procent. Resultatet är därmed inte statistiskt säkerställt, men indikerar att förtroendet för förskola, fritids- och kulturverksamheten samt socialtjänsten har ökat sedan föregående mätning. Medan förtroendet för äldreomsorgen har minskat med en procentenhet. Respondenterna har, i likhet med föregående mätning, högst förtroende för nämndens förskole- samt kultur och fritidsverksamhet.								
  Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö	21 %	26 %	16,33 %	16 %		25 %	25	2018
Analys Mäts genom stadens demokratiundersökning. Resultatet är ett index baserat på frågorna: Jag vet hur jag kan påverka beslut som rör parker, lekplatser och parklekar i det område där jag bor, Jag vet hur jag kan påverka beslut som rör gatorna i det område där jag bor. (Cykelbanor, gator och trafiksäkerheten) samt Jag vet hur jag kan påverka beslut som rör torgen i det område där jag bor. Svarsfrekvensen 2018 var endast 37 procent. Resultatet är därmed inte statistiskt säkerställt, men indikerar att invånarnas kännedom om hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö har ökat. Andelen kvinnor som har kännedom om detta tycks dock vara lägre än andelen män.								

Nämndmål:

Invånarna är delaktiga och har inflytande

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Genom stärkt kommunikation och utökade kontaktytor mellan invånare och nämnd ökar andelen invånare som vet hur de kan komma i kontakt med Östermalms stadsdelsnämnd. Allt fler invånare får kännedom om möjligheten att lämna in medborgarförslag och vet hur de kan påverka sin närmiljö.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara delvis uppfyllt, med hänvisning till nedanstående nämndindikatorer. Samtliga planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel som känner till möjligheten att lämna medborgarförslag.	36 %	33 %	38 %	39 %		40 %		2018
Analys Indikatoren mäts genom medborgarundersökningen. Årsmålet uppnås inte. Statistisk felmarginal: +/- 5,8 procent gör att det inte med säkerhet går att avgöra om andelen har minskat. Dock indikerar resultaten att kännedomen fortfarande är relativt låg. Skillnaderna mellan kvinnor och män är liten. Åren 2015-2017 har kännedomen pendlat mellan 31 procent och 39 procent. Eftersom kännedomen om möjligheten att lämna medborgarförslag fortsatt tycks vara relativt låg kommer nämnden fortsätta att marknadsföra möjligheten att lämna medborgarförslag under 2019. Detta planeras att ske genom ordinarie kanaler såsom webb, månadsannons och sociala medier, därtill även genom information på biblioteken, öppna träffpunkter samt att särskilt lyfta möjligheten för invånare vid de olika externa aktiviteter som nämnden deltar i och där invånare möts.								
◆ Andel som vet hur man kommer i kontakt med Östermalms stadsdelsnämnd	49 %	45 %	53 %	52 %		55 %		2018
Analys Indikatoren mäts genom medborgarundersökningen. Som tidigare nämnts är felmarginalen närmare 6 procent. Det gör att periodens utfall både kan vara något högre eller lägre. Oavsett vilket visar resultaten att andelen av respondenterna som vet hur man kommer i kontakt med Östermalms stadsdelsnämnd är relativt låg. Det skulle givetvis vara önskvärt att alla visste vilka frågor som stadsdelsnämnderna ansvarar för och hur man gör för att kontakta nämnden. Att navigera i Stockholms stads organisation är dock inte alltid helt enkelt för en utomstående. Arbetet med att öka kännedomen om hur man kommer i kontakt med nämnden pågår kontinuerligt. Förvaltningen sprider och publicerar varje vecka information om aktuella frågor via sociala medier, som ett sätt att nå ut till invånare och andra intressenter. Varje månad publiceras även en annons Östermalmsnytt, med information om nämndens sammanträden och hur man kan kontakta nämnden och förvaltningen. Under 2018 har detta även marknadsförts vid flera utåtriktade aktiviteter såsom invigningar av parker och utställning av parkplanen. Vidare har politikerna i nämnden utökat sina kontaktytor genom två politikerträffar dit allmänhet bjudits in för att samtala med sina lokala politiker. Därtill öppnades ett nytt informationscenter för seniorer i oktober dit Östermalms seniorer välkomnas för att få information och hjälp med frågor inom flera olika områden på ett och samma ställe. Arbetet för att fler ska få kännedom om hur de kommer i kontakt med Östermalms stadsdelsnämnd kommer att fortsätta under 2019 med målsättningen att andelen med kännedom ska öka.								

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Genomföra demokratilektioner i stadsdelsområdets skolor.	2018-01-01	2018-12-31	
✓	Revidera och marknadsföra rutiner för medborgarförslag.	2018-01-01	2018-12-31	
✓	Ta fram en årsplan för medborgardialoger på biblioteket och parkinvigningar där nämndens ledamöter ska delta.	2018-01-01	2018-12-31	
✓	Teckna nya brukaravtal för skötsel av delar av parkmark på Östermalm	2018-01-01	2018-12-31	
✓	Utställning av och dialog om parkplanen.	2018-01-01	2018-12-31	
✓	Utvärdera ungdomsrådets, rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådets upplevelse av delaktighet och inflytande i nämndens berednings- och beslutsprocess.	2018-01-01	2018-12-31	
	Analys Se bilaga till verksamhetsberättelsen.			
✓	Öka antalet platser för platsbyggd stadsodling	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt. Bedömningen baseras fullmäktiges indikatorer samt nämndmål med tillhörande aktiviteter. Verksamheterna erbjuder utbildning och kunskapen om inköp via e-handel ökar. Nämnden har fortsatt en hög andel e-handel.

För att uppnå rätt kvalitet till rätt pris gör nämnden upphandlingar och inköp enligt stadens program för upphandling och inköp. Genom förvaltningens verksamhets- och avtalsuppföljningar säkerställs att leverantörer bidrar till god kvalitet, goda anställningsvillkor samt till att motverka diskriminering och minska miljöpåverkan. Enligt beslut i nämnden i december 2018 förlängs parkdriftentreprenaden, en kortare tid, till och med sista mars 2020. Detta innebär att förvaltningen startar arbetet med en ny parkdriftsupphandling i början av 2019.

Arbetsätt och goda exempel

- Förvaltningen deltar i det stadsgemensamma projektet VINST som syftar till att utveckla en ny upphandlings- och inköpsorganisation för staden.
- Förvaltningen bidrar i stadsgemensamma upphandlingar genom deltagande utifrån vilken sakkunskap som efterfrågas.
- Inom ramen för nämndens arbete med intern kontroll har en granskning av verksamheternas följsamhet mot gällande avtal inom städentreprenader och kontorsmateriel genomförts. Uppföljningen visade att avtalstroheten är hög.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Års-mål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	78 %			65 %	78 %	65 %	Tas fram av nämnden	VB 2018
Analys								
Andel elektroniska inköp har ökat och uppgår i bokslut till 78 procent (65 procent 2017). Utbildningsinsatser och introduktion av nya beställare har genomförts under året.								
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %		100 %	85%	2018

Nämndmål:

Nämndens upphandlingar och inköp utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheterna erbjuds utbildning och kunskapen om inköp via e-handel ökar.

Analys

Det förväntade resultatet bedöms vara uppnått, med hänvisning till redovisade resultat samt genomförandet av nedanstående aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Särskild uppföljning och utbildning av beställare som hanterar tjänstebeställningar i e-handelssystemet	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Under våren har utbildning av nya beställare i e-handelssystemet skett för Kampementets vård- och omsorgsboende, i samband med boendets övergång till egen regi. Under hösten har motsvarande utbildning genomförts för chefer, nya superanvändare och rekvisitörer på Rio vård- och omsorgsboende. Under hösten har även en särskild uppföljning och utbildning för beställare som hanterar tjänstebeställningar genomförts.			
 Vidareutbilda stadsdelens superanvändare i samverkan med serviceförvaltningens e-handelsfunktion.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
En vidareutbildning för stadsdelens superanvändare, i samarbete med serviceförvaltningens e-handelsfunktion, genomfördes under november.			

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Utfall per verksamhet

VB 2018						
Budget per verksamhet Mnkr	Justerad budget 2018	Bokslut 2018	Årets resultat	Resultatensheternas resultat	Årets resultat efter disposition	Bokslut 2017
Kostnader						
Nämnd och förvaltning	44,3	40,3	4,0		4,0	36,2
Individ- och familjeomsorg	92,2	88,6	3,6		3,6	85,9
varav lof barn och ungdom	46,6	42,7	3,9		3,9	41,1
varav vuxna	15,3	16,0	-0,7		-0,7	15,2
varav socialpsykiatri	30,3	29,9	0,4		0,4	29,6
Flyktingmottagande	8,8	11,5	-2,7		-2,7	6,2
Stadsmiljö	17,2	17,2	0,0		0,0	18,4
Räntor och avskrivningar	7,2	6,3	0,9		0,9	5,7
Förskoleverksamhet	311,6	324,5	-12,9	-1,1	-11,8	305,8
Äldreomsorg	856,3	837,2	19,1	0,4	18,7	796,7
Personer med funktionsnedsättning	176,5	175,7	0,8		0,8	171,9
Barn, kultur och fritid	21,9	19,1	2,8	0,0	2,8	18,7
Arbetsmarknad	23,3	24,7	-1,4		-1,4	21,6
Ekonomiskt bistånd	37,0	36,3	0,7		0,7	34,0
varav handläggning	21,8	22,5	-0,7		-0,7	18,4
Summa	1 596,3	1 581,5	14,9	-0,7	14,2	1 501,2
Intäkter						
Nämnd och förvaltning	0,3	0,5	0,2		0,2	0,4
Individ- och familjeomsorg	15,1	16,4	1,3		1,3	18,1
varav lof barn och ungdom	8,8	9,1	0,3		0,3	9,9
varav vuxna	0,8	0,5	-0,3		-0,3	1,7
varav socialpsykiatri	5,5	6,8	1,3		1,3	6,5

VB 2018						
Flyktingmottagande	5,3	5,8	0,5		0,5	7,6
Stadsmiljö	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Räntor och avskrivningar	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Förskoleverksamhet	24,7	30,5	5,8		5,8	25,8
Äldreomsorg	92,0	95,1	3,1		3,1	87,0
Personer med funktionsnedsättning	6,5	6,9	0,4		0,4	12,2
Barn, kultur och fritid	2,2	2,9	0,7		0,7	3,0
Arbetsmarknad	17,4	19,0	1,6		1,6	17,0
Ekonomiskt bistånd	15,0	15,9	0,9		0,9	14,3
varav handläggning	14,3	14,9	0,6		0,6	12,1
Summa	178,5	192,9	14,5	0,0	15,5	185,4
Netto						
Nämnd och förvaltning	44,0	39,8	4,2		4,2	35,8
Individ- och familjeomsorg	77,1	72,2	4,9		4,9	67,8
varav lof barn och ungdom	37,8	33,6	4,2		4,2	31,2
varav vuxna	14,5	15,5	-1,0		-1,0	13,5
varav socialpsykiatri	24,8	23,1	1,7		1,7	23,1
Flyktingmottagande	3,5	5,7	-2,2		-2,2	-1,5
Stadsmiljö	17,2	17,2	0,0		0,0	18,4
Räntor och avskrivningar	7,2	6,3	0,9		0,9	5,7
Förskoleverksamhet	286,9	294,0	-7,1	-1,1	-6,0	280,0
Äldreomsorg	764,3	742,1	22,2	0,4	21,8	709,7
Personer med funktionsnedsättning	170,0	168,8	1,2		1,2	159,7
Barn, kultur och fritid	19,7	16,2	3,5	0,0	3,5	15,7
Arbetsmarknad	5,9	5,7	0,2		0,2	4,6
Ekonomiskt bistånd	22,0	20,4	1,6		1,6	19,7
varav handläggning	7,5	7,6	-0,1		-0,1	6,3

VB 2018						
Summa	1 417,8	1 388,5	29,3	-0,7	30,0	1 315,8

Utfall per ansvar

Budget per ansvar, Mnkr	Justerad budget	Bokslut	Årets resultat	Resultatenheternas resultat	Årets resultat efter disposition	Bokslut 2017
Kostnader						
Nämnd och administration	46,9	43,0	3,9		3,9	38,3
Äldreomsorg	856,3	837,2	19,1	0,4	18,7	796,7
Förskola o parklek	322,3	334,6	-12,3	-1,1	-11,2	315,4
Socialtjänst	346,4	343,5	2,9		2,9	326,8
Parkmiljö	24,4	23,1	1,3		1,3	24,1
Summa	1 596,3	1 581,5	14,9	-0,7	15,6	1 501,2
Intäkter						
Nämnd och administration	0,3	0,5	0,2		0,2	0,4
Äldreomsorg	92,0	95,1	3,1		3,1	87,0
Förskola o parklek	25,7	32,0	6,3		6,3	27,1
Socialtjänst	60,5	65,4	4,9		4,9	70,9
Parkmiljö	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Summa	178,5	192,9	14,4		14,4	185,4
Netto						
Nämnd och administration	46,6	42,5	4,1		4,1	37,9
Äldreomsorg	764,3	742,1	22,2	0,4	21,8	709,7
Förskola o parklek	296,6	302,6	-6,0	-1,1	-4,9	288,3
Socialtjänst	285,9	278,1	7,8		7,8	255,9
Parkmiljö	24,4	23,1	1,3		1,3	24,1
Summa	1 417,8	1 388,5	29,3	-0,7	30,0	1 315,8

Nämndens resultat för året är ett överskott om 29,3 mnkr. Budgeten för 2018 var netto 52,6 mnkr högre än för 2017. Med hänsyn till resultatenheternas resultat uppgår överskottet till 30,0 mnkr.

Utfallet för kostnader uppgår till 1 581,5 mnkr och för intäkter till 192,9 mnkr, netto 1 388,5 mnkr. Utfallet var netto 72,7 mnkr högre än för 2017. Budgeten 2018 för kostnader var 1 596,3 mnkr och för intäkter 178,5 mnkr, netto 1417,8 mnkr.

Prognoserna har under året varit budget i balans eller ett mindre överskott. Utfallet är högre än prognos och avvikelse finns framförallt under programområde äldreomsorg. Stadsdelen har under året övertagit två vård- och omsorgsboenden och avvecklat ett. I samband med tertialrapport 2 söktes medel för avvecklingskostnader som beviljades i december. Antal platser på

vård- och omsorgsboende och antal utförda hemtjänsttimmar sjönk under årets sista månader. Nedan kommenteras avvikelser per programområde.

Budgeten för investeringar uppgick till 21,4 mnkr och 18,3 mnkr av dessa har nyttjats under året.

Nämnd och förvaltningsadministration

Utfall jämfört med budget

Nämnd och förvaltning redovisar ett överskott om netto 4,2 mnkr. Budgeten uppgick till 44,3 mnkr för kostnader och 0,3 mnkr för intäkter, netto 44,0 mnkr. Utfallet för kostnader uppgick till 40,3 mnkr och för intäkter till 0,5 mnkr, netto 39,8 mnkr. Avvikelse mot budget beror huvudsakligen på vakanser och lägre it-kostnader än budgeterat.

Utfall jämfört med prognos

Prognostiserad avvikelse i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
0	2,7	4,4	4,2

Överskott stämmer väl med årets senare prognoser.

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna uppgick till 40,3 mnkr och intäkterna till 0,5 mnkr. Motsvarande för 2017 var 36,2 mnkr och 0,4 mnkr.

Personalkostnaderna uppgick till 23,3 mnkr. Motsvarande 2017 var 21,5 mnkr. Utfallet av lönerörelsen uppgick till 2,05 procent. Antalet årsarbetare uppgick till 28,25 (27,25 år 2017). HR-avdelningen har utökat med en HR-konsult. Entreprenadkostnaderna uppgick till 5,6 mnkr (4,7 mnkr 2017), ökningen avser huvudsakligen konsultkostnader för lokalprojekt - nya förvaltningslokaler. Övriga kostnader uppgick till 8,1 mnkr (7,1 mnkr 2017). Ökningen avser ökade hyreskostnader och kostnader för lokalinventarier.

Individ- och familjeomsorg

Utfall jämfört med budget

Individ- och familjeomsorg (IoF) inklusive socialpsykiatri redovisar ett samlat nettoöverskott om 4,9 mnkr där IoF barn och ungdom och socialpsykiatri visar nettoöverskott om 4,2 respektive 1,7 mnkr medan IoF vuxen visar ett nettounderskott om 1,0 mnkr. Budgeten uppgick till 92,2 mnkr för kostnader och 15,1 mnkr för intäkter, netto 77,1 mnkr. Utfallet för kostnader uppgick till 88,6 mnkr och för intäkter till 16,4 mnkr, netto 72,2 mnkr. Avvikelse mot budget avser lägre personalkostnader inom IoF barn och ungdom samt lägre vårdkostnader inom socialpsykiatri. IoF vuxen visade ökade kostnader för vård.

Utfall jämfört med prognos

Prognostiserad avvikelse i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
0	2	3,7	4,9

Prognoser för individ och familjeomsorg har förbättrats under året huvudsakligen beroende på

minskade personalkostnader på grund av vakanser men även försiktighet i prognos för placementskostnader.

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna uppgick till 88,6 mnkr och intäkterna till 16,4 mnkr. Motsvarande för 2017 var 85,9 mnkr och 18,1 mnkr.

Personalkostnaderna uppgick till 41,5 mnkr. Motsvarande 2017 var 38,7 mnkr, ökningen om 2,8 mnkr återfinns inom IoF barn och ungdom där extrasatsningar i budgeten gjorts för att stärka arbete med barn och ungdomsvård samt inom socialpsykiatri där ytterligare personligt ombud har anställts. Utfallet av lönerörelsen uppgick till 3,14 procent.

Entreprenadkostnaderna uppgick till 33,1 mnkr (33,9 mnkr 2017), minskningen är samlat resultat för vårdkostnader där kostnader inom IoF barn och ungdom och socialpsykiatri minskat med 1,3 respektive 1,0 mnkr medan kostnader inom IoF vuxen har ökat med 1,5 mnkr. Lokalkostnaderna ökade med 0,4 mnkr och uppgick till 9,4 mnkr. Övriga kostnader ökade med 0,3 mnkr och uppgick till 4,6 mnkr.

Intäkter har minskat med 1,7 mnkr från föregående år, minskningen avser till stor del intäkter från landstinget samt andra stadsdelar och för hem för vård och boende, HVB, och placeringar på skyddat boende.

Flyktingmottagande

Utfall jämfört med budget

Insatser inom flyktingmottagande redovisar nettounderskott om 2,2 mnkr. Budgeten uppgick till 8,8 mnkr för kostnader och 5,3 mnkr för intäkter, netto 3,5 mnkr. Utfallet för kostnader uppgick till 11,5 mnkr och för intäkter till 5,8 mnkr, netto 5,7 mnkr. Underskottet avser nettokostnader för placeringar av ensamkommande ungdomar. Handläggning av insatser riktade mot ensamkommande ungdomar utförs av Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

Utfall jämfört med prognos

prognostiserad avvikelse i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
-1,4	-2,7	-3,7	-2,2

Prognosen har påverkats av Migrationsverkets beslut under året i återbetalning i enskilda ärenden.

Stadsmiljö

Utfall jämfört med budget

Stadsmiljö redovisar överskott om netto 0,9 mnkr. Budgeten uppgick till 24,4 mnkr. Utfallet uppgick till 23,5 mnkr, ett nettoöverskott om 0,9 mnkr.

Överskottet avser huvudsakligen kapitalkostnaderna som följd av sena aktiveringar av gjorda investeringar. För vattenförbättrande åtgärder, restaurering av Kaknäsängar, har nämnden fått 0,8 mnkr. Kostnaden uppgick för året till 0,5 mnkr.

Utfall jämfört med prognos

Prognostiserad avvikelse i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
0	0,7	0,7	0,9

Bokslut överensstämmer väl med årets senare prognoser.

Kostnads- och intäktsutveckling

Stadsmiljöverksamheten drivs gemensamt för stadsdelarna Östermalm, Kungsholmen och Norrmalm med placering på Norrmalm och driften redovisas som entreprenadkostnad. Under året har extra städinsatser utförts som följd av olagliga bosättningar till en kostnad av 2,7 mnkr för vilken nämnden fått budgetjustering i tertialrapport 2.

Budgeten har justerats i avstämningsärendet avseende medel för restaurering av Kaknäs våtmark om 0,8 mnkr. Av dessa medel har 0,5 mnkr förbrukats. Projektet har försenats något på grund av att programarbetet tog längre tid än beräknat. Projektet kommer att slutföras under 2019.

Förskoleverksamhet

Utfall jämfört med budget

Förskoleverksamhet redovisar ett underskott om netto 7,1 mnkr vilket efter resultatdisposition om 1,1 mnkr ger ett underskott om 6,0 mnkr. Budgeten uppgick till 311,6 mnkr för kostnader och 24,7 mnkr för intäkter, netto 286,9 mnkr. Utfallet för kostnader uppgick till 324,5 mnkr och för intäkter till 30,5 mnkr, netto 294,0 mnkr. Underskottet avser ökade hyreskostnader, högre kostnader än budgeterat för barn i behov av särskilt stöd samt underskott i enheterna Norra Djurgårdstaden och Stadions förskolor.

Utfall jämfört med prognos

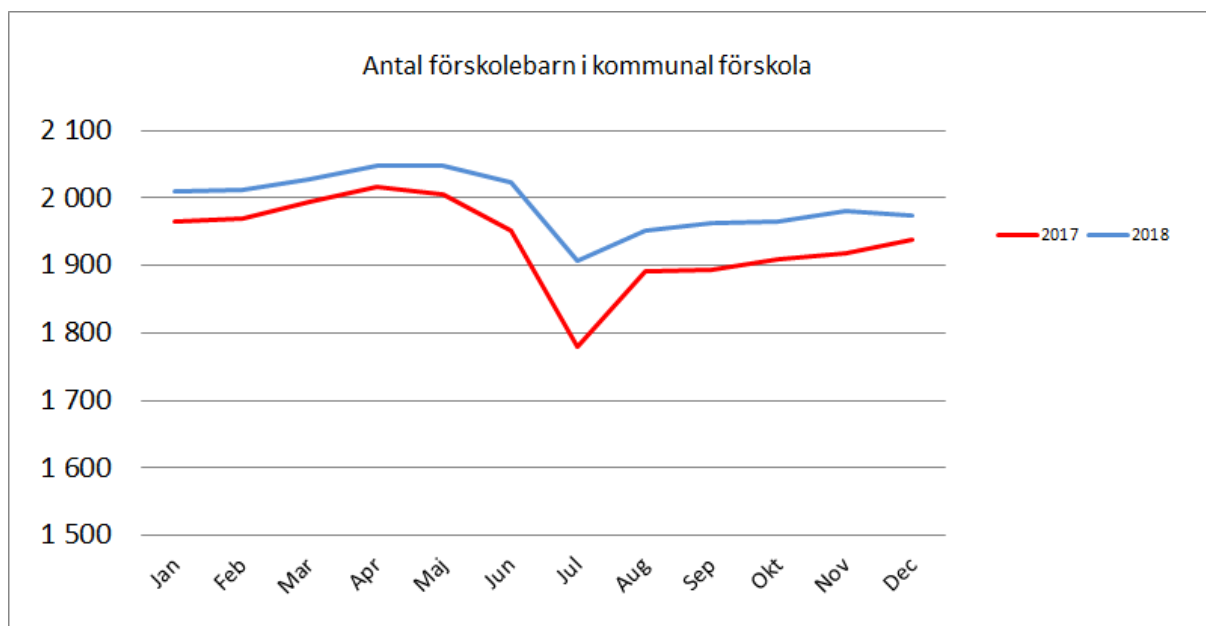
Prognostiserad avvikelse i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
0	-6,8	-5,3	-6,0

Underskottet överstämmer med årets senare prognoser.

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna uppgår till 324,5 mnkr och intäkterna till 30,5 mnkr, netto 294 mnkr. Motsvarande för 2017 var 305,8 mnkr (ökning 6,1 procent) och 25,8 mnkr (ökning med 18,2 procent). netto 280 (ökning 5 procent).

Antalet inskrivna barn i kommunal förskoleverksamhet har under året i genomsnitt varit 1 993, en ökning med 57 barn från 2017. Andel barn i kommunal verksamhet utgjorde 56 procent av det totala antalet barn i förskoleverksamhet i stadsdelen (3 558 barn). 2017 var motsvarande 55,1 procent.

Kostnaderna utgörs huvudsakligen av personalkostnader. De uppgick till 235 mnkr vilket motsvarar 72,8 procent av bruttokostnaderna (71,4 procent 2017). Motsvarande kostnader 2017 var 217 mnkr. Antal årsarbetare uppgick för året till 530,4 (521,6 år 2017). Utfallet för lönerörelsen uppgick till 2,5 procent.

Lokalkostnader uppgick till 60 mnkr, en ökning med 4,6 mnkr jämfört med 2017. Ökningen avser höjda hyror och fler hyresobjekt. Hyreskostnader per barn motsvarar 25,2 tkr, en ökning med 4,0 procent (24,3 tkr 2017).

Äldreomsorg

Utfall jämfört med budget

Äldreomsorgen redovisar för året ett nettoöverskott om 22,2 mnkr vilket efter resultatdisposition om 0,2 mnkr för resultatenheter ger ett överskott om 21,8 mnkr. Budgeten uppgick till 856,3 mnkr för kostnader och 92,0 mnkr för intäkter, netto 764,3 mnkr. Utfallet för kostnader uppgick till 837,2 mnkr och för intäkter till 95,1 mnkr, netto 742,1 mnkr. I bokslutet 2017 redovisades ett nettoöverskott om 40,5 mnkr. Överskottet för kostnader beror huvudsakligen på att beställarsidans kostnader är lägre än budget inom verksamheterna hemtjänst och vård- och omsorgsboende och överskott för intäkter på ökade intäkter för försäljning av vård och omsorgsboendeplatser i egna boenden.

Utfall jämfört med prognos

Prognostiserad avvikelse i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
0	1,3	0	22,8

Avvikelsen mellan årets senare prognoser och årsresultatet har flera orsaker. Dels minskade såväl antal platser på vård- och omsorgsboenden som utförda hemtjänststimmar under november och december, dels gick övertagandet av Rio vård- och omsorgsboende smidigt och enheten redovisar överskott för året. Kostnads- och intäktsprofilen för december månad avvek väsentligt från 2017 varför entreprenadkostnaderna överskattades och intäkter för försäljning

av platser underskattades i prognoserna. Nämnden erhöll vidare budgetjustering om 4,4 mnkr efter beslut i kommunfullmäktige i december för avveckling av Dianagårdens vård och omsorgsboende.

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna uppgår till 837,2 mnkr och intäkterna till 95,1 mnkr, netto 742,1. Motsvarande för 2017 var 797,7 mnkr och 87,0 mnkr, netto 709,7 mnkr.

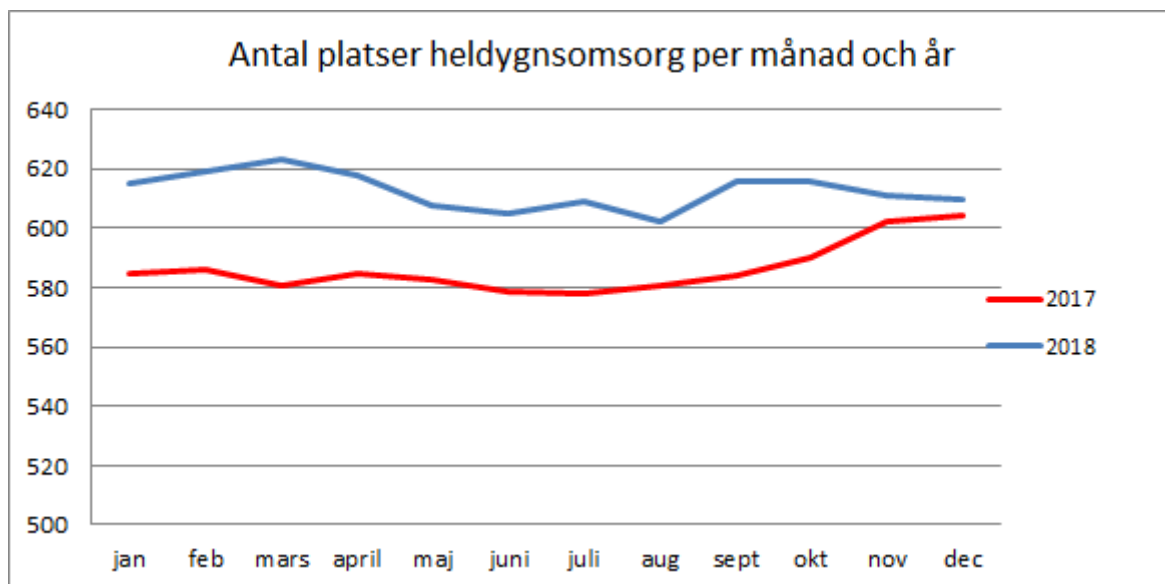
Antal årsarbetare uppgick till 404,7 motsvarande för 2017 var 252. Personalkostnaderna uppgick till 179 mnkr. Motsvarande 2017 var 143 mnkr. Förändringen avser huvudsakligen övertagande av två vård- och omsorgsboende. Utfallet för lönerörelsen gav i snitt 2,74 procent.

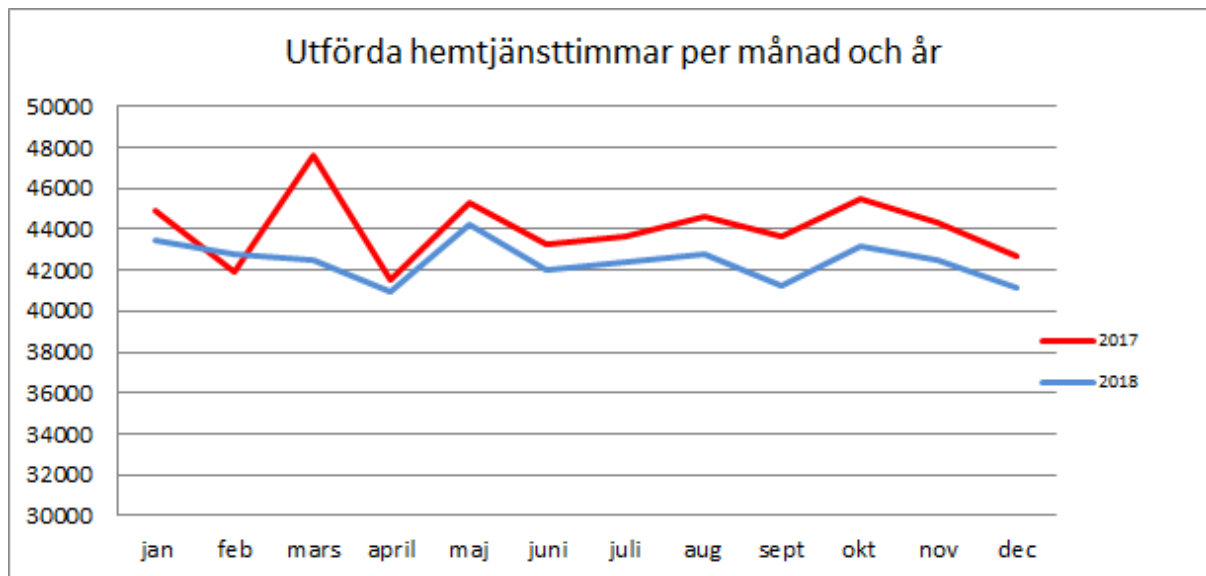
Lokalkostnader uppgick till 53 mnkr som är ökning med 2,3 mnkr jämfört med år 2017. Detta beror främst på hyreshöjningar samt lokalanpassningar i samband med övertagandet.

Kostnader för entreprenad och köp av verksamhet uppgick till 572,9 mnkr vilket är en minskning med 2,9 mnkr jämfört med år 2017.

För vård- och omsorgsboenden, inklusive hem för vård- och boende, HVB, uppgick bruttokostnaderna till 567,7 mnkr och intäkterna till 123,7 mnkr, netto 444,0 mnkr. Motsvarande för 2017 var för kostnader 491,5 mnkr, intäkter 89,1 mnkr, netto 402,4. Kostnadsökningen beror främst på ökat antal platser och höjda ersättningsnivåer för vård- och omsorgsboende. Antal vård- och omsorgsboendeplatser har i snitt ökat med 26 från 587 till 613.

Nettokostnaden för hemtjänstinsatserna har minskat med 2,3 mnkr från 234,3 mnkr 2017 till 232,0 mnkr 2018. Antal utförda hemtjänsttimmar, inklusive avlösning har minskat från i snitt 44 049 timmar per månad till 42 448 timmar per månad.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utfall jämfört med budget

Verksamhetsområdet redovisar ett nettoöverskott om 1,2 mnkr. Budgeten uppgick till 176,5 mnkr för kostnader och 6,5 mnkr för intäkter, netto 170,0 mnkr. Utfallet för kostnader uppgick till 175,7 mnkr och för intäkter till 6,9 mnkr, netto 168,8 mnkr. Överskott återfinns inom vårdkostnader och LSS-boende i egen regi med 1,8 respektive 0,8 mnkr. Kostnader för persontransporter kopplade till resor till daglig verksamhet översteg däremot budgeten med 1,4 mnkr.

Utfall jämfört med prognos

Prognostiserad avvikelse i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
1,0	1,0	0,8	1,2

Bokslut överensstämmer väl med årets prognoser.

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna uppgick till 175,7 mnkr och intäkterna till 6,9 mnkr. Motsvarande för 2017 var 171,9 mnkr och 12,2 mnkr. Intäktsminskningen avser LASS-assistens där brukare använt andra utförare. Personalkostnaderna uppgick till 33,1 mnkr. Motsvarande 2017 var 36,1 mnkr. Minskningen beror liksom minskningen av intäkter huvudsakligen på att några LASS brukare avslutat sin assistans på Östermalm. Utfallet av lönerörelsen uppgick till 2,02 procent. Antal årsarbetare uppgick till 52,8 (52,2 2017).

Entreprenadkostnaderna uppgick till 99,2 mnkr (93,8 mnkr 2017), ökningen om 5,4 mnkr är ett samlat resultat där kostnader för daglig verksamhet, korttidshem LSS, bostad med särskild service Sol med mera ökat. Lokalkostnader uppgick till 8,2 mnkr (7,1 mnkr 2017) varav 0,6 mnkr avser ökade hyror för egna LSS-boende. Övriga kostnader ökade med 0,3 mnkr och uppgick till 35,2 mnkr. Kostnaderna för 20 första timmar LASS minskade med 1,5 mnkr.

Barn, kultur och fritid

Utfall jämfört med budget

Barn, kultur och fritid redovisar ett överskott om 3,5 mnkr. Budgeten uppgick till 21,9 mnkr för kostnader och 2,2 mnkr för intäkter, netto 19,7 mnkr. Utfallet för kostnader var 19,1 mnkr och för intäkter 2,9 mnkr, netto 16,2 mnkr. Avvikelse för kostnader avser huvudsakligen minskade kostnader på grund av vakanser och ökade intäkter i form av statsbidrag och bidrag från AMS.

Utfall jämfört med prognos

Prognostiserad avvikelse i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
0,4	1	1,7	3,5

Överskottet blev något högre än prognostiserat.

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna uppgår till 19,1 mnkr och intäkterna till 2,9 mnkr. Motsvarande för 2017 var för kostnader 18,7 mnkr och för intäkter 3,0 mnkr.

I årets ordinarie kolloverksamhet deltog 206 barn och unga, 87 pojkar och 119 flickor. Detta är en ökning med 4,5 procent jämfört med år 2017 och nettokostnader uppgick till 1,4 mnkr en ökning med 0,2 mnkr jämfört med 2017.

Antal årsarbetare uppgick till 20,0 (22,2 2017). Utfallet för lönerörelsen uppgick till 2,41 procent. Personalkostnaderna uppgick till 11,0 mnkr, en minskning med 0,4 mnkr. Entreprenadkostnaderna uppgick till 2,7 mnkr, en ökning med 0,7 mnkr som avser utökad omfattning av kolloverksamhet och kulturevenemang.

Föreningsbidrag har utbetalats motsvarande 1,4 mnkr (1,2 mnkr 2017).

Arbetsmarknadsåtgärder

Utfall jämfört med budget

Verksamhetsområdet redovisar nettoöverskott om 0,2 mnkr. Budgeten uppgick till 23,3 mnkr för kostnader och 17,4 mnkr för intäkter, netto 5,9 mnkr. Utfallet för kostnader uppgick till 24,7 mnkr och för intäkter till 19,0 mnkr, netto 5,7 mnkr. Överskott återfinns inom insatser för visstidsanställningar och OSA-anställningar.

Utfall jämfört med prognos

Prognostiserad avvikelse i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
-0,2	0	0,2	0,2

Utfallet överensstämmer med årets senare prognoser.

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna uppgick till 24,7 mnkr och intäkterna till 19,0 mnkr. Motsvarande för 2017 var

21,6 mnkr och 17,0 mnkr. Ökade kostnader och intäkter återfinns inom offentligt skyddat arbete, OSA, och feriearbete med 0,4 respektive 0,5 mnkr netto.

Ekonomiskt bistånd

Utfall jämfört med budget

Verksamhetsområdet redovisar nettoöverskott om 1,6 mnkr. Budgeten uppgick till 37,0 mnkr för kostnader och 15,0 mnkr för intäkter, netto 22,0 mnkr. Utfallet för kostnader uppgick till 36,3 mnkr och för intäkter till 15,9 mnkr, netto 20,4 mnkr. Överskott avser minskade kostnader för försörjningsstöd.

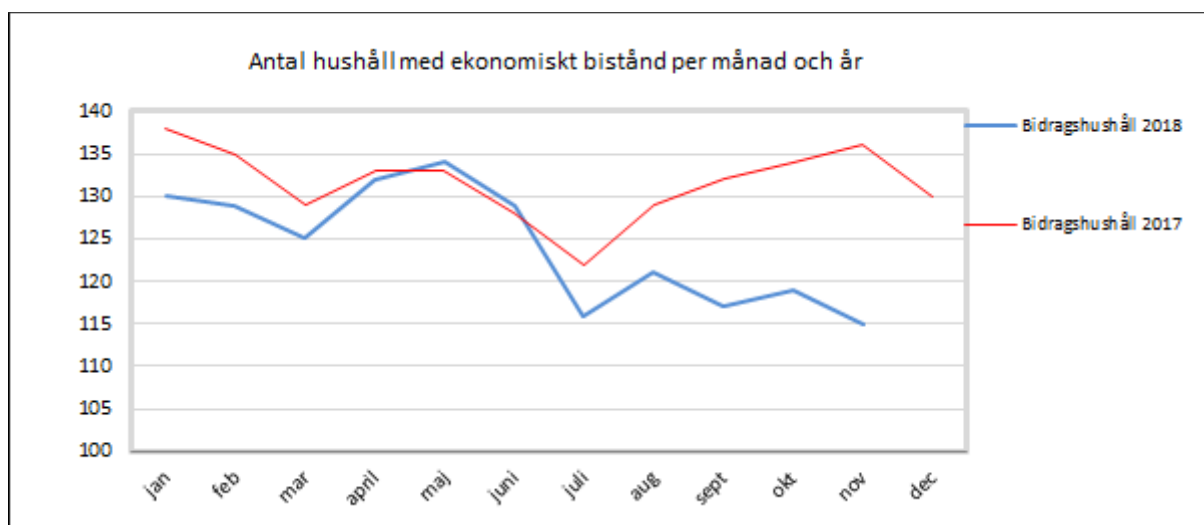
Utfall jämfört med prognos

Prognostiserad avvikelser i mnkr			
t1	t2	november	bokslut
0,2	0,8	1,5	1,6

Utfallet överensstämmer med årets senare prognoser.

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna uppgick till 36,3 mnkr och intäkterna till 15,9 mnkr. Motsvarande för 2017 var 34,0 mnkr och 14,3 mnkr. Ökade kostnader avser huvudsakligen konsulttjänster som anlitas vid vakanser inom handläggarenheten. De ökade bruttokostnader delade Östermalm med Normalm och Kungsholmen vilket gett ökade intäkter. Enheten samfinansieras av de tre förvaltningarna. Personalkostnader har ökat med 1,6 mnkr och uppgick till 15,4 mnkr, kostnader för konsulter och entreprenad har ökat med 1,9 mnkr och uppgick till 2,1, lokalkostnader har ökat med 0,5 mnkr. Kostnader för försörjningsstöd har minskat med 0,5 mnkr. Antal bidragshushåll har under året minskat från i snitt 132 bidragshushåll 2017 till 124 (fram till november).

Resultatenheter

Från 2017 hade resultatenheterna 7,1 mnkr i resultatfond. Årets resultat är -0,8 mnkr varför 6,3 mnkr förs till 2018. Tre enheter har nyttjat av sina fonder under året. En resultatenhet, Dagverksamheterna Östermalm har ökat sin fond. En resultatenhet, Centrala Östermalms förskolor, har negativ fond till 2019 och uppmanas vidta åtgärder för att inte avvecklas som resultatenhet till bokslut 2019. Stadions förskolor har negativt resultat för andra året i följd och avvecklas enligt regler för ekonomisk förvaltning som resultatenhet i samband med bokslut 2018. Resultat för respektive resultatenhet framgår av ekonomibilaga 2

Investeringar

Budgeten för investeringar uppgår till 21,4 mnkr varav 12,9 mnkr avser parkmiljö, 3,5 mnkr klimatinvesteringar och 5,0 mnkr avser investeringar i maskiner och inventarier. Utfallet för investeringar är 24,0 mnkr för utgifter och 5,7 mnkr för inkomster, netto 18,3 mnkr. Utfallet för investeringar i parkmiljö är 12,5 mnkr, klimatinvesteringar 2,5 mnkr och maskiner och inventarier 3,3 mnkr. I tertialrapport 2 söktes klimatinvesteringsmedel för elcyklar om 0,2 mnkr som begärs ombudgeterade i detta ärende eftersom de inte hann beställas utifrån sent besked om beviljande. Specificerad redovisning av investeringar återfinns i bilagor.

Investeringar parkmiljö

Parkinvesteringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2018 tilldelats 12,9 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. I samband med verksamhetsplan 2018 beviljades stadsdelsnämnden klimatinvesteringsmedel om 0,5 mnkr för klimatsmarta skräpkorgar.

Medlen fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2018	Utfall 2018
Lekplats på Sportfältet*	5,5	4,8
Humlegården	2,5	2,8
Dianaparken	0,5	0,2
Olaus Petriparken	1,4	2
Gångväg	0,3	0,3
Tessinparkens norra del*	0,7	0,5
Lekplatsen i kvarteret Krubban	1,5	1,5
Småparker	0,5	0,4
Summa	12,9	12,5

Investeringsprojekten följer i princip investeringsbudgeten med några justeringar mellan objekten. Bland annat blev kostnaden för Olaus Petriparken något högre än budgeterat på grund av förhöjda kostnader för markarbeten, stadsodling och lekplatsstaket. Det mindre överskottet beror framförallt på att kostnaderna för lekplatsen på Sportfältet blev något lägre än budgeterat då ändrings- och tilläggsarbeten har kunnat hållas nere.

* Projekten ny lekplats på Sportfältet och Tessinparkens norra del har erhållit medfinansiering från länsstyrelsen.

Ombudgeteringar

Nämnden begär ombudgetering av klimatinvesteringsmedel om 0,2 mnkr för elcyklar. Medlen beviljades i tertialrapport 2 2018 och hann inte förbrukas då besked om beviljande kom under andra hälften av december.

Medel för lokaländamål

För förskolor med hög hyra har nämnden i samband med tertialrapport 2 erhållit 8,3 mnkr.

Vård och omsorgsboendet Dianagården avvecklades under året och Kampementets- och Rio vård och omsorgsboende övertogs i egen regi.

En ny förskola, 79 och park, startades under året. Ytor inom Dianagården iordningställdes under året för en garantiförskola

Ett projekt påbörjades under året för nya förvaltningslokaler.

Analys av balansräkning

Balansräkning		
Tillgångar, mnkr	2018	2017
Kundfordringar (15xx, 16xx), bl.a. hemtjänst- och barnomsorgsavgifter	31,6	16,1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter (konto 17xx)	37,2	35,6
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	68,8	51,7
Summa anläggningstillgångar	104,3	88,7
Summa tillgångar	173,1	140,4

Skulder och eget kapital, mnkr	2018	2017
Leverantörsskulder (konto 25xx)	92,0	90,0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter (konto 29xx)	44,3	33,7
Inkomster Pågående ny-, till- och ombyggnad	7,3	1,6
<i>Summa skulder</i>	143,6	125,3
Eget kapital	29,5	15,1
Summa skulder och eget kapital	173,1	140,4

Kommentarer till balansräkningen bokslut år 2018

Årets resultat enligt balansräkningen på en stadsdel visar skillnaden mellan tillgångar och skulder exklusive bankrörelsen som ligger centralt i form av en stadskassa.

Under årets resultat redovisas vid bokslutet det egna kapitalet till 29,5 mnkr inklusive resultatfonder. En förändring från bokslutet år 2017 på 14,4 mnkr som då uppgick till 15,1 mnkr.

Resultatfonden har minskat under året med 0,8 mnkr och uppgår nu till 6,3 mnkr. Inom Förskola och Parklek ökar resultatfonden med 1,1 mnkr beroende på att en resultatenhet avslutas eftersom den gått med underskott två år i följd. Inom demensdagvård har fonden ökat med 0,4 mnkr.

Tillgångar i form av investeringar i parker har ökat netto med 12,7 mnkr. Maskiner och inventarier har ökat med 2,9 mnkr främst beroende av klimatsatsningar som gjorts inom förskolan genom utbyte av belysning och klimatsmartare torkskåp och utrustning av Kampementets vård- och omsorgs. Investeringsbidrag har erhållits ifrån länsstyrelsen 5,7 mnkr för Sportfältets lekplats och Tessinparken.

Kundfordringar

Kundfordringarna har ökat sedan 2017 med 15,5 mnkr och uppgår till 31,6 mnkr. Fordringarna har ökat främst för stadsinterna kunder och är ökade fordringar för vårdplatser på Kampementet och Rios vård och omsorgsboende. Kungsholmen och Norrmalm har också fakturerats helårskostnaden för feriearbeten 6,1 mnkr. Länsstyrelsen har också fakturerats 4,0 mnkr för investeringsersättning för lekplatsen på Sportfältet.

Andel av kundfordringar som är att betrakta som osäkra har ökat marginellt med 0,3 mnkr.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Förutbetalda kostnader avseende hyror och övriga interimsfordringar har ökat med 1,6 mnkr till 37,2 mnkr jämfört med 35,6 mnkr i bokslutet för 2017. Det beror i huvudsak på förutbetalda kostnader i form av hyror.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulderna har ökat med 2,0 mnkr jämfört med föregående år. Period 12 stängdes först den 14 januari vilket gjorde det möjligt för leverantörerna att skicka de flesta fakturorna för december.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Upplupna kostnader har ökat med 10,5 mnkr och avser främst slutregleringen 2018 för hanteringen av ensamkommande barn som hanteras av Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

För timlöner, ersättning för obekvämt arbetstid och övertid har ökningen varit 0,5 mnkr och beror på att vi vid detta bokslut har två vård- och omsorgsboenden i egen regi jämfört med ett år 2017.

Medel ifrån Migrationsverket avseende utredningsersättningar är balanserade för att täcka in kommande års kostnader med 1,9 mnkr, en minskning med 0,4 mnkr sedan föregående år till följd av att utredningarna minskar. En reservation för eventuell återbetalning till staten av projektmedel inom psykisk ohälsa finns uppbokad och har inte kunnat redovisas innan bokslut.

Kvalitetsarbete

Nämndens kvalitetsarbete utgår från stadens program för kvalitetsutveckling och de prioriterade utvecklingsområden som beskrivs där. Ett utvecklingsarbete gällande målformulering genomfördes i samband med verksamhetsplaneringen, för att tydliggöra de förväntade resultaten och göra dem mer uppföljningsbara. Syftet var att förbättra förutsättningarna att följa resultatutvecklingen. Analyser av utfall och prognos i tertiärrapporter och verksamhetsberättelse ska vara väl underbyggda och ge underlag för kontinuerligt förbättringsarbete. I nämndens uppföljningsrapporter lyfts goda exempel från verksamheterna fram. Verksamheterna tar i sin tur del av andras goda exempel på effektiva och innovativa arbetssätt genom att omvärldsbevaka både inom och utanför staden. Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling för högre kvalitet. Under året har vuxenheten inom socialtjänstavdelningen deltagit i kvalitetsutmärkelsen.

Synpunkter och klagomål

Inkomna synpunkter och klagomål har behandlats i enlighet med förvaltningens rutin och fördelar sig enligt tabellen nedan:

Verksamhetsområde	Totalt antal 2017 (varav beröm)	Totalt antal 2018 (varav beröm)
Förskola och parklek	19 (3)	17 (1)
Socialtjänst	23 (0)	27 (2)
Äldreomsorg	101 (2)	78 (4)
Parkmiljö*	614 (12)	766 (15)

Analys

Förskola och parklek

Under året har det kommit in 17 synpunkter och klagomål, varav ett beröm som gällde samverkan med hemmen. Nio klagomål handlade om verksamhet, fyra om organisation, två om administration och ett om bristande information.

Socialtjänst

27 synpunkter och klagomål, har inkommit varav två beröm. Elva klagomål gällde ekonomiskt bistånd, främst avslag och tillämpning av stadens riktlinjer, som har beslutats i kommunfullmäktige. Åtta klagomål gällde stöd- och serviceenheten och rörde kommunikation, insatser och bemötande samt ett klagomål om nämndens entreprenad inom daglig verksamhet inom LSS. Övriga klagomål avser personligt ombud, konsumentvägledning, stadsdelens kommunikation med unga via fältassistenter Instagramkonto, sopplukt vid boende samt tillgänglighet och tillgången till fler träfflokaler för människor med psykisk ohälsa i Stockholms innerstad. Positiva synpunkter har inkommit när det gäller personalens bemötande på ungdomsmottagningen samt boendestödjarnas insatser i egen regi.

Äldreomsorg

78 synpunkter och klagomål, har inkommit varav fyra beröm. Elva klagomål avser enheten för biståndsbedömning. De handlar främst om tillgänglighet, bemötande, handläggning och information. 24 klagomål avser vård- och omsorgsboenden. Dessa handlar om brister i omsorgsdagboken, bemötande, tillgänglighet, mat och måltider samt omsorgen. 32 klagomål av-

ser hemtjänsten, varav nio rör den kommunala hemtjänsten och 23 avser privata utförare. Klagomål om hemtjänst handlar om bristande bemötande, uteblivna och utförda insatser, tidshållning, nyckelhantering, bristande tillgänglighet och personalomsättning. Övriga klagomål avser fakturor, träffpunkter och p-platser.

De beröm som inkommit gäller bemötande och professionalitet hos medarbetare på enheten för biståndsbedömning, trivsel och aktiviteter på träffpunkt samt bemötande och kompetens hos personal inom hemtjänst i egen regi.

Parkmiljö

2018 inkom totalt 766 synpunkter varav 207 felanmälningar, 241 klagomål, 40 idéer, 15 beröm och 263 frågor. Den största delen av synpunkterna rör parkunderhåll. Klagomålen har handlat om planteringar som inte har skötts och om gropiga parkvägar med stående vatten. Synpunkter har även rört störade vegetation och önskemål om slyröjning. Lekutrustning på lekplatser har felanmälts.

Beröm har lämnats om de återkopplingar och åtgärder som har utförts efter klagomål och felanmälningar. På grund av den varma sommaren har antalet synpunkter ökat, dessa har handlat om torra grenar och bevattning med mera.